

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता चतुर्थं काण्डं

Note: Please refer to the book, TS Kandam 1 for notes and conventions used in this Compilation.

Version Notes:

This is now the current Version 1.0 dated January 31, 2021.

1. This replaces the earlier version 0.0 dated August 31, 2019.
2. This version has been updated with the errors found and reported till January 15, 2021.
3. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done wherever applicable.
4. Notify your corrections / suggestions etc to our email id vedavms@gmail.com

Earlier Versions

1st	Version Number	0.0 dated 31st August 2018
2nd	Version Number	0.0 dated 31st January 2019
3rd	Version Number	0.0 dated 31st August 2019

Table of Contents

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डं	4
4.1 चतुर्थकाण्डे प्रथमः प्रश्नः– अग्निचित्यङ्ग मन्त्रपाठाभिधानं	4
4.1.1 Appendix	31
4.2 चतुर्थकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः – देवयजनग्रहाभिधानं	33
4.2.1 Appendix	63
4.3 चतुर्थकाण्डे तृतीयः प्रश्नः – चित्तिवर्णनं	66
4.3.1 Appendix	87
4.4 चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः – पञ्चमचित्तिशेषनिरूपणं	89
4.4.1 Appendix	110
4.5 चतुर्थकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः – होमविधिनिरूपणं	112
4.6 चतुर्थकाण्डे षष्ठः प्रश्नः – परिषेचन-संस्काराभिधानं	127
4.7 चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रश्नः – वसोर्धारादिशिष्ट संस्काराभिधानं	152
4.7.1 Appendix	172

=====

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थं काण्डं

4.1 चतुर्थकाण्डे प्रथमः प्रश्नः- अग्निचित्यङ्ग मन्त्रपाठाभिधानं

TS 4.1.1.1

यु॒ञ्जानः॑ प्र॒थमं॑ मन॒स्तत्वाय॑ स॒विता॑ धि॒यः ।
अ॒ग्निं ज्योति॑र्नि॒चाय्य॑ पृथि॒व्या अ॒ध्या ऽभ॑रत् ॥
यु॒क्त्वाय॑ मन॒सा दे॒वान्त् सु॒वर्य॑तो धि॒या दि॒वं ॥
बृ॒हज्ज्योतिः॑ करि॒ष्यतः॑ स॒विता॑ प्र सु॒वाति॑ तान् ॥
यु॒क्तेन॑ मन॒सा व॒यं दे॒वस्य॑ स॒वितुः॑ स॒वे ।
सु॒वर्गेयाय॑ श॒क्त्यै ॥
यु॒ञ्जते॑ मन॒ उत॑ यु॒ञ्जते॑ धि॒यो वि॒प्रा वि॒प्रस्य॑ बृ॒हतो॑ वि॒पश्चितः॑ ।
वि हो॒त्रा द॒धे व॒युना॒विदे॒क इन् - [ ] 1

TS 4.1.1.2

म॒ही दे॒वस्य॑ स॒वितुः॑ परि॒ष्टुतिः॑ ॥
यु॒जे वां ब्र॒ह्म पू॒र्व्यं नमो॑भिर्वि॒ श्लोका॑ यन्ति प॒थ्ये॒व सू॒राः ॥

शृ॒ण्वन्ति॑ वि॒श्वे अ॒मृत॑स्य पु॒त्रा आ ये॑ धा॒मानि दि॒व्यानि॑ त॒स्थुः ॥
यस्य॑ प्र॒याण॑मन्व॒न्य इ॒द्ययु॑र्दे॒वा दे॒वस्य॑ म॒हिमा॑नमर्चतः ।
यः पा॒र्थि॒वानि॑ वि॒ममे॑ स ए॒तशो॑ र॒जाऽसि॑ दे॒वः स॒विता॑ म॒हित्व॒ना ॥
दे॒व स॒वितः॑ प्र सु॒व य॒ज्ञं प्र सु॒व – [ ] 2

TS 4.1.1.3

य॒ज्ञप॑तिं भ॒गाय॑ दि॒व्यो ग॒न्धर्वः॑ ।
के॒तपूः॑ के॒तन्नः॑ पु॒नातु॑ वा॒चस्प॑तिर्वा॒चम॒द्य स्व॑दाति नः ॥
इ॒मं नो॑ दे॒व स॒वित॑र्य॒ज्ञं प्र सु॒व दे॒वायु॑व॒ऽस॒खिवि॑द॒ऽस॒त्राजि॑तं
ध॒नजि॑त॒ऽसु॒वर्जि॑तं ॥
ऋ॒चा स्तो॑म॒ऽस॒मर्द्ध॑य गाय॒त्रेण॑ रथ॒न्तरं॑ ।
बृ॒हद्-गा॑य॒त्रव॑र्तनि ॥
दे॒वस्य॑ त्वा स॒वितुः॑ प्र॒सवे॑ ऽश्वि॒नोर्बा॒हुभ्यां॑ पू॒ष्णो ह॒स्ताभ्यां॑
गा॒य॒त्रेण॑ छ॒न्दसा॑ ऽऽ द॒दे ऽङ्गि॒रस्व॑द॒भिर॑-र॒सि ना॑रि – [ ] 3

TS 4.1.1.4

-र॒सि पृ॒थि॒व्याः स॒धस्था॑द॒ग्निं पु॒रीष्य॑म॒ङ्गि॒रस्व॑दा भ॒र त्रैष्टु॑भेन त्वा
छ॒न्दसा॑ ऽऽद॒देऽङ्गि॒रस्व॑द्-ब॒भ्रिर॑सि ना॒रिर॑सि त्वया व॒यऽस॒धस्थ॑

आग्नि॑ श॒केम॒ खनि॑तुं पु॒री॒ष्यं जा॑गतेन त्वा छन्द॒सा
 ऽॽ ददे॑ ऽङ्गि॒रस्व॑द्धस्त आ॒धाय॑ सवि॒ता बिभ्र॑दभि॒र॑ हि॒रण्ययीं॑ ।
 तया॑ ज्योति॒रज॑स्र-मिद॒ग्निं खा॑त्वी न आ भ॒रानु॑ष्टुभेन त्वा
 छन्द॒सा ( ) ऽॽ ददे॑ऽङ्गि॒रस्वत् ॥ 4

(इद् - य॒ज्ञं प्र॑सु॒व - ना॒रि - रा॒नु॑ष्टुभेन त्वा छन्द॒सा - त्रीणि॑ च)

(A1)

TS 4.1.2.1

इ॒माम॑गृ॒भ्णन् र॑श॒नामृ॑तस्य पू॒र्व आयु॑षि वि॒दथे॑षु क॒व्या ।
 तया॑ दे॒वाः सु॒त-मा॑ ब॒भूवु॑र्. ऋ॒तस्य॑ सा॒मन्थ् स॒रमा॑रप॒न्ती ॥
 प्र॒तूर्तं॑ वा॒जिन्ना॑ द्र॒व व॑रि॒ष्ठाम॑नु सँव॒तं ।
 दि॒वि ते॒ जन्म॑ प॒रम॑मन्त॒रिक्षे॑ नाभिः पृ॒थिव्या॑मधि योनिः ॥
 यु॒ञ्जाथा॑ र॒सभं॑ यु॒वम॑स्मिन्. या॒मे वृ॑ष॒ण्वसू॑ ।
 अ॒ग्निं भ॑रन्तम॒स्मयुं॑ ॥
 यो॒गेयो॑गे तव॒स्तरं॑ वा॒जेवा॑जे हवामहे ।
 सखा॑य इन्द्र॒मूतये॑ ॥

प्र॒तूर्व- [ ] 5

TS 4.1.2.2

-॒त्रे॒ह्य॒व॒क्राम॒न्न॒शस्ती॑ रु॒द्रस्य॑ गा॒णप॒त्यान् म॒योभू॑रेहि ।
 उ॒र्वन्त॑रि॒क्षम॒न्विहि॑ स्व॒स्तिग॑व्यू॒ति-र॑भ॒यानि॑ कृ॒ण्वन् ॥
 पू॒ष्णा स॒युजा॑ सह ।
 पृ॒थि॒व्याः स॒धस्था॑द॒ग्निं पु॑रि॒ष्य-म॑ङ्गि॒रस्व॑-द॒च्छे॒ह्यग्निं॑ पु॒री॒ष्य
 -म॑ङ्गि॒रस्व॑द-॒च्छे॒मोऽग्निं॑ पु॒री॒ष्य-म॑ङ्गि॒रस्व॑द्-भ॒रिष्या॑मोऽग्निं
 पु॒री॒ष्य-म॑ङ्गि॒रस्व॑द्-भ॒रामः॑ ॥
 अ॒न्व॒ग्नि॒रुष॑सा-म॒ग्रम॑ख्य-द॒न्वहा॑नि प्र॒थमो॑ जा॒तवे॑दाः ।
 अनु॑ सूर्य॒स्य - [ ] 6

TS 4.1.2.3

पु॒रु॒त्रा च॑ र॒श्मीन॑नु द्या॒वापृ॑थि॒वी आ त॑तान ॥
 आ॒गत्य॑ वा॒ज्यद॑ध्वनः सर्वा॒ मृधो॑ वि धू॒नुते॑ ।
 अ॒ग्निं स॒धस्थे॑ मह॒ति च॑क्षु॒षा नि चि॑कीषते ॥
 आ॒क्रम्य॑ वा॒जिन् पृ॑थि॒वीम॒ग्निमि॑च्छ रु॒चा त्वं॑ ।
 भू॒म्या वृ॑त्वाय॒ नो ब्रू॑हि यतः॒ खना॑म॒ तं व॑यं ॥
 द्यौस्ते॑ पृ॒ष्ठं पृ॑थि॒वी स॒धस्थ॑मा॒त्मा ऽन्त॑रि॒क्षं स॒मुद्र॑स्ते॒ योनिः॑ ।
 वि॒ख्याय॑ च॒क्षुषा॑ त्वम॒भि तिष्ठ॑- [ ] 7

TS 4.1.2.4

पृतन्यतः ॥

उत्क्राम॑ मह॑ते सौ॒भगा॑या-स्मा॒दा॒स्थाना॑द् द्र॒वि॒णो॒दा वा॑जिन् ।
वय॑ꣳ स्याम॑ सु॒मतौ॑ पृ॒थि॒व्या अ॒ग्निं ख॑नि॒ष्यन्त॑ उप॒स्थे अ॒स्याः ॥
उद॑क्रमीद् द्र॒वि॒णो॒दा वा॒ज्य॒र्वाऽकः॑ स लो॒कꣳ सु॒कृतं॑ पृ॒थि॒व्याः ।
ततः॑ खनेम॑ सु॒प्रती॑कम॒ग्निꣳ सु॒वो रु॑हाणा॒ अधि॑ नाक॑ उत्तमे ॥
अ॒पो दे॒वीरु॑प॒ सृज॑ मधु॒मती॑रय॒क्ष्माय॑ प्र॒जाभ्यः॑ ।
तासा॑ꣳ स्था॒नादु॒ज्जि॒हता॑-मोष॑धयः सु॒पिप्प॒लाः ॥

जिघर्म्य- [ ] 8

TS 4.1.2.5

-ग्निं॑ मन॒सा घृ॑तेन॒ प्रति॑क्ष्यन्तं॒ भुव॑नानि॒ विश्वा॑ ।
पृ॒थुं ति॑रश्चा॒ वय॑सा बृ॒हन्तं॑ व्य॒चि॒ष्ठम॒न्नꣳ र॒भसं॑ वि॒दानं॑ ॥
आ त्वा॑ जिघर्मि॒ वच॑सा घृ॒तेना॑ऽर॒क्षसा॑ मन॒सा तज्जु॑षस्व ।
मर्य॑श्रीः स्पृ॒हय॑द्वर्णो॒ अग्नि॑र्नाऽभि॒मृशे॑ त॒नुवा॑ जर्ह॑षाणः ॥
परि॑ वाज॒पतिः॑ क॒विर॒ग्निर्ह॒व्यान्य॑क्रीत् ।
दध॑द् रत्नानि॒ दाशु॑षे ॥

परि॑ त्वा॒ग्ने॒ पुरं॑ व॒यं वि॒प्र॒ सह॒स्य॑ धी॒महि॑ ।

धृ॒ष॒द्व॒र्णं दि॒वेदि॒वे भे॒त्तारं॑ ( ) भ॒ङ्गु॒राव॑तः ॥

त्वम॒ग्ने द्यु॒भिस्त्व॑-मा॒शुशु॒क्षणि॒स्त्व-म॒द्भ्य॑स्त्व-म॒श्म॒नस्परि॑ ।

त्वं व॒नै॒भ्य स्त्व॑मोष॒धीभ्य॑ स्त्वं नृ॒णां नृ॒पते॑ जा॒यसे॑ शु॒चिः ॥ 9

(प्र॒तूर्व॑न्थ् - सूर्य॑स्य - तिष्ठ - जिघ॑र्मि - भे॒त्तारं॑ - वि॒शति॑श्च)

(A2)

TS 4.1.3.1

दे॒वस्य॑ त्वा स॒वितुः॑ प्र॒सवे॑ऽश्वि॒नो ब॒हु॒भ्यां पू॒ष्णो ह॒स्ता॒भ्यां

पृ॒थि॒व्याः स॒धस्थे॑ऽग्निं पु॒री॒ष्य-म॒ङ्गिर॑स्वत् ख॒नामि॑ ॥

ज्योति॑ष्मन्तं त्वा॒ग्ने सु॒प्रती॑क॒मज॑स्रेण भा॒नुना॑ दी॒द्यानं॑ ।

शि॒वं प्र॒जाभ्यो॑ऽहि॒सन्तं॑ पृ॒थि॒व्याः स॒धस्थे॑ऽग्निं पु॒री॒ष्य

-म॒ङ्गिर॑स्वत् ख॒नामि॑ ॥

अ॒पां पृ॒ष्ठम॑सि स॒प्रथा॑ उ॒र्वग्निं॑ भ॒रिष्य॑दप॒राव॑पिष्ठं ।

व॒र्द्ध॑मानं म॒ह आ च॑ पु॒ष्करं॑ दि॒वो मा॒त्रया॑ व॒रिणा॑ प्रथस्व ॥

श॒र्म च॑ स्थो- [ ] 10

TS 4.1.3.2

व॒र्म च॑ स्तो॒ अ॒च्छि॒द्रे॑ ब॒हु॒ले उ॒भे ।
व्यच॑स्वती॒ सं व॑सा॒थां भ॒र्त॒म॒ग्निं पु॒री॒ष्यं ॥
सं व॑सा॒थां सु॒व॒र्वि॒दा स॒मी॒ची उ॒र॒सा त्म॒ना ।
अ॒ग्नि॒म॒न्त भ॑रिष्यन्ती॒ ज्यो॒ति॒ष्म॒न्त म॒ज॒स्र॒मि॒त् ॥
पु॒री॒ष्यो॒ऽसि॑ वि॒श्व॒भ॒राः ।
अथ॑र्वा॒ त्वा प्र॑थ॒मो नि॒र॒म॒न्थ॒द॒ग्ने ॥
त्वा॒म॒ग्ने पु॒ष्क॒रा॒द॒ध्य॒थ॒र्वा नि॒र॒म॒न्थ॒त ।
मू॒र्ध॒नो वि॒श्व॒स्य॑ वा॒घ॒तः ॥
तमु॑ त्वा द॒ध्य॒ङ् ऋ॒षिः पु॒त्र ई॒धे- [ ] 11

TS 4.1.3.3

अथ॑र्वणः ।
वृ॒त्र॒ह॒णं पु॒र॒न्द॒रं ॥
तमु॑ त्वा पा॒थ्यो वृ॒षा स॒मी॒धे द॒स्यु॒ह॒न्त॒मं ।
ध॒न॒ञ्ज॒यं र॒णै॒रणे ॥
सी॒द हो॒तः स्व॑ उ॒ लो॒के चि॒कि॒त्वान्थ् सा॒द॒या य॒ज्ञं सु॒कृ॒त॒स्य॑ यो॒नौ ॥

दे॒वा॒वी॒र्दे॒वान्. ह॒वि॒षा य॒जा॒स्य॒ग्ने बृ॒हद्-य॒ज॒मा॒ने व॒यो धाः ॥
 नि होता होतृष॑दने वि॒दान॒स्त्वे॒षो दी॒दि॒वाꣳ अ॒स॒द॒त् सु॒दक्षः ।
 अ॒द॒ब्ध॒व्र॒त॒प्र॒म॒तिर्व॒सि॒ष्ठः स॒हस्रं॒भरः शु॒चि॒जिह्वा अ॒ग्निः ॥
 सꣳ सी॒द॒स्व म॒हाꣳ अ॒सि शोच॑स्व- [ ] 12

TS 4.1.3.4

दे॒व॒वी॒त॒मः ।
 वि धू॒म॒ग्ने अ॒रु॒षं मि॒ये॒द्ध्य सृ॒ज प्र॑शस्त द॒र्श॒तं ॥
ज॒नि॒ष्वा हि जे॒न्यो अ॒ग्रे अ॒ह्नाꣳ हि॒तो हि॒तेष्व॑रु॒षो व॒नेषु ।
 द॒मे॒द॒मे स॒प्त र॒त्ना द॒धा॒नोऽग्नि॑र्हो॒ता नि **ष॒सा॒दा** य॒जी॒यान् ॥ 13
 (स्थ - ई॒धे - शोच॑स्व - स॒प्त॒विं॒श॒तिश्च) - (A3)

TS 4.1.4.1

सं ते वा॒यु॒र्मा॒तरि॑श्वा द॒धा॒तू॒त्ता॒ना॒यै हृ॒द॒यं य॑द्वि॒लि॒ष्टं ।
 दे॒वा॒नां य॑श्चरति प्रा॒ण॒थेन॑ तस्मै च दे॒वि व॑ष॒ड॒स्तु तु॒भ्यं ॥
 सु॒जा॒तो ज्यो॑तिषा स॒ह श॑र्म व॒रू॒थ॒माऽस॑दः सु॒वः ।
 वा॒सो अ॒ग्ने वि॒श्व॒रूपꣳ सं व्य॑यस्व वि॒भा॒व॒सो ॥
 उ॒दु तिष्ठ॑ स्व॒ध्व॒रा**वा** नो दे॒व्या कृ॒पा ।
 दृ॒शे च॑ भा॒सा बृ॒ह॒ता सु॒शु॒क्व॒नि॒राऽग्ने॑ या॒हि सु॒श॒स्ति॒भिः ॥ 14

TS 4.1.4.2

ऊ॒र्ध्व ऊ॒ षु ण॒ ऊ॒तये॒ ति॒ष्ठा दे॒वो न स॒विता ।
 ऊ॒र्ध्वो वा॒जस्य॑ स॒निता॒ यद॒ज्जिभि॑-वा॒घद्भि॑-वि॒ह्वया॑महे ॥
 स जा॒तो गर्भो॑ अ॒सि रो॒दस्यो॒रग्ने॒ चारु॑र्वि॒भृत॑ ओष॒धीषु॑ ।
 चि॒त्रः शि॒शुः परि॑ तमा॒स्यक्तः॑ प्र मा॒तृभ्यो॑ अ॒धि क॒निक्र॑दद् गाः ॥
 स्थि॒रो भव॑ वी॒ड्वङ्ग॑ आ॒शुर्भव॑ वा॒ज्यर्वन् ।
 पृ॒थुर्भव॑ सु॒षद॒स्त्वम॒ग्नेः पु॒रीष॑वा॒हनः ॥
 शि॒वो भव॑ - [ ] 15

TS 4.1.4.3

प्र॒जाभ्यो॑ मा॒नुषी॑भ्यस्त्वम॒ङ्गिरः॑ ।
 मा द्या॒वापृ॑थि॒वी अ॒भि शू॑शु॒चो मा॒ऽन्तरि॑क्षं मा वन॒स्पती॑न् ॥
 प्रै॒तु वा॒जी क॒निक्र॑द-न्ना॒नद॑द्-रा॒सभः॑ प॒त्वा ।
 भ॒रन्न॒ग्निं पु॒रीष्यं॑ मा पा॒द्यायु॑षः पु॒रा ॥
 रा॒सभो॑ वां क॒निक्र॑दथ् सु॒युक्तो॑ वृष॒णा रथे॑ ।
 स वा॒म॒ग्निं पु॒रीष्य॑मा॒शुर्दू॒तो व॑हा॒दितः॑ ॥

वृषा ऽग्निं वृषणं भरन्नपां गर्भं समुद्रियं ।

अ॒ग्न आ या॑हि- [ ] 16

TS 4.1.4.4

वी॒तय॑ ऋ॒त स॒त्यं ॥

ओष॑धयः प्र॒ति गृ॑ही॒ताऽग्नि॑मे॒तऽशिव॑-मा॒यन्त॑म॒भ्यत्र॑ यु॒ष्मान् ।

व्यस्य॑न् वि॒श्वा अ॑म॒तीर॑राती-नि॒षीद॑न्नो अप॒ दुर्म॑तिं ह॒नत् ॥

ओष॑धयः प्र॒ति मो॑द॒ध्वमे॑नं पु॒ष्पाव॑तीः सु॒पिप्प॑लाः ।

अयं॑ वो गर्भं ऋ॒त्वियः॑ प्र॒त्न स॒धस्थ॑मा ऽस॒दत् ॥ 17

(सु॒शस्ति॑भिः - शि॒वो भ॑व - या॒हि - षट्त्रिं॑शच्च) (A4)

TS 4.1.5.1

वि पा॒जसा॑ पृ॒थुना॑ शो॒शुचा॑नो बा॒धस्व॑ द्वि॒षो र॑क्ष॒सो अ॑मी॒वाः ।

सु॒शर्म॑णो बृ॒हतः॑ श॒र्मणि॑ स्याम॒ग्नेर॑हं सु॒हव॑स्य प्र॒णीतौ॑ ॥

आपो॑ हि ष्ठा म॒योभु॑वस्ता न ऊ॒र्जे द॑धातन ।

म॒हे र॑णाय चक्ष॒से ॥

यो वः॑ शि॒वत॑मो र॒सस्त॑स्य भाज॒यते॑ह नः ।

उ॒शती॑रिव मा॒तरः॑ ॥

तस्मा॑ अ॒रं ग॑मा॒म वो॑ यस्य क्षया॒य जि॑न्वथ ।

आपो जनयथा च नः ॥

मित्रः – [ ] 18

TS 4.1.5.2

स॒ꣳसृ॒ज्य॑ पृ॒थि॒वीं भू॒मिं च॑ ज्योति॑षा स॒ह ।
 सुजा॑तं जा॒तवे॑दसम॒ग्निं वै॑श्वा॒नरं॑ वि॒भुं ॥
 अ॒यक्ष्मा॑य त्वा स॒ꣳसृ॒जामि॑ प्र॒जाभ्यः॑ ।
 विश्वे॑ त्वा दे॒वा वै॑श्वा॒नराः स॒ꣳसृ॒जन्त्वा-नु॑ष्टु॒भेन॑ छन्द॑सा ऽङ्गि॒रस्वत् ॥
 रु॒द्राः सं॒भृत्य॑ पृ॒थि॒वीं बृ॒हज्ज्यो॑तिः समी॒धिरे॑ ।
 तेषां॑ भा॒नु-रज॑स्र इच्छु॒क्रो दे॒वेषु॑ रोचते ॥
 स॒ꣳसृ॒ष्टां वसु॑भी रु॒द्रैर्द॑धीरैः कर्म॒ण्यां मृ॑दं ।
 हस्ता॑भ्यां मृ॒द्धीं कृ॒त्वा सि॒नीवा॒ली करो॑तु – [ ] 19

TS 4.1.5.3

तां ॥
 सि॒नीवा॒ली सु॑क॒पर्दा सु॑कुरी॒रा स्वौ॑प॒शा ।
 सा तु॒भ्यम॑दिते मह॒ ओखां॑ दधातु॒ हस्तयोः॑ ॥
 उ॒खां करो॑तु श॒क्त्या बा॒हुभ्या॑-म॒दिति॑र्द्धि॒या ।

मा॒ता पु॒त्रं य॑थोप॒स्थे सा॒ग्निं बि॑भर्तु॒ गर्भ॑ आ ॥

म॒खस्य॑ शिरो॒ऽसि य॒ज्ञस्य॑ प॒दे स्थः॑ ।

वस॑वस्त्वा कृ॒ण्वन्तु॑ गा॒यत्रेण॑ छ॒न्दसा॑ ऽङ्गि॒रस्वत्॑ पृ॒थिव्य॑सि

रु॒द्रास्त्वा कृ॒ण्वन्तु॑ त्रै॒ष्टुभेन॑ छ॒न्दसा॑ ऽङ्गि॒रस्वद॑न्तरि॒क्षम॑स्या – [ ] 20

TS 4.1.5.4

–दि॒त्यास्त्वा कृ॒ण्वन्तु॑ जा॒गतेन॑ छ॒न्दसा॑ ऽङ्गि॒रस्वद् द्यौ॑र॒सि वि॒श्वे॑
त्वा दे॒वा वै॑श्वा॒नराः कृ॒ण्वन्त्वानु॑ष्टु॒भेन॑ छ॒न्दसा॑–ऽङ्गि॒रस्वद्–दि॒शो॑ऽसि
ध्रु॒वाऽसि॑ धा॒रया॑ म॒यि प्र॒जाꣳ रा॒यस्पोषं॑ गौ॒पत्यꣳ सु॒वीर्यꣳ स॒जा॒तान्.
यज॑मा॒नाया॑ऽदि॒त्यै रा॒स्नाऽस्य॑ दि॒तिस्ते॑ बि॒लं गृ॑ह्णातु पा॒ङ्केन॑
छ॒न्दसा॑ ऽङ्गि॒रस्वत् ॥

कृ॒त्वाय॑ सा म॒हीमु॒खां मृ॑न्मयीं यो॒निम॑ग्नये॑ ।

तां पु॒त्रेभ्यः॑ सं प्रा ( ) यच्छ॒ददि॑तिः श्र॒पया॑निति॑ ॥ 21

(मि॒त्रः – करो॑ – त्वन्त॑रि॒क्षम॑सि – प्र – च॒त्वारि॑ च) (A5)

TS 4.1.6.1

वस॑वस्त्वा धू॒पय॑न्तु गा॒यत्रेण॑ छ॒न्दसा॑ ऽङ्गि॒रस्वद्–रु॒द्रास्त्वा धू॒पय॑न्तु

त्रै॒ष्टुभेन॑ छ॒न्दसा॑ ऽङ्गि॒रस्व–दा॑दि॒त्यास्त्वा धू॒पय॑न्तु जा॒गतेन॑

छ॒न्दसा॑ ऽङ्गि॒रस्वद् वि॒श्वे॑ त्वा दे॒वा वै॑श्वा॒नरा धू॒पय॑न्त्वानु॑ष्टु॒भेन॑

छन्दसा ऽङ्गिरस्वदिन्द्रस्त्वा धूपयत्वङ्गिरस्वद् विष्णुस्त्वा
 धूपयत्वङ्गिरस्वद् वरुणस्त्वा धूपयत्वङ्गिरस्वददितिस्त्वा देवी
 विश्वदे॒व्यावती॑ पृथि॒व्याः स॒धस्थे॑ ऽङ्गिरस्वत् खनत्ववट
 दे॒वानां॑ त्वा पत्नी॑ – [ ] 22

TS 4.1.6.2

दे॒वी वि॒श्वदे॒व्यावती॑ः पृथि॒व्याः स॒धस्थे॑ ऽङ्गिरस्वद्-दधतूखे
 धिष॑णास्त्वा दे॒वीवि॒श्वदे॒व्यावती॑ः पृथि॒व्याः स॒धस्थे॑-ऽङ्गिरस्व-
 दभी॑न्धतामुखे ग्ना स्त्वा दे॒वीवि॒श्वदे॒व्यावती॑ः पृथि॒व्याः
 स॒धस्थे॑ ऽङ्गिरस्व-च्छ॑पयन्तूखे वरू॑त्रयो जनयस्त्वा
 दे॒वीवि॒श्वदे॒व्यावती॑ः पृथि॒व्याः स॒धस्थे॑ ऽङ्गिरस्वत् पच॑न्तूखे ।
 मि॒त्रैता॑मुखां पचै॒षा मा भे॑दि ।
 ए॒तां ते॒ परि॑ द॒दाम्य॑भित्त्यै ॥

अभी॒मां – [ ] 23

TS 4.1.6.3

महि॒ना दि॒वं मि॒त्रो ब॑भूव स॒प्रथाः॑ ।
 उ॒त श्र॑वसा पृथि॒वीं ॥

मि॒त्रस्य॑ च॒र्षणी॑धृतः श्रवो॑ दे॒वस्य॑ सा॒नसिं॑ ।

द्यु॒म्नं चि॒त्रश्र॑वस्तमं ॥

दे॒वस्त्वा॑ सवि॒तोद्व॑पतु सु॒पाणिः॑ स्व॒ङ्गुरिः॑ ।

सु॒बा॒हु॒रुत॑ शक्त्या ॥

अप॑द्यमाना पृथि॒व्याशा॑ दि॒श आ॑ पृ॒ण ।

उत्ति॑ष्ठ बृ॒हती॑ भवो॒र्द्ध्वा तिष्ठ॑ ध्रु॒वा त्वं ॥

वस॑वस्त्वा ऽऽच्छृ॒न्दन्तु॑ गाय॒त्रेण॑ छन्द॒साऽङ्गि॒रस्वद् रु॒द्रास्त्वाऽऽ

च्छृ॒न्दन्तु॑ ( ) त्रैष्टु॒भेन॑ छन्द॒साऽङ्गि॒रस्व॒-दा॑दि॒त्यास्त्वा ऽऽच्छृ॒न्दन्तु॑

जा॒गते॑न छन्द॒साऽङ्गि॒रस्वद्-वि॒श्वे त्वा॑ दे॒वा वै॒श्वान॑रा आ

च्छृ॒न्दन्त्वा॑नुष्टु॒भेन॑ छन्द॒साऽङ्गि॒रस्वत् ॥ 24

(प॒त्नी - रि॒माꣳ - रु॒द्रास्त्वाऽऽ च्छृ॒न्दन्त्वे - का॒न्नवि॑ꣳश॒तिश्च॑) (A6)

TS 4.1.7.1

समा॑स्त्वाऽग्न ऋ॒तवो॑ वर्द्ध॒यन्तु॑ सँव॒थ्स॒रा ऋ॒षयो॑ या॒नि स॒त्या ।

सं दि॒व्येन॑ दी॒दिहि॑ रो॒चने॑न वि॒श्वा आ॑ भा॒हि प्र॒दिशः॑ पृथि॒व्याः ॥

सं चेद्ध्य॑स्वाऽग्ने प्र च बो॒धयै॑नमु॒च्च तिष्ठ॑ म॒हते॑ सौ॒भगा॑य ।

मा च रिषदुपसत्ता ते अग्ने ब्रह्माणस्ते यशसः सन्तु माऽन्ये ॥

त्वामग्ने वृणते ब्राह्मणा इमे शिवो अग्ने – [ ] 25

TS 4.1.7.2

सँवरणे भवा नः ।

सपत्नहा नो अभिमातिजिच्च स्वे गये जागृह्यप्रयुच्छन् ॥

इहैवाग्ने अधि धारया रयिं मा त्वा नि क्रन् पूर्वचितो निकारिणः ।

क्षत्रमग्ने सुयममस्तु तुभ्यमुपसत्ता वर्द्धतां ते अनिष्टृतः ॥

क्षत्रेणाऽग्ने स्वायुः सँ रभस्व मित्रेणाऽग्ने मित्रधेये यतस्व ।

सजातानां मद्ध्यमस्था एधि राज्ञामग्ने विहव्यो दीदिहीह ॥

अति – [ ] 26

TS 4.1.7.3

निहो अति सिधो ऽत्यचित्ति-मत्यरातिमग्ने ।

विश्वा ह्यग्ने दुरिता सहस्वाथास्मभ्यँ सहवीराँ रयिन्दाः ॥

अनाधृष्यो जातवेदा अनिष्टृतो विराडग्ने क्षत्रभृद् दीदिहीह ।

विश्वा आशाः प्रमुञ्चन् मानुषीर्भियः शिवाभिरद्य परि पाहि नो वृधे ॥

बृहस्पते॑ स॒वित॒र्बो॒धयै॑न॒ꣳ स॒ꣳशितं॑ चि॒त् स॒न्तरा॑ꣳ स॒ꣳ शि॒शाधि॑ ।

व॒र्द्धयै॑नं म॒हते॑ सौ॒भगा॑य- [ ] 27

TS 4.1.7.4

वि॒श्व ए॒नम॑नु म॒दन्तु॑ दे॒वाः ॥

अ॒मु॒त्रभू॑या॒दध॑ यद्-य॒मस्य॑ बृहस्पते॑ अ॒भि॒शस्ते॑-र॒मुञ्चः॑ ।

प्र॒त्यौ॒हता॑-म॒श्विना॑ मृ॒त्युम॑स्माद् दे॒वाना॑-म॒ग्ने भि॑ष॒जा श॑ची॒भिः ॥

उद्-व॒यं त॑म॒सस्परि॑ प॒श्यन्तो॑ ज्योति॒रुत्तरं॑ ।

दे॒वं दे॒वत्रा॑ सूर्य॒मग॑न्म ज्योति॒रुत्त॑मं ॥ 28

(इ॒मे शि॒वो अ॒ग्ने - ऽति॑ - सौ॒भगा॑य - च॒तुस्त्रि॑ꣳश॒च्च) (A7)

TS 4.1.8.1

ऊ॒र्ध्वा अ॒स्य स॒मिधो॑ भवन्त्यूर्ध्वा शु॒क्रा शो॒चीꣳष्य॒ग्नेः ।

द्यु॒मत्त॑मा सु॒प्रती॑कस्य सू॒नोः ॥

त॒नून॑पा॒दसु॑रो वि॒श्ववे॑दा दे॒वो दे॒वेषु॑ दे॒वः ।

पथ॑ आ॒ऽन॒क्ति म॑र्ध्वा घृ॒तेन॑ ॥

म॑र्ध्वा य॒ज्ञं न॑क्ष॒से प्री॑णानो न॒राश॑ꣳसो अ॒ग्ने ।

सु॒कृद्-दे॒वः स॒विता॑ वि॒श्ववा॑रः ॥

अ॒च्छाय॑मेति॒ शव॑सा घृ॒तेने॑डा॒नो वह्नि॑र्न॒मसा॑ ।

अ॒ग्नि॒ꣳ स्रु॒चो अ॒ध्व॒रेषु॑ प्र॒यत्सु॑ ॥

स य॑क्षदस्य म॒हि॒मान॑म॒ग्नेः स - [ ] 29

TS 4.1.8.2

ई॒ म॒न्द्रा॒सु प्र॒यसः॑ ।

व॒सु॒श्चेति॑ष्ठो व॒सु॒धात॑मश्च ॥

द्वा॒रो दे॒वीर॑न्वस्य वि॒श्वे॑ व्र॒ता द॑दन्ते अ॒ग्नेः ।

उ॒रु॒व्यच॑सो धा॒म्ना प॑त्यमा॒नाः ॥

ते अ॒स्य योष॑णे दि॒व्ये न॑ यो॒नावु॑षासा॒नक्ता॑ ॥

इ॒मं य॑ज्ञमवता-म॒ध्व॒रं नः॑ ॥

दै॒व्या हो॑तारावूर्ध्व-म॒ध्व॒रं नो॒ऽग्ने॒र्जि॒ह्वा॒मभि॑ गृणीतं ।

कृ॒णु॒तं नः॑ स्वि॒ष्टिं ॥

ति॒स्रो दे॒वीर्ब॒र्हि॒रेद॑ꣳ स॒द॒न्त्वि॒डा सर॑स्वती- [ ] 30

TS 4.1.8.3

भा॒रती॑ ।

म॒ही गृ॑णाना ॥

तन्न॑स्तु॒रीप॑मद्भुतं पु॒रु॒क्षु त्व॑ष्टा सु॒वीरं॑ ॥

रा॒य॒स्पोषं॑ वि॒ ष्यतु॑ ना॒भि॒म॒स्मे ॥

व॒न॒स्प॒तेऽव॑ सृ॒जा र॒रा॒ण॒स्त्म॒ना दे॒वेषु॑ ।

अ॒ग्नि॒र्ह॒व्यं श॒मि॒ता सू॒द॒याति॑ ॥

अ॒ग्ने स्वा॒हा कृ॒णु॒हि जा॒त॒वे॒द इ॒न्द्रा॒य ह॒व्यं ।

वि॒श्वे दे॒वा ह॒वि॒रि॒दं जु॒षन्तां॑ ॥

हि॒र॒ण्य॒ग॒र्भः स-म॑व॒र्त॒ता॒ग्रे भू॒त॒स्य॑ जा॒तः प॒ति॒रे॒क आ॒सीत् ।

स दा॒धार पृ॒थि॒वीं द्या - [ ] 31

TS 4.1.8.4

-मु॒ते॒मां क॒स्मै दे॒वाय॑ ह॒वि॒षा वि॒धेम॑ ॥

यः प्रा॒णतो॑ नि॒मि॒षतो॑ म॒हि॒त्वै॒क इ॒द्-रा॒जा ज॒गतो॑ ब॒भूव॑ ।

य ई॒शो अ॒स्य द्वि॒प॒दश्च॑तु॒ष्प॒दः क॒स्मै दे॒वाय॑ ह॒वि॒षा वि॒धेम॑ ॥

य आ॒त्म॒दा ब॒ल॒दा य॒स्य वि॒श्व उ॒पा॒सते॑ प्र॒शि॒षं य॒स्य दे॒वाः ।

य॒स्य छा॒याऽमृतं॑ य॒स्य मृ॒त्युः क॒स्मै दे॒वाय॑ ह॒वि॒षा वि॒धेम॑ ॥

य॒स्ये॒मे हि॒म॒व॒न्तो म॒हि॒त्वा य॒स्य स॒मु॒द्रं र॒स॒या स॒हा - [ ] 32

TS 4.1.8.5

-ऽऽहुः ।

य॒स्ये॒माः प्र॒दि॒शो य॒स्य बा॒हू क॒स्मै दे॒वाय॑ ह॒वि॒षा वि॒धेम॑ ॥

यं क्र॒न्दसी॑ अव॒सा तस्त॑भाने अ॒भ्यैक्षे॑तां॒ मन॒सा रेज॑माने ।
यन्ना॒धि सू॒र उदि॑तौ व्येति॒ कस्मै॑ दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ विधेम ॥
येन॒ द्यौरु॒ग्रा पृ॒थिवी॑ च दृ॒ढे येन॒ सु॒वः स्त॑भितं॒ येन॒ नाकः॑ ।
यो अ॒न्तरि॑क्षे रज॒सो वि॒मानः॒ कस्मै॑ दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ विधेम ॥
आपो॑ ह॒ यन्म॑हती वि॒श्व - [ ] 33

TS 4.1.8.6

-मा॒यन् दक्षं॑ दधा॒ना ज॒नय॑न्तीर॒ग्निं ।
ततो॑ दे॒वानां॑ नि॒र्वर्त॑तासु॒रेकः॒ कस्मै॑ दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ विधेम ॥
यश्चि॒दापो॑ म॒हिना॒ पर्य॑पश्यद्-दक्षं॑ दधा॒ना ज॒नय॑न्तीर॒ग्निं ।
यो दे॒वेष्व॑धि॒ देव॑ ए॒क आ॒सीत् कस्मै॑ दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ विधेम ॥ 34
(अ॒ग्नेः स - सर॑स्वती - द्या॒ - सह - वि॒श्वं -
चतु॑स्त्रिं॒शच्च॑) (A8)

Special Korvai for Anuvaakam 29 to 34

(ऊ॒र्ध्वा - यः प्रा॑णतो - य आ॒त्मदा॑ - य॒स्येमे॑ - यङ्क्र॑न्दसी -
येन॒ द्यौ- रा॑पो॒ ह यत् - ततो॑ दे॒वानां॑ - यश्चि॒दापो॑ - यो दे॒वेषु॑ -
नव॑)

TS 4.1.9.1

आ॒कू॒ति॒म॒ग्निं॑ प्र॒युज॑ स्वा॒हा म॒नो मे॒धा॒म॒ग्निं॑ प्र॒युज॑ स्वा॒हा
 चि॒त्तं वि॒ज्ञा॒त॒म॒ग्निं॑ प्र॒युज॑ स्वा॒हा वा॒चो वि॒धृ॒ति॒म॒ग्निं॑ प्र॒युज॑
 स्वा॒हा प्र॒जा॒प॒त॒ये म॒न॒वे स्वा॒हा॒ऽग्न॒ये वै॒श्वान॒राय॑ स्वा॒हा वि॒श्वे
 दे॒वस्य॑ ने॒तु॒र्म॒र्तो वृ॒णीत॑ स॒ख्यं वि॒श्वे रा॒य इ॒षु॒द्ध्य॑सि द्यु॒म्नं वृ॒णीत॑
 पु॒ष्य॒से स्वा॒हा मा सु॑ भि॒त्था मा सु॑ रि॒षो दृ॒ह॒स्व वी॒ड॒य॒स्व सु॑ ।
 अ॒ंब धृ॒ष्णु वी॒र॒य॒स्वा - [ ] 35

TS 4.1.9.2

-ऽग्नि॒श्चेदं॑ करिष्यथः ॥
 दृ॒ह॒स्व दे॒वि पृ॒थि॒वि स्व॒स्त॒य आ॒सु॒री मा॒या स्व॒ध॒या कृ॒ता॒ऽसि॑ ।
 जु॒ष्टं दे॒वाना॑मि॒दम॑स्तु ह॒व्यम॑रि॒ष्टा त्वमु॑दि॒हि य॒ज्ञे अ॒स्मिन् ॥
 मि॒त्रैता॑मु॒खां तपै॑षा मा भे॒दि ।
 ए॒तां ते परि॑ द॒दाम्य॑भि॒त्त्यै ॥
 द्रू॒व॒न्नः सर्पि॑रा॒सुतिः॑ प्र॒ल॒ो हो॒ता वरे॑ण्यः ।
 स॒ह॒स॒स्पु॒त्रो अ॒द्भु॒तः ॥
 पर॑स्या॒ अधि॑ स॒व॒तो॒ऽव॒रा अ॒भ्या - [ ] 36

TS 4.1.9.3

तर ।

यत्रा॒हमस्मि॒ ताँ॑ अव ॥

पर॒मस्याः॑ परा॒वतो॑ रोहि॒दश्च॑ इहाऽ*ग॒हि ।

पु॒री॒ष्यः॑ पु॒रु॒प्रियो॑ऽग्ने त्वं तरा॑ मृ॒धः ॥

सीद॑ त्वं मा॒तुर॒स्या उप॒स्थे वि॒श्वान्य॑ग्ने व॒युना॑नि वि॒द्वान् ।

मैना॑म॒र्चिषा॒ मा तप॑साऽभि शू॒शुचो॑ऽन्तर॒स्याँ शु॒क्रज्यो॑तिर्वि॒ भाहि॑ ॥

अ॒न्तर॑ग्ने रु॒चा त्वमु॒खायै॑ स॒दने॑ स्वे ।

तस्या॒स्त्वँ हर॑सा तप॒न् ( ) जा॑तवेदः शि॒वो भव॑ ॥

शि॒वो भू॒त्वा म॒ह्यम॑ग्नेऽथो सीद॑ शि॒वस्त्वं ।

शि॒वाः कृ॒त्वा दि॒शः सर्वाः॑ स्वां यो॒निमि॑हाऽऽसदः ॥ 37

(वी॒रय॑स्वा - ऽऽ - तप॑न् - वि॒श्रुति॑श्च) (A9)

TS 4.1.10.1

यद॑ग्ने या॒नि का॒नि चाऽऽते॑ दा॒रूणि॑ द॒ध्मसि॑ ।

तद॑स्तु तु॒भ्यमि॑द् घृ॒तं तज्जु॑षस्व यवि॒ष्ठ्य ॥

यद॑त्युप॒जिह्मि॑का यद्-व॒म्रो अ॑ति॒सर्प॑ति ।

सर्वं तदस्तु ते घृतं तज्जुषस्व यविष्ठ्य ॥
 रात्रि॑र॒रात्रि॑मप्रया॒वं भ॒रन्तोऽश्वा॑येव तिष्ठते घा॒सम॑स्मै ।
 रा॒यस्पोषे॑ण॒ समि॑षा म॒दन्तोऽग्ने॑ मा ते प्रति॑वेशा रिषाम ॥
 नाभा – [ ] 38

TS 4.1.10.2

पृथि॒व्याः समि॑धा-नम॒ग्निं रा॒यस्पोषा॑य बृ॒हते॑ ह॒वामहे॑ ।
 इ॒र॒म्मदं॑ बृ॒हदु॑क्थं य॒जत्रं॑ जेतार॒मग्निं॑ पृ॒तना॑सु सा॒सहि॑ ॥
 याः से॒ना अ॒भी॒त्वरी॑-रा॒व्याधि॑नी-रु॒गणा॑ उत ।
 ये स्ते॒ना ये च॑ तस्करा॒स्ताऽस्ते॑ अ॒ग्नेऽपि॑ द॒धाम्या॑स्यै ॥
 द॒ष्ट्राभ्यां॑ म॒लि॒म्लून् जं॒भ्यै-स्त॑स्करा॒ उत॑ ।
 ह॒नूभ्या॑ स्ते॒नान् भ॑गव॒स्ताऽस्त्वं॑ खा॒द सु॒खादि॑तान् ॥
 ये जने॑षु म॒लि॒म्लवः॑ स्ते॒नास॑-स्त॒स्करा॑ वने ॥

ये – [ ] 39

TS 4.1.10.3

कक्षे॑ष्व॒घाय॑व स्ताऽस्ते॑ द॒धामि॑ जं॒भयोः॑ ॥
 यो अ॒स्मभ्य॑मरातीयाद्-यश्च॑ नो द्वे॒षते॑ जनः ।

नि॒न्दाद्यो॑ अ॒स्मान् दि॒प्साच्च॑ सर्वं॑ तं म॒स्मसा॑ कुरु ॥

सञ्शितं॑ मे ब्र॒ह्म सञ्शितं॑ वी॒र्यं॑ बलं॑ ।

सञ्शितं॑ क्ष॒त्रं जि॒ष्णु यस्या॑ऽहमस्मि॑ पु॒रोहि॑तः ॥

उ॒देषां॑ बा॒हू अति॑रमु॒द्वर्च॑ उ॒दू बलं॑ ।

क्षि॒णोमि॑ ब्र॒ह्मणा॑-ऽमि॒त्रानु॑न्नयामि - [ ] 40

TS 4.1.10.4

स्वाञ् अ॒हं ॥

दृ॒शानो॑ रु॒क्म उ॒र्व्या व्य॑द्यौर्दु॒र्मर्ष॑मायुः श्रि॒ये रु॒चानः॑ ।

अ॒ग्नि॒रमृ॑तो॒ अभ॑वद्वयो-भि॒र्यदे॑नं द्यौ॒रजन॑यथ् सु॒रेताः॑ ॥

वि॒श्वा रू॒पाणि॑ प्र॒ति मु॒ञ्चते॑ क॒विः प्रा॑ऽसा॒वीद्भ॒द्रं द्वि॒पदे॑ चतु॒ष्पदे॑ ।

वि ना॒कम॑ख्यथ् सवि॒ता वरे॑ण्योऽनु॒ प्रया॑णमु॒षसो॑ वि राज॒ति ॥

न॒क्तोषा॑सा॒ सम॑नसा॒ विरू॑पे धा॒पये॑ते शि॒शुमे॑कञ् समी॒ची ।

द्या॒वा क्षा॑मा रु॒क्मो - [ ] 41

TS 4.1.10.5

अ॒न्तर्वि॑ भा॒ति दे॒वा अ॒ग्निं धा॑रयन् द्र॒वि॒णोदाः॑ ॥

सु॒प॒र्णोऽसि॑ ग॒रुत्मा॑न् त्रि॒वृत्ते॑ शि॒रो गा॒य॒त्रं चक्षुः॑ स्तोम॑ आ॒त्मा

सा॒म ते त॒नूर्वा॑मदे॒व्यं बृ॑ह॒द् रथ॑न्तरे प॒क्षौ य॑ज्ञाय॒ज्ञियं॑ पु॒च्छं

छन्दा॑स्य॒ङ्गानि॑ धि॒ष्णि॒याः श॒फा यजू॑षि॒ नाम ॥

सु॒पर्णो॑ऽसि ग॒रु॒त्मा॒न् दि॒वं गच्छ॑ सु॒वः प॒त ॥ 42

(ना॒भा – व॒ने ये – न॑यामि – क्षा॒मा रु॒क्मा॑ – ऽष्टा॒त्रिं॑शच्च) (A10)

TS 4.1.11.1

अ॒ग्ने यं य॑ज्ञम॒ध्व॒रं वि॑श्वतः प॒रिभू॑रसि ।

स इ॒द्वे॒वेषु॑ गच्छति ॥

सोम॑ यास्ते म॒यो॒भुव॑ ऊ॒तयः॑ सन्ति दा॒शुषे॑ ॥

ताभि॑र्नो ऽवि॒ता भ॒व ॥

अ॒ग्नि॒र्मूर्द्धा॑ > 1, भु॒वः > 2 ॥

त्व॒न्नः सोम॑ > 3, या ते धा॒मानि॑ > 4 ॥

तथ् स॒वि॒तुर्व॑रेण्यं भ॒र्गो दे॒वस्य॑ धीमहि ।

धि॒यो यो नः॑ प्र॒चो॒दया॑त् ॥

अ॒चि॒त्ती य॑च्च॒कृ॒मा दै॒व्ये ज॑ने दी॒नैर्दक्षैः॑ प्र॒भू॒ती पू॒रुष॑त्वता ॥ 43

TS 4.1.11.2

दे॒वेषु॑ च स॒वि॒त॒र्मा॒नु॒षेषु॑ च त्व॒न्नो अ॒त्र सु॒वता॑द॒नाग॑सः ॥

चो॒दयि॑त्री सू॒नृ॒ता॒नां चे॒त॒न्ती सु॒मती॑नां ।

य॒ज्ञं द॒धे सर॑स्वती ॥

पा॒वीर॑वी क॒न्या चि॒त्रायुः॑ सर॑स्वती वी॒रप॑त्नी धि॒यं धा॑त् ।

ग॒नाभि॑रच्छि॒द्रं श॒रणं स॒जोषा॑ दु॒राध॑र्षं गृ॒णते॑ श॒र्म य॑स॒त् ॥

पू॒षा गा अ॒न्वेतु॑ नः पू॒षा र॑क्ष॒त्वर्व॑तः ।

पू॒षा वाज॑स॒नोतु॑ नः ॥

शु॒क्रं ते अ॒न्यद्य॑ज॒तं ते अ॒न्य - [ ] 44

TS 4.1.11.3

-द्विषु॑रूपे अ॒हनी॑ द्यौ॒रिवा॑सि ।

वि॒श्वा हि मा॒या अ॒वसि॑ स्व॒धावो॑ भ॒द्रा ते पू॑षन्नि॒ह रा॒तिर॑स्तु ॥

तेऽव॑र्द्धन्त स्व॒तव॑सो म॒हित्व॒ना ऽऽ ना॒कं त॒स्थुरु॑रु च॒क्रिरे॑ स॒दः ।

वि॒ष्णु र्य॑द्वाऽऽव॒द्-वृ॑षणं म॒दच्यु॑तं व॒यो न सी॑दन्न॒धि ब॒र्हिषि॑ प्रि॒ये ॥

प्र चि॒त्रम॑र्कं गृ॒णते॑ तु॒राय॑ मा॒रुता॑य स्व॒तव॑से भ॒रद्ध्वं॑ ।

ये सहा॑सि॒ सह॑सा॒ सह॑न्ते - [ ] 45

TS 4.1.11.4

रेज॑ते अ॒ग्ने पृ॒थि॒वी म॒खेभ्यः॑ ॥

वि॒श्वे दे॒वा > ⁵, वि॒श्वे दे॒वाः > ⁶ ॥

द्या॒वा नः॑ पृ॒थि॒वी इ॒मं॑ सि॒द्ध॒म॒द्य दि॒वि॒स्पृ॒शं॑ ॥

य॒ज्ञं दे॒वेषु॑ यच्छतां ॥

प्र पूर्॒व॒जे पि॒तरा॑ न॒व्य॒सीभिर्गी॒र्भिः कृ॑णु॒ध्वं॑ स॒दने॑ ऋ॒तस्य॑ ।

आ नो॑ द्या॒वापृ॒थि॒वी दै॒व्ये॒न ज॑ने॒न या॑तं म॒हि वां॑ व॒रूथं॑ ॥

अ॒ग्निं॑ स्तो॒मेन॑ बो॒धय॑ स॒मि॒धानो॑ अ॒मर्त्यं॑ ।

ह॒व्या दे॒वेषु॑ नो दधत् ॥

स ह॒व्य॒वा॒डम॑र्त्य उ॒शि॒गू॒तश्च॑ नो॒हितः॑ ( ) ।

अ॒ग्नि॒र्द्धि॒या स॒मृ॒ण्वति॑ ॥

श॒न्नो भ॑वन्तु > [7] , वा॒जे॒वा॒जे > [8] ॥ 46

(पु॒रु॒ष॒त्वता॑ - य॒ज॒त॒न्ते॑ अ॒न्यथ् - स॒ह॒न्ते॑ - च॒नो॒हि॒तो॑ -
ऽष्टौ च) (A11)

=====

PraSna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(यु॒ञ्जान॑ – इ॒माम॑गृ॒भ्णन् – दे॒वस्य॑ – सन्ते॑ – वि पाजसा॑ –
वस॑वस्त्वा – समा॑स्त्वो – र्द्ध्वा – अ॒स्याकू॑तिं – य॑दग्ने॒ यान् –
यग्ने॒ यं य॑ज्ञ – मेका॑दश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(यु॒ञ्जानो॑ – वर्म॑ च स्थ – आ॒दित्य॑स्त्वा – भार॑ती – स्वा॒
अह॑ – षट्च॑त्वारि॒ंशत्)

First and Last Padam of First Prasnam of Kandam 4 :-

(यु॒ञ्जानो॑ – वाजे॑वाजे)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डे प्रथमः प्रश्नः समाप्तः ॥

4.1.1 Appendix

4.1.11.1 – अ॒ग्नि॒मूर्धा॑ > ¹, भुवः॑ > ² ।

अ॒ग्नि॒मूर्धा॑ दि॒वः क॒कुत् प॑तिः पृ॒थि॒व्या अ॒यं ।
अपा॑ꣳ रेता॑ꣳसि गि॒न्वति॑ ॥

भुवो॑ य॒ज्ञस्य॑ रज॒सश्च॑ ने॒ता य॒त्रा नि॒यु॒द्धिः स॒चसे॑ शि॒वाभिः॑ ।
दि॒वि मूर्धा॑नं दधि॒षे सु॒वर्षा॑ जि॒ह्वा॒मग्ने॑ च॒कृषे॑ ह॒व्यवा॑हं ॥

(Appearing in TS 4-4-4-1)

4.1.11.1 त्व॒न्नः सोम॑ > ³, या ते॑ धा॒मानि॑ > ⁴ ।

त्वं नः॑ सोम॑ वि॒श्वतो॑ र॒क्षा रा॒ज॒न्नघा॑यतः । न रि॒ष्येत् त्वा॑वतः स॒खाः ॥

या ते॑ धा॒मानि॑ दि॒वि या पृ॒थि॒व्यां या॑ पर्व॒तेष्वोष॑धीष्व॒प्सु ।
तेभि॑र्नो वि॒श्वैः सु॒मना॑ अहे॒डन् रा॒ज॒न्थ्-सोम॑ प्र॒ति ह॒व्या गृ॑भाय ॥

(Appearing in TS 2-3-14-1)

4.1.11.4– विश्वे॑ दे॒वा > ⁵ , विश्वे॑ दे॒वाः > ⁶ ।

वि॒श्वे॑ दे॒वा ऋ॒तावृ॒ध ऋ॒तुभिर्। ह॒वन् श्रु॒तः । जु॒षन्तां॑ यु॒ज्यं प॒यः ॥

वि॒श्वे॑ दे॒वाः शृ॒णुते॑म॒ ह॒वं मे॒ ये अ॒न्तरि॑क्षे॒ य उप॒ द्यवि॑ष्ठ ।

ये अ॒ग्निजि॑ह्वा उ॒त वा॒ यज॑न्ना आ॒सद्या॑स्मिन् ब॒र्हिषि॑ मा॒दय॑ध्वं ॥

(Appearing in TS 2.4.14.5)

4.1.11.4 – श॒न्नो भ॑वन्तु > ⁷ , वा॒जे वा॒जे > ⁸ ।

मि॒त॒द्र॒वः स॒हस्र॑सा मे॒धसा॑ता स॒निष्य॑वः ।

म॒हो ये रत्न॑ स॒मिथे॑षु ज॒भिरे॑ श॒न्नो भ॑वन्तु वा॒जिनो॑ ह॒वेषु॑ ॥

वा॒जे वा॒जे ऽव॑त वा॒जिनो॑ नो॒ धने॑षु वि॒प्रा अ॑मृता ऋ॒तज्ञाः॑ ॥

(Appearing in TS 1.7.8.2)

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

4.2 चतुर्थकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः – देवयजनग्रहाभिधानं

TS 4.2.1.1

वि॒ष्णोः॑ क्र॒मोऽस्य॑भि॒माति॑हा गा॒य॒त्रं छ॒न्द आ॑ रो॒ह पृ॒थि॒वीम॒नु
वि क्र॒मस्व॑ निर्भ॒क्तः स॒ यं द्वि॒ष्मो वि॒ष्णोः॑ क्र॒मोऽस्य॑भि॒शस्ति॑हा
त्रै॒ष्टुभं॑ छ॒न्द आ॑ रो॒हान्त॑रि॒क्षम॒नु वि क्र॒मस्व॑ निर्भ॒क्तः स॒ यं द्वि॒ष्मो
वि॒ष्णोः॑ क्र॒मोऽस्य॑रा॒तीय॒तो ह॒न्ता जा॑ग॒तं छ॒न्द आ॑ रो॒ह दि॒वम॒नु
वि क्र॒मस्व॑ निर्भ॒क्तः स॒ यं द्वि॒ष्मो वि॒ष्णोः॑ – [ ] 1

TS 4.2.1.2

क्र॒मोऽसि॑ श॒त्रूय॒तो ह॒न्ता ऽऽनु॑ष्टु॒भं छ॒न्द आ॑ रो॒ह दि॒शोऽनु॑
वि क्र॒मस्व॑ निर्भ॒क्तः स॒ यं द्वि॒ष्मः ॥
अ॒क्र॒न्द॒द॒ग्निः स्त॒नय॑न्नि॒व द्यौः क्षा॒मा रे॑रि॒हद्-वी॒रुधः॑ स॒मज्ज॑न् ।
सद्यो॑ ज॒ज्ञानो॑ वि ही॒मिद्धो॑ अ॒ख्य॒दा रो॑द॒सी भा॒नुना॑ भा॒त्यन्तः॑ ॥

अ॒ग्नेऽभ्याव॑र्ति॒न्नभि॒ न आ॒ वर्त॑स्वाऽऽयु॒षा वर्च॑सा स॒न्या मे॒धया॑
प्र॒जया॑ ध॒नेन॑ ॥

अ॒ग्ने – [ ] 2

TS 4.2.1.3

अ॒ङ्गिरः॑ श॒तं ते॑ स॒न्त्वावृ॑तः स॒हस्रं॑ त उ॒पावृ॑तः ।
ता॒सां पो॑षस्य पो॒षेण॑ पु॒नर्नो॑ नष्ट॒मा कृ॑धि पु॒नर्नो॑ र॒यिमा॑ कृ॒धि ॥
पु॒नरू॒र्जा नि॑ वर्त॒स्व पु॒नर॒ग्न इ॒षाऽऽयु॒षा ।
पु॒नर्नः॑ पा॒हि वि॒श्वतः॑ ॥

स॒ह र॒य्या नि॑ वर्त॒स्वाग्ने॑ पि॒न्वस्व॑ धा॒रया॑ ।

वि॒श्वप्ति॑न्या वि॒श्व त॑स्प॒रि ॥

उ॒दुत्त॑मं व॒रुण॑ पा॒श-म॒स्मद॑वा॒धमं॑ – [ ] 3

TS 4.2.1.4

ँवि॑ म॒द्ध्यम॑ श्र॒थाय॑ ।

अ॒था व॒यमा॑दित्य व्र॒ते त॒वाना॑ग॒सो अ॑दि॒तये॑ स्याम ॥

आ त्वाऽहार्॒ष-म॒न्तर॑भूर्द्ध्रुव॒स्तिष्ठा॑वि॒चाच॑लिः ।

वि॒शस्त्वा॑ सर्वा॑ वा॒ञ्छन्त्व॒स्मिन् रा॒ष्ट्रम॑धि श्रय ॥

अग्ने॑ बृ॒हन्नु॒षसा॑मूर्द्ध्वो॑ अ॒स्थान्निर्ज॑ग्मि॒वान्-तम॑सो

ज्योति॑षा ऽऽ *गात् ॥

अ॒ग्निर्भा॒नुना॑ रु॒शता॑ स्व॒ङ्ग आ जा॒तो वि॒श्वा स॒द्भान्य॑प्राः ॥

सीद॑ त्वं मा॒तुर॒स्या - [ ] 4

TS 4.2.1.5

उप॑स्थे वि॒श्वा॒न्यग्ने॑ व॒युना॑नि वि॒द्वान् ।

मैना॑म॒र्चिषा॑ मा तप॑साऽभि शू॒शुचो॑ऽन्तर॑स्या॒ शुक्र॑ज्योति॒र्वि भा॑हि ॥

अ॒न्तर॑ग्ने रु॒चा त्वमु॑खायै स॒दने॑ स्वे ।

तस्या॑स्त्व॒ हर॑सा तप॒ञ्जात॑वेदः शि॒वो भव॑ ॥

शि॒वो भू॒त्वा म॒ह्यम॑ग्नेऽथो सीद॑ शि॒वस्त्वं ।

शि॒वाः कृ॒त्वा दि॒शः सर्वाः॑ स्वां यो॒निमि॑हाऽऽ स॒दः ॥

ह॒सः शु॒चिष॑ ( ) द्व॒सुर॑न्तरि॒क्ष-स॒द्भोता॑ वेदि॒षदति॑थि दु॒रोण॑सत् ।

नृ॒षद्व॑रसद् ऋ॒तसद् व्यो॑मसद् अ॒ब्जा गो॒जा ऋ॒तजा॑ अ॒द्रिजा॑

ऋ॒तं बृ॒हत् ॥ 5 (दि॒वम॒नु वि क्र॑मस्व नि॒र्भक्तः॑ स यन् द्वि॒ष्मो वि॒ष्णो

- र्द्ध॒नेना॑ग्ने - ऽध॒म - म॒स्याः - शु॒चिष॑थ् - षोड॑श च) (A1)

TS 4.2.2.1

दिव॒स्प॒रि॒ प्र॒थ॒मं॑ ज॒ज्ञे॑ अ॒ग्नि॒र॒स्मद् द्वि॒तीयं॑ प॒रि॒ जा॒त॒वे॒दाः ।

तृ॒तीय॑म॒प्सु नृ॒म॒णा अ॒ज॒स्र॒मि॒न्धा॒न ए॒नं ज॒र॒ते स्वा॒धीः ॥

वि॒द्या ते॒ अ॒ग्ने त्रे॒धा त्र॒याणि॑ **वि॒द्या** ते॒ स॒द्य वि॒भृ॒तं पु॒रु॒त्रा ।

वि॒द्या ते॒ ना॒म प॒र॒मं गु॒हा यद्-**वि॒द्या** त॒मु॒त्सं य॑त॒ आज॒ग॒न्थ ॥

स॒मु॒द्रे त्वा॑ नृ॒म॒णा अ॒प्स्व॒न्त॒र्नृ॒च॒क्षा ई॒धे दि॒वो अ॒ग्न ऊ॒ध॒न् ।

तृ॒तीये॑ त्वा - [ ] 6

TS 4.2.2.2

र॒ज॒सि त॒स्थि॒वा॒ꣳस-मृ॒त॒स्य॑ यो॒नौ म॒हि॒षा अ॒हि॒न्व॒न् ॥

अ॒क्र॒न्द॒द॒ग्निः स्त॒न॒य॒न्नि॒व द्यौः **क्षामा** रे॒रि॒हद्-वी॒रु॒धः स॒म॒ज्ज॒न् ।

स॒द्यो ज॒ज्ञा॒नो वि॒ ही॒मि॒द्धो अ॒ख्य॒दा रो॒द॒सी भा॒नु॒ना भा॒त्य॒न्तः ॥

उ॒शिक् पा॒व॒को अ॒र॒तिः सु॒मे॒धा म॒र्तेष्व॒ग्नि॒र॒मृ॒तो नि॒धा॒यि ।

इ॒य॒र्ति धू॒म॒म॒रु॒षं भ॒रि॒भ्र॒दु॒च्छु॒क्रेण॑ शो॒चि॒षा द्या॒मि॒न॒क्षत् ॥

वि॒श्व॒स्य के॒तु॒र्भु॒व॒न॒स्य॑ ग॒र्भ आ - [ ] 7

TS 4.2.2.3

रोद॑सी॒ अपृ॒णाज्जा॑यमानः ।
 वी॒डुं चि॒दद्रि॑-म॒भिन॑त् प॒राय॑न् ज॒ना य॒दग्नि॑मय॒जन्त॑ पञ्च ॥
 श्री॒णामु॑दा॒रो ध॒रुणो॑ र॒यीणां॑ म॒नीषा॑णां प्रा॒र्पणः॑ सोम॒गोपाः॑ ।
 वसोः॑ सू॒नुः स॒हसो॑ अ॒प्सु रा॒जा वि॒ भा॒त्यग्र॑ उ॒षसा॑मि॒धानः॑ ॥
 यस्ते॑ अ॒द्य कृ॒णव॑द्-भ॒द्रशो॑चेऽपू॒पं दे॒व घृ॒तव॑न्त॒मग्ने॑ ।
 प्र तं॑ न॒य प्र॒तरां॑ व॒स्यो अ॒च्छाभि॑ द्यु॒म्नं दे॒वभ॑क्तं य॒विष्ठ॑ ॥

आ - [ ] 8

TS 4.2.2.4

तं भ॒ज सौ॒श्रव॑सेष्व॒ग्न उ॒क्थ॑उ॒क्थ आ भ॒ज श॒स्यमा॑ने ।
 प्रि॒यः सूर्ये॑ प्रि॒यो अ॒ग्ना भ॒वात्यु॑ज्जा॒तेन॑ भि॒नद॑दु॒ज्जनित्वैः॑ ॥
 त्वा॒मग्ने॑ य॒जमा॑ना अ॒नु द्यू॑न् वि॒श्वा व॒सूनि॑ द॒धिरे॒ वार्या॑णि ।
 त्वया॑ स॒ह द्र॑वि॒णमि॒च्छमा॑ना व्र॒जं गो॑म॒न्तमु॒शिजो॑ वि व॒व्रुः ॥
 दृ॒शा॒नो रु॒क्म उ॒र्व्या व्य॑द्यौद्-दु॒र्मर्ष॑मायुः श्रि॒ये रु॒चा॒नः ।
 अ॒ग्नि॒रमृ॑तो अ॒भव॑द्-व॒योभि॑र्यदे- ( ) -नं द्यौ॒रज॑नयथ् सु॒रेताः॑ ॥ 9
 (तृ॒तिर्य॑ त्वा - ग॒र्भ आ - य॑वि॒ष्ठाऽऽ - य - च्य॑त्वा॒रि च॑) (A2)

TS 4.2.3.1

अ॒न्नप॒तेऽन्न॑स्य॒ नो दे॒ह्यन॑मी॒वस्य॑ शु॒ष्मिणः॑ ।
प्र॒ प्र॒दा॒तारं॑ तारि॒ष ऊ॒र्जं नो॑ धेहि॒ द्वि॒पदे॑ चतु॒ष्पदे॑ ॥
उ॒दु त्वा॒ विश्वे॑ दे॒वा अ॒ग्ने भ॑रन्तु॒ चित्ति॑भिः ।
स नो॑ भव॒ शिव॑तमः सु॒प्रती॑को वि॒भाव॑सुः ॥
प्रे॒दग्ने॑ ज्योति॒ष्मान् या॒हि शि॒वेभि॑रर्चि॒भिस्त्वं ।
बृ॒हद्भि॑-र्भा॒नुभि॑-र्भा॒सन् मा हि॑सी स्त॒नुवा॑ प्र॒जाः ॥
स॒मिधा॑ऽग्निं दु॒वस्य॑त घृ॒तैर्बो॑धयताति॒थिं ।

आ - [ ] 10

TS 4.2.3.2

ऽस्मिन् ह॒व्या जु॑होतन ॥
प्र॒प्राय॑म॒ग्निर्भ॑रतस्य॒ शृ॒ण्वे वि॒ यथ् सूर्यो॑ न रोच॑ते बृ॒हद् भाः॑ ।
अ॒भि यः पू॒रुं पृ॑तनासु त॒स्थौ दी॒दाय॑ दै॒व्यो अ॑तिथिः शि॒वो नः॑ ॥
आपो॑ दे॒वीः प्र॑ति गृ॒ह्णीत॑ भस्मै॒तथ् स्यो॑ने कृ॒णु॑ध्वँ
सु॒रभा॑वु लो॒के ।

तस्मै॑ नमन्तां॑ जनयः॑ सु॒पत्नी॑र्मा॒तेव॑ पु॒त्रं बि॒भृता॑ स्वेनं ॥

अ॒फ॒स्व॒ग्ने स॒धि॒ष्टव॑- [ ] 11

TS 4.2.3.3

सौष॑धीरनु॑ रुद्ध्यसे ।

गर्भे॑ सञ्जायसे पुनः ॥

गर्भो॑ अ॒स्योष॑धीनां॒ गर्भो॑ वनस्पतीनां ।

गर्भो॑ विश्व॑स्य भूतस्याग्ने गर्भो॑ अपामसि ॥

प्रसद्य॑ भस्मना॒ योनि॑मपश्च पृथि॒वीम॑ग्ने ।

स॒ꣳसृ॒ज्य मा॒तृभि॑स्त्वं ज्योतिष्मान् पुनराऽऽ *सदः ॥

पुन॑-रासद्य॑ सदनमपश्च पृथि॒वीम॑ग्ने ।

शेषे॑ मा॒तुर्यथो॒पस्थे॑ ऽन्तरस्याꣳ शिव॑तमः ॥

पुन॑रूर्जा - [ ] 12

TS 4.2.3.4

नि॑ वर्तस्व पुनरग्न इषा ऽऽयुषा ।

पुन॑र्नः पाहि विश्वतः ॥

सह॑ रय्या नि॑ वर्तस्वाग्ने पिन्वस्व॑ धारया ।

वि॒श्व॒प्सि॒न्या वि॒श्व॒त॒स्प॒रि ॥

पुन॑स्त्वा ऽऽदि॒त्या रु॒द्रा वस॑वः॒ समि॑न्धतां पुन॑र्ब्रह्मा॒णो वसु॑नीथ य॒ज्ञैः ।

घृ॒तेन॑ त्वं त॒नुवो॑ वर्द्धयस्व स॒त्याः स॒न्तु यज॑मानस्य॒ कामाः॑ ॥

बोधा॑ नो अ॒स्य वच॑सो यविष्ठ म॒हिष्ठ॑स्य प्रभृ॑तस्य स्वधावः ।

पी॑यति त्वो अनु॑ ( ) त्वो गृ॑णाति व॒न्दारु॑स्ते त॒नुवं व॑न्दे अ॒ग्ने ॥

स बो॑धि सू॒रिर्म॒घवा॑ वसु॒दावा॑ वसु॒पतिः॑ ।

यु॒योद्ध्य॑स्मद् द्वेषा॑सि ॥ 13

(आ - तवो - र्जा - ऽनु - षोड॑श च) (A3)

TS 4.2.4.1

अपे॑त वी॒त वि च॑ सर्प॒तातो॑ येऽत्र स्थ पु॒राणा॑ ये च नू॒तनाः॑ ।

अदा॑दिदं य॒मोऽव॑सानं पृथि॒व्या अक्र॑न्निमं पि॒तरो॑ लो॒कम॑स्मै ॥

अ॒ग्नेर्भ॑स्मास्य॒ग्नेः पु॒रीष॑मसि सं॒ज्ञान॑मसि का॒मध॑रणं मयि॑ ते

का॒मध॑रणं भूयात् ॥

सं यै॑ वः प्रि॒यास्त॒नुवः॑ सं प्रि॒या हृद॑यानि वः ।

आ॒त्मा वो॑ अस्तु - [ ] 14

TS 4.2.4.2

संप्रि॒यः संप्रि॒यास्तनु॒वो म॒म ॥

अ॒य॒ꣳ सो अ॒ग्निर्यस्मि॒न्थ-सोम॒मिन्द्रः॑ सु॒तं द॒धे ज॒ठरे॑ वाव॒शानः॑ ।

स॒हस्रि॒यं वा॒जम॒त्यं न स॒प्तिꣳ स॒स॒वान्थ-स॒न्थ-स्तू॒यसे॑ जा॒तवे॒दः ॥

अ॒ग्ने दि॒वो अ॒र्णम॒च्छा॑ जिगा॒स्य॒च्छा॑ दे॒वाꣳ ऊ॒चिषे॑ धि॒ष्णि॒या ये ।

याः प॒रस्ता॑द्-रो॒चने॑ सू॒र्यस्य॑ याश्चा॒ वस्ता॑-दु॒पति॑ष्ठन्त॒ आपः॑ ॥

अ॒ग्ने यत् ते॑ दि॒वि वर्चः॑ पृ॒थि॒व्यां य॒दोष॑धीष्व - [ ] 15

TS 4.2.4.3

-ऽप्सु वा यजत्र ।

येना॒न्तरि॑क्ष-मु॒र्वात॑तन्थ॒ त्वेषः॑ स भा॒नुर॑र्ण॒वो नृ॒चक्षाः॑ ॥

पु॒री॒ष्यासो॑ अ॒ग्नयः॑ प्राव॒णे॑भिः स॒जोष॑सः ।

जु॒षन्ताꣳ ह॒व्य-माहु॑त-म॒नमी॒वा इ॒षो म॒हीः ॥

इ॒डाम॑ग्ने पु॒रुद॑ꣳसꣳ स॒निं गोः॑ श॒श्वत्त॑मꣳ ह॒वमा॑नाय साध ।

स्या॒न्नः सू॒नुस्त॑नयो वि॒जावा॑ऽग्ने सा ते सु॒मति॑र्भू॒त्वस्मे॑ ॥

अ॒यं ते॑ योनि॑र् ऋ॒त्वियो॒ यतो॑ जा॒तो अ॒रोच॑थाः ।

तं जा॒न - [ ] 16

TS 4.2.4.4

॥ न॒ग्न आ॒ रोहा॑था॒ नो॒ वर्द्ध॑या॒ रयि॑ं ॥
 चि॒द॒सि॒ तया॑ दे॒वत॑याऽङ्गि॒रस्वद्-ध्रु॒वा सी॑द॒ परि॒चि॒द॒सि॒ तया॑
 दे॒वत॑याऽङ्गि॒रस्वद् ध्रु॒वा सी॑द ;
 लो॒कं पृ॑ण॒ छि॒द्रं पृ॑णाथो॒ सी॑द॒ शि॒वा त्वं॑ ।
 इ॒न्द्रा॒ग्नी त्वा॒ बृ॒ह॒स्पति॑र॒स्मिन् यो॒नाव॑सीषदन् ॥
 ता अ॒स्य सू॒द॒दो॒हसः॑ सोम॑ श्री॒णन्ति॑ पृ॒श्न॒जयः॑ ।
 जन्म॑न् दे॒वानां॑ वि॒शस्त्रि॑ष्वा रो॒चने॑ दि॒वः ॥ 17

(अ॒स्त्वो - ष॑धीषु - जा॒न - त्र॒ष्टाच॑त्वारि॒ंशच्च॑) (A4)

TS 4.2.5.1

समि॑त॒ सं॒ङ्क॒ल्पे॒था सं॒प्रि॒यौ रो॒चि॒ष्णू सु॒मन॑स्यमा॒नौ ।
 इ॒षमूर्ज॑म॒भि सँ॒व॒सानौ॑ सं॒ वां म॒ना॒सि सं॒ व्र॒ता स॒मु चि॒त्ता॒न्याऽ॒करं॑ ॥
 अ॒ग्ने पु॒री॒ष्याधि॑पा॒ भ॒वा त्वं॑ नः ।
 इ॒षमूर्जं॑ य॒ज॒मा॒नाय॑ धेहि ॥
 पु॒री॒ष्यस्त्व॑म॒ग्ने रयि॑मान् पु॒ष्टि॒मा॒ अ॒सि ।

शि॒वाः कृ॒त्वा दि॒शः सर्वाः॑ स्वां॑ यो॒निमि॒हाऽसदः॑ ॥

भ॒वतं॑ नः॒ सम॑नसौ॒ समो॑कसा - [ ] 18

TS 4.2.5.2

-व॒रेप॑सौ ।

मा य॒ज्ञं हि॑ सि॒ष्टं मा य॒ज्ञप॑तिं जा॒तवे॑दसौ शि॒वौ भ॑वतम॒द्य नः॑ ॥

मा॒तेव पु॒त्रं पृ॑थि॒वी पु॒रीष्य॑म॒ग्निं स्वे यो॒नाव॑भा-रु॒खा ।

तां वि॒श्वैर्दे॒वैर्ऋ॒तुभिः॑ सं॒विदा॑नः प्र॒जाप॑तिर्वि॒श्वक॑र्मा वि मुञ्च॑तु ॥

यद॒स्य पा॒रे रज॑सः शु॒क्रं ज्यो॑ति-रजा॒यत॑ ।

तं नः॑ पर्ष॒दति॒ द्विषो॑ऽग्ने॒ वैश्वान॑र स्वाहा ॥

नमः॑ सु ते निर्ऋ॒ते वि॒श्वरू॑पे - [ ] 19

TS 4.2.5.3

ऽय॒स्मयं॑ वि चृ॒ता ब॒न्धमे॑तं ।

यमे॒न त्वं य॒म्या सं वि॒दानो॑त्तमं॒ नाक॑मधि रोह॒येमं॑ ॥

यत्ते॑ दे॒वी निर्ऋ॑तिराब॒बन्ध॑ दाम॒ ग्रीवा॑स्व विच॒र्त्य ।

इ॒दं ते तद् वि॒ष्यां या॑युषो न मद्ध्य॒दथा जी॒वः पि॒तुम॑ब्धि प्रमु॒क्तः ॥

यस्यास्ते अस्याः क्रूर आसञ्जुहोम्येषां बन्धाना-मवसर्जनाय ।

भूमिरिति त्वा जना विदुर्निर्ऋति - [ ] 20

TS 4.2.5.4

रिति त्वा ऽहं परि वेद विश्वतः ॥

असुन्वन्त-मयजमानमिच्छ स्तेनस्येत्याम् तस्करस्यान्वेषि ।

अन्य-मस्म-दिच्छ सा त इत्या नमो देवि निर्ऋते तुभ्यमस्तु ॥

देवीमहं निर्ऋतिं वन्दमानः पितेव पुत्रं दसये वचोभिः ।

विश्वस्य या जायमानस्य वेद शिरःशिरः प्रति सूरी वि चष्टे ॥

निवेशनः सङ्गमनो वसूनां विश्वा रूपाऽभि चष्टे - [ ] 21

TS 4.2.5.5

शचीभिः ।

देव इव सविता सत्यधर्मेन्द्रो न तस्थौ समरे पथीनां ॥

सं वरत्रा दधातन निराहावान् कृणोतन ।

सिञ्चामहा अवट-मुद्रिणं वयं विश्वाऽहाऽदस्तमक्षितं ॥

निष्कृताहाव-मवट् सुवरत्र् सुषेचनं ।

उद्रिण् सिञ्चे अक्षितं ॥

सी॒रा यु॒ज्जन्ति॑ क॒वयो॑ यु॒गा वि तन्व॑ते पृथक् ।

धी॒रा दे॒वेषु॑ सु॒म्नया ॥

यु॒नक्त॑ सी॒रा वि यु॒गा तनो॑त कृ॒ते यो॒नौ वप॑तेह – [ ] 22

TS 4.2.5.6

बी॒जं ।

गि॒रा च॑ श्रु॒ष्टिः स॒भरा॑ अ॒सन्नो॑ ने॒दीय॑ इ॒थ् सृ॒ण्या प॒क्वमा॑ ऽय॒त् ॥

लाङ्ग॑लं प॒वीरव॑ सु॒शेव॑ सु॒मति॑त्स॒रु ।

उ॒दित् कृ॑षति॒ गाम॑विं प्र॒फव्यं॑ च पी॒वरीं॑ ।

प्र॒स्थाव॑द्-रथ॒वाहनं॑ ॥

शु॒नं नः॑ फा॒ला वि तु॑दन्तु॒ भूमि॑ सु॒नं की॒नाशा॑ अ॒भि य॑न्तु वा॒हान् ।

शु॒नं प॒र्जन्यो॑ म॒धुना॑ प॒योभिः॑ शु॒नासी॑रा शु॒नम॒स्मासु॑ ध॒त्तं ॥

का॒मं का॒मदु॑घे धु॒क्ष्व मि॒त्राय॑ ( ) व॒रुणाय॑ च ।

इ॒न्द्राया॑ग्नये॒ पूष्ण॑ ओष॒धीभ्यः॑ प्र॒जाभ्यः॑ ॥

घृ॒तेन॑ सी॒ता म॒धुना॑ स॒मक्ता॑ वि॒श्वैर्दे॒वैरनु॑म॒ता म॒रुद्भिः॑ ।

ऊ॒र्जस्व॑ती प॒यसा॑ पि॒न्वमा॑नाऽस्मा॒न्त् सी॒ते प॒यसा॑ ऽभ्या॒ववृ॑थस्व ॥ 23

(समो॑कसौ॑-वि॒श्वरूपे॑-वि॒दुर्निर्ऋ॑ति-र॒भि च॑ष्ट-इ॒ह-मि॒त्राय॑-
द्वावि॑ञ्शतिश्च) (A5)

TS 4.2.6.1

या जा॒ता ओष॑धयो दे॒वेभ्य॑स्त्रियु॒गं पु॒रा ।
म॒न्दामि॑ ब॒भ्रूणाम॑ह॒ञ् श॒तं धा॑मानि स॒प्त च॑ ॥
श॒तं वो॑ अ॒ंब धा॑मानि स॒हस्र॑मु॒त वो॑ रु॒हः ।
अथा॑ श॒तक्र॑त्वो यू॒यमि॑मं मे अ॒गदं॑ कृ॒त ॥
पु॒ष्पाव॑तीः प्र॒सूव॑तीः फ॒लिनी॑रफ॒ला उ॒त ।
अश्वा॑ इ॒व स॒जित्व॑री-र्वी॒रुधः॑ पा॒रयि॑ष्णावः ॥
ओष॑धीरि॒ति मा॒तर-स्तद्-वो॑ दे॒वी-रु॒प ब्रु॑वे ।
रपा॑ञ्सि वि॒घ्नती॑रि॒त रप॑ - [ ] 24

TS 4.2.6.2

-श्चा॒तय॑मानाः ॥
अ॒श्वत्थे॑ वो नि॒षद॑नं प॒र्णे वो॑ वस॒तिः कृ॒ता ।
गो॒भाज॑ इ॒त् कि॒लास॑थ॒ यथ् स॒नव॑थ॒ पूरु॑षं ॥
यद॒हं वा॒जय॑-न्नि॒मा ओष॑धीर्. ह॒स्त आ॒दधे॑ ।

आ॒त्मा य॒क्ष्मस्य॑ नश्यति॒ पुरा जी॒वगृ॑भो यथा ॥

यदोष॑धयः संगच्छ॑न्ते राजा॑नः समि॑ताविव ।

विप्रः॑ स उच्य॑ते भिष॑ग्रक्षोहा ऽमी॑वचातनः ॥

निष्कृ॑ति-र्नाम॑वो मा॒ता **ऽथा** यू॒यञ्स्थ॑ संकृ॑तीः ।

सराः॑ प॒तत्रि॑णीः - [ ] 25

TS 4.2.6.3

स्थ॒न यदा॑मयति॒ नि ष्कृ॑त ॥

अ॒न्या वो॑ अ॒न्या-म॑वत्व॒न्याऽन्य॑स्या उपा॑वत ।

ताः सर्वा॑ ओष॑धयः सँवि॑दाना इ॒दं मे **प्राव॑ता** वचः॑ ॥

उच्छु॑ष्मा ओष॑धीनां गा॒वो गो॑ष्ठादिवे॒रते ।

ध॒नञ् स॒निष्य॑न्तीना-मा॒त्मानं॑ तव॒ पूरु॑ष ॥

अति॑ वि॒श्वाः परि॑ष्ठास्तेन॒ इव॑ व्रज॒मक्र॑मुः ।

ओष॑धयः प्राचु॑च्यवु॒र्यत् किं॑ च त॒नुवाञ् र॑पः ॥

या - [ ] 26

TS 4.2.6.4

-स्त आ॒त॒स्थु-रा॒त्मानं॑ या॒ आवि॒वि॒शुः परुः॑परुः ।
 तास्ते॑ यक्ष॒मं वि॑ बा॒धन्ता॑ मु॒ग्रो म॑द्ध्यम॒शीरिव॑ ॥
 सा॒कं य॑क्ष॒म प्र प॑त॒ श्येने॑न कि॒किदी॒विना॑ ॥
 सा॒कं वा॑त॒स्य ध्रा॒ज्या सा॒कं न॑श्य निहा॒कया॑ ॥
 अ॒श्वाव॒तीꣳ सोम॑व॒ती-मूर्ज॑यन्ती-मु॒दोज॑सं ।
 आ वि॒थ्सि सर्वा॑ ओष॒धीर॑स्मा अरि॒ष्टता॑तये ॥
 याः फ॒लिनी॒र्या अ॒फला॑ अ॒पुष्पा॑ याश्च पु॒ष्पिणीः॑ ॥
 बृह॒स्पति॑प्रसू॒ता स्तानो॑ मुञ्च॒न्त्वꣳ ह॑सः ॥

या - [ ] 27

TS 4.2.6.5

ओष॒धयः॑ सोम॒राज्ञीः॑ प्रवि॒ष्टाः पृ॒थि॒वीम॑नु ।
 तासां॑ त्वम॒स्युत्त॑मा प्र णो जी॒वात॑वे सुव ॥
 अ॒वप॑तन्ती-र॒वद॑न् दि॒व ओष॑दयः परि ।
 यं जी॒व-म॒ञ्ज॒वाम॑है न स रि॒ष्याति॑ पू॒रुषः॑ ॥
 याश्चे॒द-मु॒प-शृ॑ण्वन्ति याश्च दू॒रं प॑रागताः ।

इ॒ह स॒ङ्ग॒त्य ताः॑ सर्वा॑ अ॒स्मै सं दत्त॑ भेष॒जं ॥

मा वो॑ रिषत् ख॒निता॑ यस्मै॑ चा॒हं ख॒नामि॑ वः ( ) ।

द्विप॑-च्चतु॒ष्प-द॒स्माक॑ꣳ सर्व॑-म॒स्त्वना॑तुरं ॥

ओष॑धयः सं व॑दन्ते सोमे॑न स॒ह राज्ञा॑ ॥

यस्मै॑ क॒रोति॑ ब्राह्म॒णस्तꣳ राजन्॑ पा॒रयाम॑सि ॥ 28

(रपः॑ - प॒त॒त्रिणी॑- र्या॑ - अꣳह॑सो याः - ख॒नामि॑ वो -

ऽष्टा॑द॒श च) (A6)

TS 4.2.7.1

मा नो॑ हिꣳसीज्ज॒निता॑ यः पृ॒थि॒व्या यो वा॑ दि॒वꣳ स॒त्यध॑र्मा ज॒जान॑ ।

यश्चा॒पश्च॒न्द्रा बृ॑ह॒तीर्ज॒जान॑ कस्मै॑ दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ वि॒धेम ॥

अ॒भ्याव॑र्तस्व पृ॒थि॒वि य॒ज्ञेन॑ प॒यसा॑ स॒ह ।

व॒पां ते॑ अ॒ग्निरि॑षितोऽव॑ सर्प॒तु ॥

अ॒ग्ने यत् ते॑ शु॒क्रं य॑च्च॒न्द्रं यत् पू॒तं यद्-य॒ज्ञियं॑ ॥

तद्-दे॒वेभ्यो॑ भ॒राम॑सि ॥

इ॒षमूर्ज॑म॒ह॒मि॒त आ - [ ] 29

TS 4.2.7.2

दद॑ ऋ॒तस्य॑ धाम्ना॑ अमृत॑स्य यो॒नैः॑ ।
 आ नो॑ गो॒षु वि॒शत्वौष॑धीषु॒ जहामि॑ से॒दि-म॒निरा॑-ममी॒वां ॥
 अग्ने॑ तव॒ श्रवो॑ वयो॒ महि॑ भ्राजन्त्यर्चयो॑ विभावसो ।
 बृहद्भानो॑ शवसा॒ वाजमु॑क्थ्यं दधासि दा॒शुषे॑ कवे ॥
 इ॒रज्य॑न्नग्ने प्रथयस्व जन्तु॑भिरस्मे रायो॑ अमर्त्य ।
 स द॒र्श॒तस्य॑ वपु॒षो वि॑ राजसि पृ॒णक्षि॑ सानसि॒ꣳ रयिं॑ ॥
 ऊ॒र्जो नपा॑ज्जातवेदः सुश॒स्तिभि॑-र्मन्दस्व - [ ] 30

TS 4.2.7.3

धी॒तिभिर्हि॑तः ।
 त्वे इ॒षः सं दधु॑-भूरिरेतस-श्चि॒त्रोत॑यो वामजा॒ताः ॥
 पाव॒कव॑र्चाः शु॒क्रव॑र्चा अनू॒नव॑र्चा उदियर्षि॑ भानुना॑ ।
 पु॒त्रः पि॒तरा॑ वि॒चरन्नु॑पावस्यु॒भे पृ॒णक्षि॑ रोदसी ॥
 ऋ॒तावा॑नं म॒हिषं॑ वि॒श्वच॑र्षणिम॒ग्निꣳ सु॒म्नाय॑ दधिरे पु॒रो जनाः॑ ।
 श्रु॒त्कर्ण॑ꣳ सप्रथस्तमं त्वा गि॒रा दै॒व्यं मा॑नुषा यु॒गा ॥

निष्क॒र्तारि॑-म॒ध्वर॑स्य प्र॒चेत॑सं क्षय॒न्त॒ꣳ रा॒धसे॑ म॒हे ।

रा॒तिं भृ॒गूणा॑मु॒शिजं॑ क॒विक्र॑तुं पृ॒णक्षि॑ सा॒नसि॑ꣳ - [ ] 31

TS 4.2.7.4

रयिं ॥

चि॒तः स्थ॑ परि॒चित॑ ऊ॒र्ध्वचि॑तः श्रय॒ध्वं तया॑

दे॒वतया॑ऽङ्गि॒रस्व॑द्-ध्रु॒वाः सी॑दत ॥

आ प्या॑यस्व॒ समे॑तु ते वि॒श्वतः॑ सोम॒ वृष्णि॑यं ।

भवा वा॒जस्य॑ सङ्ग॒थे ॥

सं ते पया॑ꣳसि॒ समु॑ यन्तु॒ वाजाः॑ सं वृ॑ष्णि॒या-न्य॑भि॒माति॑षाहः ।

आप्या॑य॒मानो॑ अ॒मृता॑य सोम दि॒वि श्रवा॑ꣳस्यु॒त्तमा॑नि धिष्व ॥ 32

(आ - म॒न्दस्व - सा॒नसि - मे॒कान्न॑च॒त्वारि॑ꣳश॒च्च) (A7)

TS 4.2.8.1

अ॒भ्यस्था॑द्-वि॒श्वाः पृ॒तना॑ अ॒राती॑स्तद॒ग्निरा॑ह तदु॒ सोम॑ आह ।

बृ॒हस्प॑तिः सवि॒ता तन्म॑ आह पू॒षा मा ऽधा॑थ् सु॒कृत॑स्य लो॒के ॥

यद॒क्रन्दः॑ प्रथ॒मं जा॑य॒मान॑ उ॒द्यन्थ्॑ स॒मुद्रा॑दु॒त वा॒ पुरी॑षात् ।

श्ये॒नस्य॑ प॒क्षा ह॒रिण॑स्य बा॒हू उप॑स्तु॒तं जनि॑म॒ तत् ते॑ अ॒र्वन् ॥

अपां पृष्ठमसि योनिरग्नेः समुद्रमभितः पित्वमानं ।

वर्द्धमानं मह – [ ] 33

TS 4.2.8.2

आ च पुष्करं दिवो मात्रया वरिणा प्रथस्व ॥

ब्रह्म जज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद् वि सीमतः सुरुचो वेन आवः ।

स बुद्धिनया उपमा अस्य विष्ठाः सतश्च योनिमसतश्च विवः ॥

हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेक आसीत् ।

स दाधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥

द्रप्सश्चस्कन्द पृथिवीमनु – [ ] 34

TS 4.2.8.3

–द्यामिमं च योनिमनु यश्च पूर्वः ।

तृतीयं योनिमनु सञ्चरन्तं द्रप्सं जुहोम्यनु सप्त होत्राः ॥

नमो अस्तु सर्पेभ्यो ये के च पृथिवीमनु ।

ये अन्तरिक्षे ये दिवि तेभ्यः सर्पेभ्यो नमः ॥

येऽदो रोचने दिवो ये वा सूर्यस्य रश्मिषु ।

येषामप्सु सदः कृतं तेभ्यः सर्पेभ्यो नमः ॥

या इषवो यातुधानानां ( ) ँ वा वनस्पतीं ७रनु ।

ये वाऽवटेषु शेरते तेभ्यः सर्पेभ्यो नमः ॥ 35

(महो - ऽनु - यातुधानाना - मेकादश च) (A8)

TS 4.2.9.1

ध्रुवाऽसि धरुणाऽस्तृता विश्वकर्मणा सुकृता ।

मा त्वा समुद्र उद्धधीन्मा सुपर्णो ऽव्यथमाना पृथिवीं दृ७ह ॥

प्रजापतिस्त्वा सादयतु पृथिव्याः पृष्ठे व्यचस्वतीं प्रथस्वतीं प्रथोऽसि

पृथिव्यसि भूरसि भूमिरस्यदितिरसि विश्वधाया विश्वस्य भुवनस्य

धर्त्री पृथिवीं यच्छ पृथिवीं दृ७ह पृथिवीं मा हि७सीर्विश्वस्मै

प्राणायपानाय व्यानायोदानाय प्रतिष्ठायै - [ ] 36

TS 4.2.9.2

चरित्रायाग्निस्त्वाऽभि पातु मह्या स्वस्त्या छर्दिषा शन्तमेन

तया देवतयाऽङ्गिरस्वद्-ध्रुवा सीद ॥

काण्डात्काण्डात् प्ररोहन्ती परुषःपरुषः परि ।

एवा नो दूर्वे प्र तनु सहस्रेण शतेन च ॥

या शतेन प्रतनोषि सहस्रेण विरोहसि ।

तस्यास्ते दे॒वी॒ष्टके॑ वि॒धेम॑ ह॒विषा॑ व॒यं ॥

अ॒षाढा॑ऽसि॒ सह॑मा॒ना सह॑स्वारा॒तीः सह॑स्वारा॒तीय॑तः सह॑स्व
पृ॒तनाः॑ सह॑स्व पृ॒तन्य॑तः ।

सह॑स्रवी॒र्या – [ ] 37

TS 4.2.9.3

–सि॒ सा मा॑ जि॒न्व ॥

मधु॑ वा॒ता ऋ॑ताय॒ते मधु॑ क्षर॒न्ति सि॒न्धवः॑ ।

मा॒द॒ध्वी॑र्नः स॒न्त्वोष॑धीः ॥

मधु॑ न॒क्तमु॑तोष॒सि मधु॑म॒त् पा॒र्थि॒वꣳ र॒जः ।

मधु॑ द्यौ॒रस्तु॑ नः पि॒ता ॥

मधु॑मा॒न् नो॒ वन॑स्पति॒–र्मधु॑माꣳ अस्तु॑ सूर्यः ।

मा॒द॒ध्वी॑र्गा॒वो भव॑न्तु नः ॥

म॒ही द्यौः॑ पृ॒थि॒वी च॑ न इ॒मं य॒ज्ञं मि॑मिक्षतां ।

पि॒पृ॒तां नो॒ भरी॑मभिः ॥

तद्–वि॒ष्णोः॑ प॒रमं॑ – [ ] 38

TS 4.2.9.4

पद॑ सदा पश्यन्ति सूर्यः॑ ।
दिवी॑व चक्षु॑राततं ॥
ध्रुवा॑ऽसि पृथि॒वि सह॑स्व पृतन्यतः ।
स्यू॒ता दे॒वेभि॑रमृतेनाऽऽ *गाः ॥
यास्ते॑ अग्ने॒ सूर्ये॑ रुच॒ उद्य॑तो दि॒वमा॑तन्वन्ति र॒श्मिभिः॑ ।
ताभिः॑ सर्वा॒भी रु॒चे जना॑य न स्क्व॒धि ॥
या वो॑ दे॒वाः सूर्ये॑ रुचो गोष्व॑श्चेषु या रुचः ।
इन्द्रा॑ग्नी ताभिः॑ सर्वा॒भी रुचं॑ नो धत्त बृहस्पते ॥

विराड् - [ ] 39

TS 4.2.9.5

ज्योति॑रधारयथ् स॒म्राड् ज्योति॑रधारयथ् स्व॒राड् ज्योति॑रधारयत् ॥
अग्ने॑ यु॒क्ष्वा हि॑ ये तवाश्वा॑सो दे॒व सा॒धवः॑ ।
अ॒रं व॑हन्त्याश॒वः ॥
यु॒क्ष्वा हि॑ दे॒वहू॑तमा॒ अश्वा॑ अग्ने॒ रथी॑रिव ।
नि होता॑ पू॒र्व्यः सदः॑ ॥

द्र॒प्सश्च॑स्क॒न्द पृ॒थि॒वीम॒नु द्या॒मिमं॑ च॒ योनि॑म॒नु यश्च॑ पूर्॒वः ।

तृ॒तीयं॑ यो॒निम॒नु स॒ञ्चर॑न्तं द्र॒प्सं जु॒हो॒म्यनु॑ स॒प्त - [ ] 40

TS 4.2.9.6

॥
हो॒त्राः ॥

अ॒भू॒दिदं॑ वि॒श्वस्य॑ भु॒वन॑स्य वा॒जिन॑म॒ग्ने-वै॑श्वा॒नर॑स्य च ।

अ॒ग्नि॒ज्योति॑षा ज्योति॑ष्मान् रु॒क्मो वर्च॑सा वर्च॑स्वान् ॥

ऋ॒चे त्वा रु॒चे त्वा स॒मिथ् स्र॑वन्ति स॒रितो॑ न धे॒नाः ॥

अ॒न्तर् ह॒दा म॒नसा॑ पू॒यमा॑नाः ॥

घृ॒तस्य॑ धा॒रा अ॒भि चा॑क॒शीमि॑ ।

हि॒र॒ण्य॒यो वे॒तसो॑ म॒द्ध्य आ॑सां ॥

तस्मि॑न्त्सु॒पर्णो म॑धुकृत् कु॒लायी॑ भज॒न्नास्ते॑ म॒धु दे॒वता॑भ्यः ।

तस्या॑सते ह॒रयः॑ स॒प्त ती॒रे ( ) स्व॒धां दु॒हाना॑ अ॒मृत॑स्य धा॒रां ॥ 41

(प्र॒तिष्ठा॑यै - स॒हस्र॑वी॒र्या - प॒रमं॑ - वि॒राट् - स॒प्त - ती॒रे -

च॒त्वारि॑ च) (A9)

TS 4.2.10.1

आ॒दि॒त्यं॑ गर्भं॑ पय॒सा॒ सम॒ञ्जन्थ्॑ स॒हस्र॑स्य॒ प्रति॒मां॑ वि॒श्वरू॑पं ।
 परि॑ वृ॒ड्धि॒ग्ध॑ हर॒सा॒ मा ऽभि॑ मृ॒क्षः श॒तायु॑षं कृ॒णुहि॑ ची॒यमा॑नः ॥
 इ॒मं मा॑ हि॒ंसी॒र्द्धि॒पादं॑ प॒शूना॑ सह॒स्राक्ष॑ मे॒ध आ॑ ची॒यमा॑नः ।
 म॒यु-मा॑र॒ण्य-म॒नु ते॑ दि॒शामि॑ ते॒न चि॒न्वा॒नस्त॒नुवो॑ नि षी॒द ॥
 वा॒तस्य॑ ध्रा॒जिं व॑रु॒णस्य॑ ना॒भिम॑श्चं ज॒ज्ञान॑ स॒रिर॑स्य॒ मद्ध्ये॑ ।
 शि॒शुं न॒दीना॑ हरि॒-म॒द्रि॒बुद्ध॑-म॒ग्ने मा॑ हि॒ंसीः - [ ] 42

TS 4.2.10.2

पर॒मे व्यो॑मन् ॥
 इ॒मं मा॑ हि॒ंसी॒रेक॑श॒फं प॒शूनां॑ क॒निक्र॑दं वा॒जिनं॑ वा॒जिने॑षु ।
 गौ॒र-मा॑र॒ण्य-म॒नु ते॑ दि॒शामि॑ ते॒न चि॒न्वा॒नस्त॒नुवो॑ नि षी॒द ॥
 अ॒जस्र॑-मि॒न्दु-म॒रुषं॑ भु॒र॒ण्युम॑ग्निमी॒डे पू॒र्वचि॑त्तौ नमो॒भिः ।
 स प॑र्व॒भिर्ऋ॒तुशः॑ क॒ल्पमा॑नो गां मा॑ हि॒ंसी॒रदि॑तिं वि॒राजं॑ ॥
 इ॒मं स॒मु॒द्रं श॒तधा॑रमु॒त्सं व्य॑च्यमा॒नं भु॑वनस्य॒ मद्ध्ये॑ ।
 घृ॒तं दु॒हाना॑मदि॒तिं ज॒नाया॑ग्ने मा - [ ] 43

TS 4.2.10.3

हि॒ऽसीः॑ पर॒मे व्यो॑मन् ।
 गव॒य-मा॑र॒ण्य-म॒नु ते दि॑शामि तेन चि॒न्वान॑स्तनुवो नि षीद ॥
 वरू॒त्रिं त्वष्टु॑र्वरुणस्य नाभि॒मविं॑ जज्ञा॒नां रज॑सः परस्मात् ।
 मही॑ सा॒हस्री॑मसुरस्य मा॒याम॑ग्ने मा हि॒ऽसीः॑ पर॒मे व्यो॑मन् ॥
 इ॒मामू॑र्णायुं वरुणस्य मा॒यां त्वचं॑ पशू॒नां द्वि॒पदां॑ चतु॒ष्पदां॑ ।
 त्वष्टुः॑ प्र॒जानां॑ प्रथ॒मं ज॒नित्र॑मग्ने मा हि॒ऽसीः॑ पर॒मे व्यो॑मन् ।
 उष्ट्र॑-मा॒र॒ण्य-म॒नु - [ ] 44

TS 4.2.10.4

ते दि॑शामि तेन चि॒न्वान॑स्तनुवो नि षीद ॥
 यो अ॒ग्नि॒रग्ने॑स्त-प॒सोऽधि॑ जा॒तः शो॑चात् पृथि॒व्या उ॒त वा॑
 दि॒वस्प॑रि ।
 येन॑ प्र॒जा वि॒श्वक॑र्मा व्या॒नट् तम॑ग्ने हे॒डः परि॑ ते वृणक्तु ॥
 अ॒जा ह्यग्ने॑रजनिष्ट गर्भा॒थ् सा वा॑ अपश्यज्जनि॒तार॑मग्रे ।
 तया॑ रो॒हमा॑यन्नुप मे॒द्ध्यास॑स्तया दे॒वा दे॒वता॑मग्र आयन् ।
 श॒रभ॑-( )-मा॒र॒ण्यम॒नु ते दि॑शामि तेन चि॒न्वान॑स्तनुवो नि षीद ॥ 45

(अग्ने॑ मा हि॒प्सी॑ – रग्ने॑ मोष्ट्र॒मा – रण्य॑मनु॒ – शर॑भन्
– नव॑ च) (A10)

Special Korvai

(आ॒दि॒त्य मि॒मन्दि॒पादे॑ म॒युं वा॑त॒स्या श्र॑ मि॒म मे॒क॒शफ॑ झौर॒म
ज॒स्र॒ङ्गव॑यं॒ वरू॑न्नि॒ मवि॑ मि॒मामू॑र्ण॒र्यु मुष्ट्रं॑ यो अ॒ग्निः शर॑भं)

TS 4.2.11.1

इन्द्रा॑ग्नी रो॒चना दि॒वः परि॒ वाजे॑षु भूष॒थः ।
तद् वां॑ चेति॒ प्र वी॒र्यं॑ ॥
श्जथ॑द्-वृ॒त्रमु॑त स॒नोति॑ वा॒जमिन्द्रा॑ यो अ॒ग्नी स॒हु॒री स॒पर्या॑त् ।
इ॒रज्य॑न्ता व॒सव्य॑स्य भू॒रेः स॒हस्त॑मा स॒हसा॑ वा॒जय॑न्ता ॥
प्र च॑र्ष॒णिभ्यः॑ पृ॒तना॑ ह॒वेषु॑ प्र पृ॒थिव्या॑ रि॒रिचा॑थे दि॒वश्च॑ ।
प्र सि॑न्धु॒भ्यः प्र गि॒रिभ्यो॑ म॒हित्वा॑ प्रेन्द्रा॑ग्नी वि॒श्वा भु॒वना॑ऽत्य॒न्या ॥
म॒रुतो॑ यस्य हि – [ ] 46

TS 4.2.11.2

क्षये॑ पा॒था दि॒वो वि॒मह॑सः ।
स सु॑गो॒पात॑मो॒ जनः॑ ॥

य॒ज्ञैर्वा॑ य॒ज्ञवा॑हसो वि॒प्रस्य॑ वा म॒तीनां॑ ।

म॒रुतः॑ शृ॒णु॒ता ह॒वं ॥

श्रि॒यसे॑ कं भा॒नुभिः॑ सं मि॒मिक्षि॑रे ते र॒श्मिभि॑स्त ऋ॒क्वभिः॑ सु॒खाद॑यः ।

ते वा॒शीम॑न्त इ॒ष्मिणो॑ अ॒भीर॑वो वि॒द्रे प्रि॒यस्य॑ मा॒रुत॑स्य धा॒मनः॑ ॥

अ॒व ते॑ हे॒ड > [१], उ॒दुत्त॑मं > [२] ॥

क॒या न॑श्चि॒त्र आ भु॑व॒दूती॑ स॒दावृ॑धः स॒खा ।

क॒या श॑चि॒ष्ठया॑ वृ॒ता ॥ 47

TS 4.2.11.3

को अ॒द्य यु॒ङ्क्ते॑ धु॒रि गा॑ ऋ॒तस्य॑ शि॒मीव॑तो भा॒मिनो॑ दु॒र्ह॒णा॒यून् ।

आ॒सन्नि॑षून् ह॒थ्स्र॑वसो म॒योभू॑न्. य ए॒षां भृ॑त्यामृ॒णध॑थ् स जी॒वात् ॥

अ॒ग्ने न॒याऽऽ > [३], दे॒वाना॑ञ् > [४], श॒न्नो भ॑वन्तु > [५], वा॒जेवा॑जे > [६] ।

अ॒प्स्व॒ग्ने स॒धि॒ष्टव॑ सौष॒धीर॑नु रु॒द्ध्य॑से ।

ग॒र्भे स॒ञ्जा॑यसे पु॒नः ॥

वृ॒षा सो॑म द्यु॒माञ् अ॑सि वृ॒षा दे॒व वृ॑ष॒व्रतः॑ ।

वृ॒षा ध॑र्मा॒णि द॑धिषे ॥

इ॒मं मे॑ ( ) वरु॒ण > [7], तत्त्वा॑ या॒मि> [8], त्वं नो॑ अ॒ग्ने> [9],

स त्वं नो॑ अ॒ग्ने> [10] ॥ 48

(हि - वृ॒ता - म - ए॒काद॑श च) (A11)

=====

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(वि॒ष्णोः॑ क्र॒मोऽसि॑ – दि॒वस्प॑ – र्य॒न्नप॑ते – ऽपे॒त – स॒मितं॑ –
या॒ जा॒ता – मा॒ नो॑ हि॒ऽसी – द॒भ्यस्था॑द् – ध्रु॒वा – ऽस्यादि॒त्यङ्ग॒र्भ
– मि॒न्द्रा॒ग्नी॑ रोच॒ – नैका॑दश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(वि॒ष्णो – रस्मि॑न् ह॒व्ये – ति॒ त्वाऽहं॑ – धी॒तिभि॑ – ह॒र्त्रा –
अ॒ष्टाच॑त्वारि॒ऽशत्)

First and Last Padam of Second Prasnam of 4th Kandam

(वि॒ष्णोः॑ क्र॒मोऽसि॑ – त्व॒न्नो अ॒ग्ने स॒ त्वन्नो॑ अ॒ग्ने)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डे द्वितीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

4.2.1 Appendix

4.2.11.2 – अव॑ ते हे॒ड॒ > ¹, उ॒दु॒त्त॒मं > ²

अव॑ ते हे॒डो वरु॑ण नमो॑भि॒रव॑ य॒ज्ञेभि॑रीमहे ह॒विर्भिः॑ ।

क्षय॑न्न॒स्मभ्य॑मसुर प्रचे॒तो राज॑न्नेना(ग्म्)सि शि॒श्रथः॑ कृ॒तानि॑ ॥

उ॒दु॒त्त॒मं वरु॑ण पा॒शम॑स्मदवा॒ऽध॒मं वि॑म॒ध्यम॑ श्र॒थाय॑ ।

अथा॑ वय॒मादि॑त्य व्र॒ते तवा॑ऽना॒गसो॑ अदि॒तये॑ स्याम ॥

(Appearing in TS 1.5.11.3)

4.2.11.3 – अग्ने॑ नया॒ > ³, ऽदे॒वाना॑ > ⁴

अग्ने॑ नय॒ सुप॑था रा॒ये अ॒स्मान् वि॒श्वानि॑ देव॒ वयु॑नानि वि॒द्वान् ।

यु॒यो॒ध्य॒स्मज्जु॑हु॒राण॑मे॒नो भू॑यिष्ठां ते नम॑ उ॒क्तिं वि॑धेम ॥

आ दे॒वाना॑मपि पन्था॑मगन्म यच्छ॒क्नवा॑म तदनु॒ प्रवो॑ढुं ।

अग्नि॑ वि॒द्वान्त्स य॑जा॒थ् सेदु॑ होता सो अ॒ध्वरा॑न्त्स स ऋ॒तून्

कल्प॑याति ॥ (Appearing in TS 1.1.14.3 and 4)

4.2.11.3 – श॒न्नो॑ भ॒वन्तु॑ > [5], वा॒जे॑वा॒जे> [6]

मि॒त॒द्र॒वः॑ स॒हस्र॑सा मे॒धसा॑ता स॒निष्य॑वः ।

म॒हो॒ ये रत्न॑ꣳ स॒मि॒थेषु॑ ज॒ग्निरे॑ श॒न्नो॑ भ॒वन्तु॑ वा॒जिनो॑ ह॒वेषु॑ ॥

वा॒जे॑वा॒जे ऽव॑त वा॒जिनो॑ नो॒ धने॑षु वि॒प्रा अ॒मृता॑ ऋ॒तज्ञाः॑ ॥

(Appearing in TS 1.7.8.2)

4.2.11.3 – इ॒मं मे॑ वरु॒ण > [7], त॒त्त्वा॑ या॒मि> [8]

इ॒मं मे॑ वरु॒ण श्रु॒धी ह॒वम॑द्या च मृ॒डय॑ । त्वा॒मव॑स्यु॒रा च॑के ॥

त॒त्त्वा॑ या॒मि ब्र॒ह्मणा॑ व॒न्दमा॑नस्तदा शा॒स्ते य॑ज॒मानो॑ ह॒विर्भिः॑ ।

अ॒हे॒डमा॑नो वरु॒णेह॑ बो॒ध्युरु॑श॒ꣳस मा॒ न आ॒युः प्र॑मोषीः ॥

(Appearing in TS 2.1.11.6)

4.2.11.3 – त्वं नो अग्ने>⁹, स त्वं नो अग्ने>¹⁰

त्वं नो अग्ने वरुणस्य विद्वान् देवस्य हेडोऽव यासि सीष्ठाः ।
यजिष्ठो वह्नि तमः शोशुचानो विश्वा द्वेषाँसि प्रमुमुग्ध्यस्मत् ॥

स त्वं नो अग्ने ऽवमो भवोती नेदिष्ठो अस्या उषसो व्युष्टौ ।
अव यक्ष्व नो वरुणँ रराणो वीहि मृडीकँ सुहवो न एधि ॥

(Appearing in TS- 2.5.12.3 and 4)

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

4.3 चतुर्थकाण्डे तृतीयः प्रश्नः – चितिवर्णनं

TS 4.3.1.1

अपां॑ त्वेम॑न्थ् सादयाम्य॑पां त्वो॑द्धन्थ् सादयाम्य॑पां त्वा॑ भस्म॑न्थ्
सादयाम्य॑पां त्वा॑ ज्योति॑षि सादयाम्य॑पां त्वा॑ऽयने॑ सादयाम्य॑र्णवे॑ स॒दने॑
सीद॑ समु॒द्रे स॒दने॑ सीद॑ सलिले॑ स॒दने॑ सीदा॑पां क्षये॑ सीदा॑पाꣳ
सधि॑षि सीदा॑पां त्वा॑ स॒दने॑ सादयाम्य॑पां त्वा॑ स॒धस्थे॑ सादयाम्य॑पां
त्वा॑ पुरी॑षे सादयाम्य॑पां त्वा॑ योनौ॑ ( ) सादयाम्य॑पां त्वा॑ पाथ॑सि
सादयामि॑ गाय॒त्री छन्द॑-स्त्रि॒ष्टुप् छन्दो॑ जगती॑ छन्दो॑ऽनु॒ष्टुप् छन्दः॑
पङ्क्ति॑श्छन्दः॑ ॥ 1

(योनौ – पञ्चदश च) (A1)

TS 4.3.2.1

अयं॑ पुरो॑ भुव॒स्तस्य॑ प्रा॒णो भौवा॑यनो॑ वस॒न्तः प्रा॑णायनो॑ गाय॒त्री
वास॑न्ती गाय॒त्रियै॑ गाय॒त्रं गाय॑त्रा-दुपाꣳशुरुपाꣳशो-स्त्रि॒वृत् त्रि॒वृतो॑

रथन्तरं॑ रथन्तराद्-वसिष्ठ॑ ऋषिः प्रजापतिगृहीतया॑ त्वया प्राणं॑
 गृह्णामि॑ प्रजाभ्योऽयं॑ दक्षिणा विश्वकर्मा॑ तस्य मनो॑ वैश्वकर्मणं॑ ग्रीष्मो
 मानसस्त्रिष्टुग् ग्रीष्मी॑ त्रिष्टुभ॑ ऐडमैडा-दन्तर्यामो॑ ऽन्तर्यामात्
 पञ्चदशः॑ पञ्चदशाद्-बृहद्-बृहतो॑ भरद्वाज॑ ऋषिः
 प्रजापतिगृहीतया॑ त्वया मनो॑ - [ ] 2

TS 4.3.2.2

गृह्णामि॑ प्रजाभ्योऽयं॑ पश्चाद्-विश्वव्यचास्तस्य॑ चक्षुर्वैश्वव्यचसं॑
 वर्षाणि॑ चाक्षुषाणि॑ जगती॑ वार्षी॑ जगत्या॑ ऋक्षम-मृक्षमा-च्छुक्रः॑
 शुक्राथ् सप्तदशः॑ सप्तदशाद्-वैरूपं॑ वैरूपाद्-विश्वामित्र॑ ऋषिः
 प्रजापतिगृहीतया॑ त्वया चक्षुर्गृह्णामि॑ प्रजाभ्य इदमुत्तराथ् सुवस्तस्य॑
 श्रोत्रं॑ सौव॑ शरच्छ्रौत्र्यनुष्टुप्-छारद्यनुष्टुभः॑ स्वार॑ स्वारा॑न्मन्थी
 मन्थिन॑ एकविंश॑ एकविंशाद् वैराजं॑ वैराजाज्जमदग्निर्ऋषिः॑
 प्रजापतिगृहीतया॑ - [ ] 3

TS 4.3.2.3

त्वया॑ श्रोत्रं॑ गृह्णामि॑ प्रजाभ्य इयमुपरि॑ मतिस्तस्यै॑ वाङ् माती॑ हेमन्तो॑
 वाच्यायनः॑ पङ्क्तिर्हेमन्ती॑ पङ्क्त्यै॑ निधनवन्निधनवत॑ आग्रयण॑

आग्रयणात् त्रिणवत्रयस्त्रिंशौ त्रिणवत्रयस्त्रिंशाभ्यां शाक्वरैवते
शाक्वरैवताभ्यां विश्वकर्मर्षिः प्रजापतिगृहीतया त्वया वाचं गृह्णामि
प्रजाभ्यः ॥ 4

(त्वया मनो-जमदग्निर्ऋषिः प्रजापतिगृहीतया-त्रिंशच्च) (A2)

TS 4.3.3.1

प्राची दिशां वसन्त ऋतूनामग्निर्देवता ब्रह्म द्रविणं त्रिवृथ् स्तोमः
स उ पञ्चदशवर्तनि-स्त्यविर्वयः कृतमयानां पुरोवातो वातः सानग
ऋषिर्दक्षिणा दिशां ग्रीष्म ऋतूनामिन्द्रो देवता क्षत्रं द्रविणं पञ्चदशः
स्तोमः स उ सप्तदशवर्तनि-दित्यवाङ्-वयस्त्रेताऽयानां दक्षिणाद्वातो
वातः सनातन ऋषिः प्रतीची दिशां वर्षा ऋतूनां विश्वे

देवा देवता विङ्-[ ] 5

TS 4.3.3.2

द्रविणं सप्तदश स्तोमः स उ-वेकविंशवर्तनि-स्त्रिवथ्सो
वयो द्वापरोऽयानां पश्चाद्वातो वातोऽहभून् ऋषिरुदीची दिशां
शरद्-ऋतूनां मित्रावरुणौ देवता पुष्टं द्रविणमेकविंशः स्तोमः स
उ त्रिणववर्तनि-स्तुर्यवाङ् वय आस्कन्दो ऽयानामुत्तराद्-वातो वातः

प्र॒त्न ऋ॒षिरू॒र्ध्वा दि॒शा॒ ॐ हे॒मन्त॑शि॒शिरा॒व॒तूनां॑ बृ॒ह॒स्पति॑र्दे॒वता॒ वर्चो॑
द्र॒विणं॑ त्रि॒णव॑ स्तोमः स उ॒ त्रय॑स्त्रि॒ ॐ श॑व॒र्तनिः॑ प॒ष्ठवा॑द्वयो ( )

ऽभि॒भूर॑या॒नां वि॒ष्वग्वा॒तो वा॒तः सु॒पर्ण॑ ऋ॒षिः पि॒तरः॑ पि॒ताम॒हाः परे॑ऽव॒रे
ते नः॑ पा॒न्तु ते नो॑ऽव॒न्त्वस्मिन्॑ ब्र॒ह्म॒न्नस्मिन्॑ क्ष॒त्रेऽस्या॑-मा॒शिष्य॑स्यां
पु॒रोधा॑या॒मस्मिन्॑ क॒र्म॒न्नस्यां॑ दे॒वहू॑त्यां ॥ 6

(विट् - प॒ष्ठवाद् वयो॑ - ऽष्टा॒वि॒ ॐ श॑तिश्च) (A3)

TS 4.3.4.1

ध्रु॒वक्षि॑ति - ध्रु॒वयो॑नि-ध्रु॒वाऽसि॑ ध्रु॒वां यो॑नि॒मा सी॑द सा॒द्ध्या ।
उ॒ख्यस्य॑ के॒तुं प्र॒थमं॑ पु॒रस्ता॑द॒श्विना॑ ऽध्व॒र्यू सा॑दयतामिह त्वा ॥
स्वे दक्षे॑ दक्ष॒पिते॒ह सी॑द दे॒वत्रा॑ पृथि॒वी बृ॒हती॑ रराणा ।
स्वा॒स॒स्था त॒नुवा॒ सं वि॑शस्व पि॒तेवै॑धि सू॒नव॒ आ
सु॒शेवा॑ ऽश्वि॒ना ऽध्व॒र्यू सा॑दयतामिह त्वा ॥
कु॒ला॒यिनी॑ वसु॒मती॑ वयो॒धा र॒यिं नो॑ वर्द्ध बहु॒ल ॐ सु॒वीरं॑ ॥ 7

TS 4.3.4.2

अपा॑मतिं दु॒र्मतिं॑ बा॒धमा॑ना रा॒यस्पो॑षे य॒ज्ञप॑तिमा॒भज॑न्ती सु॒वर्द्धे॑हि
यज॑मानाय पो॒षम॑श्वि॒ना ऽध्व॒र्यू सा॑दयतामिह त्वा ॥

अ॒ग्नेः पु॒री॒षम॑सि दे॒वया॑नी तां त्वा वि॒श्वे अ॒भि गृ॑णन्तु दे॒वाः ।
 स्तोम॑पृ॒ष्ठा घृ॑तव॒तीह॑ सीद प्र॒जाव॑दस्मे द्र॒विणा ऽऽ*य॑जस्वा॒श्विना॑
 ऽध्व॑र्यू सादयतामिह त्वा ॥

दि॒वो मूर्द्धा॑ऽसि पृथि॒व्या नाभि॑र्विष्टं॒भनी दि॒शाम॑धि॒पत्नी भु॑वनानां । 8

TS 4.3.4.3

ऊ॒र्मिर्द्र॑प्सो अ॒पाम॑सि वि॒श्वक॑र्मा त ऋ॒षिर॑श्विना॒ ऽध्व॑र्यू
 सादयतामिह त्वा ॥

स॒जूर॑.ऋ॒तुभिः स॒जूर्वि॑धाभिः स॒जूर्व॑सुभिः स॒जू रु॒द्रैः स॒जूरा॑दित्यैः
 स॒जूर्वि॑श्चै॒र्देवैः स॒जूर्दे॒वैः स॒जूर्दे॒वैर्वयो॑नाधैर॒ग्नये॑ त्वा
 वैश्वा॑नराया॒श्विना॑ ऽध्व॑र्यू सादयतामिह त्वा ॥

प्रा॒णं मे पा॑ह्यपा॒नं मे पा॑हि व्या॒नं मे पा॑हि चक्षु॒र्म उ॒र्व्या ( ) वि भा॑हि
 श्रो॒त्रं मे श्लो॑कयाप-स्पि॒न्वौष॑धीर्जि॒न्व द्वि॒पात् पा॑हि चतु॑ष्पादव दि॒वो
 वृ॒ष्टिमे॑रय ॥ 9

(सु॒वी॒रं - भु॒व॒ना॒ना - मु॒र्व्या - स॒प्तद॑श च) (A4)

TS 4.3.5.1

अ॒वि॒र्वय॑-स्त्रि॒ष्टुप् छ॒न्दो॑ दि॒त्यवा॑ङ् वयो॑ वि॒राट् छ॒न्दः॑ पञ्चा॒विर्वयो॑
गा॒य॒त्री छ॒न्दस्त्रि॒व॒त्सो वय॑ उ॒ष्णिहा॑ छ॒न्द स्तु॒र्यवा॑ङ् वयो॑ऽनु॒ष्टुप्
छ॒न्दः॑ प॒ष्ठवा॑द् वयो॑ बृ॒हती॑ छ॒न्द उ॒क्षा वयः॑ स॒तोबृ॑हती॑ छ॒न्द ऋ॒षभो॑
वयः॑ क॒कुच्छ॑न्दो॑ धे॒नुर्वयो॑ जग॑ती॒ छ॒न्दोऽन॑ङ्वा॒न् वयः॑ प॒ङ्क्ति॑श्छ॒न्दो
ब॒स्तो वयो॑ वि॒वलं॑ छ॒न्दो वृ॒ष्णिर्वयो॑ वि॒शालं॑ छ॒न्दः॑ पु॒रुषो॑ वय॑ ( )
स्त॒न्द्रं छ॒न्दो॑ व्या॒घ्रो वयो॑ऽना॒धृष्टं॑ छ॒न्दः॑ सि॒ङ्हो वय॑श्छ॒दिश्छ॒न्दो
वि॒ष्टंभो॑ वयो॑ऽधि॒पति॑श्छ॒न्दः॑ क्ष॒त्रं वयो॑ मय॒न्दं छ॒न्दो॑ वि॒श्वकर्मा॑
वयः॑ पर॒मेष्ठी॑ छ॒न्दो मू॒र्द्धा वयः॑ प्र॒जाप॑ति॒श्छ॒न्दः॑ ॥ 10

(पु॒रुषो॑ वयः॑ - षड्वि॒ंशति॑श्च) (A5)

TS 4.3.6.1

इ॒न्द्रा॒ग्नी अव्य॑थमा॒ना-मि॑ष्टकां दृ॒ह॒तं यु॒वं ।
पृ॒ष्ठेन॑ द्यावापृ॒थिवी॑ अ॒न्तरि॑क्षं च वि बा॒धतां॑ ॥
वि॒श्वकर्मा॑ त्वा सादय॒त्वन्तरि॑क्षस्य पृ॒ष्ठे व्य॑च॒स्वतीं॑ प्रथ॒स्वतीं॑
भा॒स्वती॑ऽसू॒रिम॑ती॒मा या द्यां॑ भा॒स्या पृ॒थिवी॑मोर्व॒न्तरि॑क्ष-म॒न्तरि॑क्षं
य॒च्छा॒न्तरि॑क्षं दृ॒ह॒न्तरि॑क्षं मा हि॒ंसी॒ वि॒श्वस्मै॑ प्रा॒णाया॑पा॒नाय॑

व्या॒नायो॒दानाय॑ प्रति॒ष्ठायै॑ च॒रित्राय॑ वा॒युस्त्वा॒ऽभि पा॒तु म॒ह्या स्व॒स्त्या

छ॒र्दिषा - [ ] 11

TS 4.3.6.2

श॒न्तमे॒न तया॑ दे॒वतया॑ऽङ्गि॒रस्वद्-ध्रु॒वा सी॒द ॥

रा॒ज्यसि॑ प्रा॒ची दिग्-वि॒राडसि॑ दक्षि॒णा दि॒ख् स॒म्राडसि॑ प्र॒तीची॑
दि॒ख्-स्व॒राड॒स्युदी॑ची॒ दिग॑धि॒पत्य॑सि बृ॒हती॑ दि॒गायु॑र्मे पा॒हि प्रा॒णं
मे पा॒ह्यपा॒नं मे पा॒हि व्या॒नं मे पा॒हि चक्षु॑र्मे पा॒हि श्रो॑त्रं मे पा॒हि म॒नो
मे जि॒न्व वा॒चं मे पि॒न्वा ( ) ऽऽत्मा॑नं मे पा॒हि ज्यो॑ति॒र्मे यच्छ॑ ॥ 12

(छ॒र्दिषा - पि॒न्व - षट्च॑) (A6)

TS 4.3.7.1

मा छ॒न्दः प्र॒मा छ॒न्दः प्र॒तिमा॑ छ॒न्दो ऽस्री॑वि र॒छन्दः॑ प॒ङ्क्ति र॒छन्दः॑
उ॒ष्णिहा॑ छ॒न्दो बृ॒हती॑ छ॒न्दोऽनु॑ष्टुप् छ॒न्दो वि॒राट् छ॒न्दो गा॒यत्री॑ छ॒न्द-
स्त्रि॒ष्टुप् छ॒न्दो ज॒गती॑ छ॒न्दः पृ॒थि॒वी छ॒न्दो ऽन्त॑रि॒क्षं छ॒न्दो द्यौ र॒छन्दः॑
स॒मा र॒छन्दो॑ नक्ष॒त्राणि॑ छ॒न्दो म॒न र॒छन्दो॑ वाक् छ॒न्दः कृ॒षि र॒छन्दो॑
हि॒रण्यं॑ छ॒न्दो गौ र॒छन्दो॑ ऽजा छ॒न्दो ऽश्व॑ र॒छन्दः॑ ॥

अ॒ग्निर्दे॒वता - [ ] 13

TS 4.3.7.2

वा॒तो दे॒वता॒ सूर्यो॑ दे॒वता॒ च॒न्द्रमा॑ दे॒वता॒ वस॑वो दे॒वता॒ रु॒द्रा दे॒वता॑
 ऽऽदि॒त्या दे॒वता॒ वि॒श्वे दे॒वा दे॒वता॒ मरु॑तो दे॒वता॒ बृ॒हस्प॑ति दे॒वतेन्द्रो॑
 दे॒वता॒ वरु॑णो दे॒वता॒ मूर्ध्वा॑ऽसि रा॒ङ् ध्रु॒वाऽसि॑ धरु॑णा य॒न्त्र्यसि॑
 यमि॑त्रीषे त्वो॒र्जे त्वा कृ॒ष्यै त्वा क्षे॑माय त्वा यन्त्री रा॒ङ् ध्रु॒वाऽसि॑ धर॑णी
 ध॒र्त्र्यसि॑ धरि॒त्र्यायु॑षे त्वा ( ) वर्च॑से त्वौज॑से त्वा ब॒लाय॑ त्वा ॥ 14

(दे॒वता - ऽऽयु॑षे त्वा - षट् च) (A7)

TS 4.3.8.1

आ॒शुस्त्रि॒वृद्-भा॒न्तः प॒ञ्चद॑शो व्यो॒म सप्त॑दशः प्र॒तूर्ति॑-र॒ष्टाद॑श
 स्तपो॑ नव॒दशो॑ ऽभि॒वर्तः॑ स॒वि॒शो धरु॑ण एक॒वि॒शो
 वर्चो॑ द्वा॒वि॒शः सं॒भरण॑स्त्रयो॒वि॒शो योनि॑श्चतुर्वि॒शो
 गर्भाः॑ प॒ञ्चवि॒श ओज॑स्त्रिणवः क्र॒तु-रेक॑त्रि॒शः
 प्र॒तिष्ठा॑ त्रयस्त्रि॒शो ब्र॒ध्नस्य॑ वि॒ष्टपं॑ चतुस्त्रि॒शो
 नाकः॑ षट्त्रि॒शो वि॒वर्तो॑ ऽष्टाच॒त्वारि॒शो ध॒र्त्रश्चतु॑ष्टोमः ॥ 15

(आ॒शुः - सप्त॑त्रि॒शत्) (A8)

TS 4.3.9.1

अग्ने॑र्भा॒गोऽसि॑ दी॒क्षाया॑ आधि॑पत्यं ब्र॒ह्म स्पृ॒तं त्रि॒वृथ् स्तोम॑ इन्द्र॒स्य
भा॒गोऽसि॑ वि॒ष्णोराधि॑पत्यं क्ष॒त्रञ् स्पृ॒तं पञ्च॑दशः स्तोमो॑ नृ॒चक्ष॑सां
भा॒गोऽसि॑ धा॒तुराधि॑पत्यं ज॒नित्रञ् स्पृ॒तञ् सप्त॑दशः स्तोमो॑
मि॒त्रस्य॑ भा॒गोऽसि॑ वरु॒णस्याऽऽधि॑पत्यं दि॒वो वृ॒ष्टिर्वाताः॑ स्पृ॒ता
एक॑वि॒ंशः स्तोमो॑ ऽदि॒त्यै भा॒गोऽसि॑ पू॒ष्ण आधि॑पत्यमोजः
स्पृ॒तं त्रि॒णवः॑ स्तोमो॑ वसू॒नां भा॒गोऽसि॑- [ ] 16

TS 4.3.9.2

रु॒द्राणा॑माधि॑पत्यं चतु॑ष्पाथ् स्पृ॒तं चतु॑र्वि॒ंशः स्तोम॑ आदि॒त्यानां॑
भा॒गोऽसि॑ मरु॒तामाधि॑पत्यं गर्भाः॑ स्पृ॒ताः पञ्च॑वि॒ंशः स्तोमो॑ दे॒वस्य॑
सवि॒तुर्भा॒गोऽसि॑ बृ॒हस्प॑तेराधि॑पत्यञ् समी॒चीर्दि॑शः स्पृ॒ताश्चतु॑ष्टोमः
स्तोमो॑ या॒वानां॑ भा॒गोऽस्य॑ या॒वाना॑माधि॑पत्यं प्र॒जाः स्पृ॒ता-श्चतु॑-
श्चत्वा॑रि॒ंशः स्तोम॑ ऋ॒भूणां॑ भा॒गोऽसि॑ विश्वे॑षां दे॒वाना॑माधि॑पत्यं भू॒तं
नि॒शान्तञ् स्पृ॒तं त्रय॑स्त्रि॒ंशः स्तोमः॑ ॥ 17

(वसू॑नां भा॒गोऽसि॑ - षट्च॑त्वारि॒ंशच्च) (A9)

TS 4.3.10.1

ए॒कया॑ ऽस्तु॒वत॑ प्र॒जा अ॑धी॒यन्त॑ प्र॒जाप॑तिरधि॒पति॑रासीत् ति॒सृभि॑रस्तु॒वत॑
 ब्र॒ह्मा॑सृ॒ज्यत॑ ब्र॒ह्मण॑स्पति॒-रधि॑पतिरासीत् प॒ञ्चभि॑रस्तु॒वत॑
 भू॒तान्य॑सृ॒ज्यन्त॑ भू॒तानां॑ पतिरधि॒पति॑रासीत् स॒प्तभि॑रस्तु॒वत॑
 स॒प्तर्ष॑योऽसृ॒ज्यन्त॑ धा॒ता-ऽधि॑पतिरासी-न्न॒वभि॑रस्तु॒वत॑ पि॒तरो॑-
 ऽसृ॒ज्यन्ता॑-ऽ*दि॒तिरधि॑पत्यासी-दे॒काद॑शभि॒-रस्तु॑वतर्त॒वोऽसृ॒ज्यन्ता॑-
 ऽऽर्त॒वो-ऽधि॑पति॒-रासीत्॑ त्रयो॒दश॑भि॒-रस्तु॑वत मा॒सा असृ॒ज्यन्त॑
 सँव॑त्सरो ऽधि॒पति॑- [ ] 18

TS 4.3.10.2

-रासीत् प॒ञ्चद॑शभि॒रस्तु॑वत क्ष॒त्रम॑सृ॒ज्यते॒न्द्रो ऽधि॑पतिरासीत्-
 स॒प्तद॑शभि॒रस्तु॑वत प॒शवो॑ऽसृ॒ज्यन्त॑ बृ॒हस्प॑तिरधि॒पति॑-
 रासी॑न्न॒वद॑शभि॒-रस्तु॑वत शू॒द्रार्या॑वसृ॒ज्येता॑-म॒होरा॑त्रे अधि॒पत्नी॑
 आ॒स्तामे॑कवि॒ं श॑त्याऽस्तु॒वतै॑कश॒फाः प॒शवो॑ऽसृ॒ज्यन्त॑
 व॒रुणो॑ ऽधि॒पति॑रासीत् त्रयो॒विंश॑त्याऽस्तु॒वत॑ क्षु॒द्राः प॒शवो॑ ऽसृ॒ज्यन्त॑
 पू॒षा ऽधि॑पतिरासीत् प॒ञ्चवि॒ंश॑त्या ऽस्तु॒वता॑*ऽऽ॒रण्याः॑ प॒शवो॑ ऽसृ॒ज्यन्त॑
 वा॒युरधि॑पतिरासीत् स॒प्तवि॒ंश॑त्याऽस्तु॒वत॑ द्या॒वापृ॑थि॒वी व्यै॑- [ ] 19

TS 4.3.10.3

–तांँ व॒सवो रु॒द्रा आ॒दित्या॑ अनु॒ व्या॒यन् तेषा॒माधि॑पत्यमासी–
 न्नववि॑श्र॒त्या ऽस्तुव॑त व॒नस्प॑तयो ऽसृ॒ज्यन्त॑ सोमो ऽधि॑पतिरासी–
 दे॒कत्रि॑श्र॒ता ऽस्तुव॑त प्र॒जा अ॑सृ॒ज्यन्त॑ या॒वानां॑ चा॒यावा॑नां
 चाऽऽधि॑पत्यमासीत् त्रय॑स्त्रि॒श्र॒ता ऽस्तुव॑त भू॒तान्य॑शाम्यन् प्र॒जाप॑तिः
 पर॑मेष्ठ्यधि॑पतिरासीत् ॥ 20

(सँव॒त्सरो॑ऽधि॑पति– वि – पञ्च॑त्रि॒श्र॒च्च) (A10)

TS 4.3.11.1

इ॒यमे॒व सा॒ या प्र॑थ॒मा व्यौ॑च्छदन्त॒रस्यां॑ च॒रति॑ प्र॒विष्टा॑ ।
 व॒धूर्ज॑जान न॒वग॑ज्जनि॒त्री त्रय॑ ए॒नां म॒हिमा॑नः स॒चन्ते॑ ॥
 छ॒न्दस्व॑ती उ॒षसा॑ पे॒पिशा॑ने स॒मानं॑ यो॒निम॑नु सञ्च॑रन्ती ।
 सूर्य॑प॒त्नी वि॑ च॒रतः॑ प्र॒जान॑ती के॒तुं कृ॑ण्वाने अ॒जरे॑ भूरि॑रेतसा ॥
 ऋ॒तस्य॑ प॒न्था॒मनु॑ तिस्र॒ आ ऽगु॑–स्त्रयो॒ घर्मा॑सो अनु॒
 ज्योति॑षा ऽऽ *गुः ।

प्र॒जामे॒का र॑क्ष॒त्यूर्ज॑मे॒का –[ ] 21

TS 4.3.11.2

व्रतमेका रक्षति देवयूनां ॥

चतुष्टोमो अभवद् या तुरीया यज्ञस्य पक्षा-वृषयो भवन्ती ।

गायत्रीं त्रिष्टुभं जगतीमनुष्टुभं बृहदर्कं युञ्जानाः सुवरा ऽभरन्निदं ॥

पञ्चभिर्द्धाता वि दधाविदं यत् तासां स्वसृरजनयत् पञ्चपञ्च ।

तासामु यन्ति प्रयवेण पञ्च नाना रूपाणि क्रतवो वसानाः ॥

त्रिंशत् स्वसार उपयन्ति निष्कृतं समानं केतुं प्रतिमुञ्चमानाः । 22

TS 4.3.11.3

ऋतूस्तन्वते कवयः प्रजानतीर्मध्येछन्दसः परि यन्ति भास्वतीः ॥

ज्योतिष्मती प्रति मुञ्चते नभो रात्री देवी सूर्यस्य व्रतानि ।

वि पश्यन्ति पशवो जायमाना नानारूपा मातुरस्या उपस्थे ॥

एकाष्टका तपसा तप्यमाना जजान गर्भं महिमानमिन्द्रं ।

तेन दस्यून् व्यसहन्त देवा हन्ताऽसुराणा-मभवच्छचीभिः ॥

अनानुजा-मनुजां मा-मकर्त सत्यं वदन्त्यन्विच्छ एतत् ।

भूयास -[ ] 23

TS 4.3.11.4

मस्य सु॒मतौ॑ यथा॑ यू॒यम॒न्या वो॑ अ॒न्या-मति॑ मा प्र यु॒क्त ॥
 अ॒भून्मम॑ सु॒मतौ॑ वि॒श्ववे॒दा आ॒ष्ट प्र॒तिष्ठा-म॑विद॒द्धि गा॒धं ।
 भू॒यास॑मस्य सु॒मतौ॑ यथा॑ यू॒यम॒न्या वो॑ अ॒न्या-मति॑ मा प्र यु॒क्त ॥
 पञ्च॑ व्यु॒ष्टीर॒नु पञ्च॑ दो॒हा गां पञ्च॑नाम्नीमृतवोऽनु पञ्च॑ ।
 पञ्च॑ दि॒शः पञ्च॑द॒शेन॑ क्लृ॒प्ताः स॒मान॑मूर्द्ध॒न्नी-र॒भि लो॒कमे॑कं ॥ 24

TS 4.3.11.5

ऋ॒तस्य॑ गर्भः॑ प्रथ॒मा व्यू॒ष्यपा॒मेका॑ महि॒मानं॑ बिभर्ति ।
 सूर्य॑स्यै॒का च॑रति निष्कृ॒तेषु॑ घ॒र्मस्यै॒का स॒वितै॑कां नि यच्छति ॥
 या प्रथ॒मा व्यौ॒च्छथ् सा॑ धे॒नुर॑भवद् यमे ।
 सा नः॑ पयस्वती धु॒क्ष्वोत्तरा॑मुत्तरा॒ञ् समां॑ ॥
 शु॒क्रर्ष॑भा नभ॒सा ज्योति॑षा ऽऽ*गाद्-वि॒श्वरू॑पा श॒बली॑रग्निके॒तुः ।
 स॒मान॑मर्थ॒ञ् स्व॒पस्य॑माना बिभ्रती ज॒राम॑जर उष आऽगाः ॥
 ऋ॒तूनां॑ पत्नी॑ ( ) प्रथ॒मेय॑मा ऽगा॒दह्नां॑ ने॒त्री ज॒नित्री॑ प्र॒जानां॑ ।
 ए॒का स॒ती बहु॑धोषो व्यु॒च्छस्य॑जीर्णा॒ त्वं ज॑रयसि सर्व॒मन्य॑त् ॥ 25

(ऊ॒र्जमे॒का – प्र॒तिमु॒ञ्चमा॒ना – भू॒या॒स – मे॒कं – प॒त्न्ये का॒न्न
वि॒ंश॒तिश्च॑) (A11)

TS 4.3.12.1

अ॒ग्ने जा॒तान् प्र णु॒दा नः॑ स॒प॒त्नान् प्र॒त्यजा॒ताञ्जा॒तवे॒दो नु॒दस्व ।
अ॒स्मे दी॒दिहि॑ सु॒मना॑ अ॒हे॒डन् तव॑ स्या॒ञ् शर्म॑न् त्रि॒वरू॒थ उ॒द्भित् ॥
सह॑सा जा॒तान् प्र णु॒दा नः॑ स॒प॒त्नान् प्र॒त्यजा॒ताञ्जा॒तवे॒दो नु॒दस्व ।
अ॒धि नो ब्रू॑हि सु॒मन॒स्यमा॑नो व॒य॒ञ् स्या॑म प्र णु॒दा नः॑ स॒प॒त्नान् ॥
चतु॑श्च॒त्वारि॒ंशः स्तो॒मो वर्चो॑ द्र॒विण॒ञ् षोड॑शः स्तो॒म
ओ॒जो द्र॒विणं॑ पृ॒थि॒व्याः पु॒रीष॑म॒स्य– [ ] 26

TS 4.3.12.2

–फ॒सो नाम॑ ।
ए॒व ऀ॒छन्दो॑ व॒रिव॑ ऀ॒छन्दः॑ शं॒भू ऀ॒छन्दः॑ प॒रिभू॑ ऀ॒छन्दः॑
आ॒च्छ॒छन्दो॑ म॒न ऀ॒छन्दो॑ व्य॒च ऀ॒छन्दः॑ सि॒न्धु ऀ॒छन्दः॑ स॒मु॒द्रं छन्दः॑
स॒लि॒लं छन्दः॑ सँ॒य॒च्छन्दो॑ वि॒य॒च्छन्दो॑ बृ॒ह॒च्छन्दो॑ रथ॒न्तरं॑ छन्दो॑
नि॒का॒य ऀ॒छन्दो॑ वि॒व॒ध ऀ॒छन्दो॑ गि॒र ऀ॒छन्दो॑ भ्र॒ज ऀ॒छन्दः॑ स॒ष्टुप् छन्दो॑

ऽनु॒ष्टुप् छन्दः॑ क॒कु॒च्छन्द॑ स्त्रि॒क॒कु॒च्छन्दः॑ का॒व्यं छन्दो॑

– ऽङ्कु॒पं छन्दः॑ – [ ] 27

TS 4.3.12.3

पद॑पङ्क्ति॒ र॒छन्दो॑ ऽक्ष॑रपङ्क्ति॒ र॒छन्दो॑ वि॒ष्टार॑पङ्क्ति॒ र॒छन्दः॑
क्षु॒रो भृ॒ज्वा॒ञ्छन्दः॑ प्र॒च्छ॒छन्दः॑ प॒क्ष र॒छन्द॑ ए॒व र॒छन्दो॑
वरि॑व र॒छन्दो॑ वय॒ र॒छन्दो॑ वय॒स्कृ॒च्छन्दो॑ वि॒शालं॑ छन्दो॒
वि॒ष्वर्द्धा॑ र॒छन्द॑ र॒छदि॑ र॒छन्दो॑ दू॒रो॒हणं॑ छन्द॒स्तन्द्रं॑
छन्दो॑ ऽङ्काङ्कं॑ छन्दः॑ ॥ 28

(अ॒स्य – इ॒कु॒प॒ञ्छन्द – स्त्रय॑स्त्रि॒ञ्छच्च) (A12)

TS 4.3.13.1

अ॒ग्निर्वृ॒त्राणि॑ जड्घन॑द् द्रवि॒णस्युर्वि॑प॒न्यया॑ ।
समि॑द्धः शु॒क्र आहु॑तः ॥
त्वञ् सो॑मा॒सि स॒त्पति॑स्त्वञ् रा॒जो॒त वृ॒त्रहा॑ ।
त्वं भ॒द्रो अ॒सि क्र॑तुः ॥
भ॒द्रा ते॑ अ॒ग्ने स्व॑नीक स॒न्दृग् घो॒रस्य॑ स॒तो वि॑षु॒णस्य॑ चा॒रुः ।

न यत् ते शोचि स्तमसा वरन्त न ध्वस्मानस्तनुवि रेप आ धुः ॥

भद्रं ते अग्ने सहसिन्ननीक-मुपाक आ रोचते सूर्यस्य । 29

TS 4.3.13.2

रुशद्-दृशो ददृशो नक्तया चिदरूक्षितं दृश आ रूपे अन्नं ॥

सैना ऽनीकेन सुविदत्रो अस्मे यष्टा देवाः आयजिष्ठः स्वस्ति ।

अदब्धो गोपा उत नः परस्पा अग्ने द्युमदुत रेवद् दिदीहि ॥

स्वस्ति नो दिवो अग्ने पृथिव्या विश्वायुर्द्धेहि यजथाय देव ।

यथ् सीमहि दिविजात प्रशस्तं तदस्मासु द्रविणं धेहि चित्रं ॥

यथा होतर्मनुषो - [ ] 30

TS 4.3.13.3

देवताता यज्ञेभिः सूनो सहसो यजासि ।

एवा नो अद्य समना समाना-नुश-न्नग्न उशतो यक्षि देवान् ॥

अग्निमीडे पुरोहितं यज्ञस्य देवमृत्विजं ।

होतारं रत्नधातमं ॥

वृषा सोम द्युमाः असि वृषा देव वृषव्रतः ।

वृषा धर्माणि दधिषे ॥

सान्तप॒ना इ॒दं ह॒वि॒र्म॒रु॒त-स्त॒ज्जु॒जु॒ष्ट॒न ।

यु॒ष्मा॒को॒ती रि॒शा॒द॒सः ॥

यो नो॒ म॒र्तो॒ व॒स॒वो दु॒र्ह॒णा॒यु-स्ति॒रः स॒त्या॒नि म॒रु॒तो - [ ] 31

TS 4.3.13.4

जि॒घा॒ंसा॒त् ।

द्रु॒हः पा॒शं प्र॒ति स मु॒ची॒ष्ट त॒पि॒ष्ठे॒न त॒प॒सा ह॒न्त॒ना तं ॥

सँ॒व॒थ्स॒री॒णा म॒रु॒तः स्व॒र्का उ॒रु॒क्ष॒याः स॒ग॒णा मा॒नु॒षे॒षु ।

ते॒ऽस्म॒त् पा॒शा॒न् प्र मु॒ञ्च॒न्त्व॒ह॒सः सा॒न्त॒प॒ना म॒दि॒रा मा॒द॒यि॒ष्ण॒वः ॥

पि॒प्री॒हि दे॒वा उ॒श॒तो य॒वि॒ष्ठ वि॒द्वा ऋ॒तू॒र् ऋ॒तु॒प॒ते य॒जे॒ह ।

ये दै॒व्या ऋ॒त्वि॒ज-स्ते॒भि॒र॒ग्ने त्व॒ हो॒तृ॒णा-म॒स्या॒य॒जि॒ष्ठः ॥

अ॒ग्ने य॒द॒द्य वि॒शो अ॒ध्व॒र॒स्य हो॒तः पा॒व॒क - [ ] 32

TS 4.3.13.5

शो॒चे वे॒ष्ट्व॒ हि य॒ज्वा ॥

ऋ॒ता य॒जा॒सि म॒हि॒ना वि य॒द्भू॒र् ह॒व्या व॒ह य॒वि॒ष्ठ या ते अ॒द्य ॥

अ॒ग्नि॒ना र॒यि-म॒श्न॒व॒त् पो॒ष॒मे॒व दि॒वे॒दि॒वे ।

य॒श॒सं वी॒र॒व॒त्त॒मं ॥

ग॒य॒स्फा॒नो अ॒मी॒व॒हा व॒सु॒वित् पु॒ष्टि॒वर्द्ध॑नः ।

सु॒मि॒त्रः सो॒म नो॑ भव ॥

गृ॒हमे॒धास॒ आ ग॒त म॒रुतो॑ मा ऽप॒ भू॒तन॑ ।

प्र॒मु॒ञ्चन्तो॑ नो अ॒ह॒सः ॥

पू॒र्वी॒भिर्. हि द॒दाशि॒म श॒रद्धि॑र्मरुतो व॒यं ।

महो॑भि- [ ] 33

TS 4.3.13.6

-श्च॒र्ष॒णी॒नां ॥

प्र बु॒द्धि॒नया॑** ई॒रते॑ वो म॒हा॒सि प्र॑ णा॒मानि॑ प्र॒यज्य॑व स्ति॒रद्ध्वं॑ ।

स॒हस्रि॑यं द॒म्यं भा॒गमे॒तं गृ॒हमे॒धीयं॑ म॒रुतो॑ जुष॒द्ध्वं ॥

उ॒प य-मे॑ति यु॒वतिः॑ सु॒दक्षं॑ दो॒षा व॒स्तोर्. ह॒विष्म॑ती घृ॒ताची॑ ॥

उ॒प स्वै॑न-म॒रम॑तिर्वसू॒युः ॥

इ॒मो अ॒ग्ने वी॒तत॑मानि ह॒व्या ऽज॑स्रो व॒क्षि दे॒वता॑तिमच्छ ।

प्र॒ति न ई॒र् सुर॑भी॒णि वि॒यन्तु॑ ॥

क्री॒डं वः॑ श॒र्द्धो म॒रुत॑-म॒न॒र्वाण॑ रथे॒शुभं॑ ॥ 34

TS 4.3.13.7

क॒ण्वा॑ अ॒भि प्र॑ गा॒यत॑ ॥

अ॒त्या॒सो न॑ ये म॒रुतः॑ स्व॒ञ्चो॑ य॒क्षदृ॑शो न शु॒भय॑न्त म॒र्याः॑ ।

ते ह॒र्म्ये॒ष्ठाः शि॒शवो॑ न शु॒भ्रा व॒थ्सा॒सो न प्र॑क्री॒डिनः॑ पयो॒धाः ॥

प्रैषा॒-म॒ज्मेषु॑ वि॒धुरे॑व रेज॒ते भू॒मिर्या॑मेषु यद्ध यु॒ञ्जते॑ शु॒भे ।

ते क्री॒डयो॑ धु॒नयो॑ भ्राज॒दृष्ट॑यः स्व॒यं म॒हित्वं॑ प॒नय॑न्त धू॒तयः॑ ॥

उ॒प॒ह्वरे॑षु यद॒चिद्ध्वं॑ य॒यिं वय॑ इ॒व म॒रुतः॑ के॒न - [ ] 35

TS 4.3.13.8

चि॒त् प॒था ।

श्रो॒त॒न्ति को॒शा उप॑ वो रथे॒ष्वा घृ॒त-मु॒क्षता॑ म॒धुव॑र्ण-म॒र्चते॑ ॥

अ॒ग्निम॑ग्निं ह॒वीम॑भिः सदा ह॒वन्त॑ वि॒श॒पतिं॑ ।

ह॒व्यवा॑हं पु॒रुप्रि॑यं ॥

तं हि श॑श्वन्त ई॒डते॑ सु॒चा दे॒वं घृ॒तश्रु॑ता ।

अ॒ग्निं ह॒व्याय॑ वोढ॒वे ॥

इन्द्रा॑ग्नी रो॒चना दि॒वः > [1], इ॒जथ॑द् वृ॒त्र > [2],

मि॒न्द्रं वो॑ वि॒श्वत॑स्परी > [3], न्द्रं॑ नरो॒ > [4],

वि॒श्वक॑र्मन्. ह॒विषा॑ वावृ॒धानो॑ > [5], वि॒श्वक॑र्मन्.

ह॒विषा॑ वर्द्ध॑नेन > [6] ॥ 36

(सूर्य॑स्य - म॒नुषो॑ - म॒रुतः॑ - पा॒व॒क - म॒हो॑भी - रथे॒शु॒भ -
ङ्गे॒न - षड्च॑त्वारि॒ंशच्च॑) (A13)

=====

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 13 Anuvaakams :-

(अ॒पान्त्वे॑म॒ - न्न॒यं॑ पु॒रो भु॒वः॑ - प्रा॒ची॑ - ध्रु॒वक्षि॑ति - स्त्र्य॒वि -
रि॒न्द्रा॑ग्नी - मा छ॒न्द - आ॒शुस्त्रि॑वृ - द॒ग्नेर्भा॑गौ - ऽस्ये॑क -
ये॒यमे॒व सा॒ या - ऽग्ने॑ जा॒ता - न॒ग्निर्वृ॑त्राणि - त्रयो॑दश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(अ॒पान्त्वे॑ - न्द्रा॑ग्नी - इ॒यमे॒व - दे॒वता॑ता - षट्त्रि॑ंशत्)

First and Last Padam of Third Prasnam of Kanda 4 :-

(अ॒पान्त्वे॑मन् - ह॒विषा॑ वर्द्ध॒नेन॑)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डे तृतीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

4.3.1 Appendix

4.3.13.8—इन्द्रा॑ग्नी रो॒चना दि॒वः > [1], इ॒न॒थ॒द्-वृ॒त्र > [2],

इन्द्रा॑ग्नी रो॒चना दि॒वः परि॒ वाजै॑षु भूष॒थः । तद्वा॑ं चेति॒ प्रवी॑र्यं ॥

इ॒न॒थ॒द्-वृ॒त्रमु॑त स॒नोति॑ वाज॒मिन्द्रा॑ यो अ॒ग्नी स॒हुरी॑ स॒पर्या॑त् ।

इ॒र॒ज्यन्ता॑ व॒स॒व्यस्य॑ भू॒रेः स॒हस्त॑मा स॒हसा॑ वाज॒यन्ता॑ ॥

(Appearing in TS 4.2.11.1)

4.3.13.8 मि॒न्द्रं॑ वो॒ विश्व॑त॒स्परी > [3], न्द्रं॑ न॒रो > [4],

इ॒न्द्रं॑ वो॒ विश्व॑त॒स्परी॒ हवाम॑हे ज॒नैभ्यः॑ । अ॒स्माक॑मस्तु के॒वलः॑ ॥

इ॒न्द्रं॑ न॒रो ने॒मधि॑ता ह॒वन्ते॑ यत्पा॒र्या यु॒नज॑ते धि॒यस्ताः॑ ।

शू॒रो नृ॑षा॒ता श॑व॒सश्च॑का॒न आ गो॑मति॒ व्रजे॑ भ॒जा त्व॑न्नः ॥

(Appearing in TS 1.6.12.1)

4.3.13.8 विश्व॑कर्मन् ह॒विषा॑ वावृ॒धानो॑ > 5,

विश्व॑कर्मन् ह॒विषा॑ वर्ध॒नेन॑ > 6

विश्व॑कर्मन् ह॒विषा॑ वावृ॒धानः॑ स्वयं॑ य॒जस्व॑ तनु॒वं जुषा॑णः ।

मुह्य॑न्त्व॒न्ये अ॒भितः॑ स॒पत्ना॑ इ॒हास्माकं॑ म॒घवा॑ सू॒रिर॑स्तु ॥

विश्व॑कर्मन् ह॒विषा॑ वर्ध॒नेन॑ त्रा॒तार॑मिन्द्र॒मकृ॑णो॒रव॑ध्यं ।

तस्मै॑ वि॒शः स॒मन॑मन्त॒ पूर्वी॑र॒यमु॒ग्रो वि॒हव्यो॑ यथा॒सत् ॥

(Appearing in TS 4.6.2.6)

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

4.4 चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः – पञ्चमचितिशेषनिरूपणं

TS 4.4.1.1

रश्मिर॑सि क्षया॑य त्वा क्षयं॑ जिन्व॑ प्रेति॑रसि धर्मा॑य त्वा धर्मं॑
जिन्वा॑न्विति-रसि दि॒वे त्वा दि॒वं जिन्व॑ सन्धि-र॑स्यन्तरि॑क्षाय त्वा
ऽन्तरि॑क्षं जिन्व॑ प्रति॒धिर॑सि पृथि॒व्यै त्वा पृथि॒वीं जिन्व॑ विष्टं॑भोऽसि
वृष्ट्यै॑ त्वा वृष्टिं॑ जिन्व॑ प्र॒वा ऽस्य॑हे त्वा ऽहर्जि॑न्वानु वाऽसि रात्रि॑यै
त्वा रात्रिं॑ जिन्वो॒शिग॑सि – [ ] 1

TS 4.4.1.2

वसु॑भ्यस्त्वा वसू॑ज्जिन्व प्र॒केतो॑ऽसि रु॒द्रेभ्य॑स्त्वा रु॒द्राज्जिन्व॑
सु॒दीति॑रस्यादि॒त्येभ्य॑स्त्वा ऽऽदि॒त्याज्जिन्वो॑जोऽसि पि॒तृभ्य॑स्त्वा
पि॒तृज्जिन्व॑ तन्तु॑रसि प्र॒जाभ्य॑स्त्वा प्र॒जा जिन्व॑ पृ॒तना॑षाडसि
प॒शुभ्य॑स्त्वा प॒शूज्जिन्व॑ रे॒वद॑स्योष॒धीभ्य॑-स्त्वौष॒धी-जिन्वा॑भिजि॒दसि॑
यु॒क्तग्रा॑वेन्द्रा॒य त्वेन्द्रं॑ जिन्वाधि॑पति-रसि प्रा॒णाय॑ – [ ] 2

TS 4.4.1.3

त्वा प्राणं जिन्व यन्ता ऽस्यपानाय त्वा ऽपानं जिन्व स॒ऽसर्पो॑ऽसि
चक्षु॑षे त्वा चक्षु॑र्जिन्व वयो॑धा असि श्रोत्रा॑य त्वा श्रोत्रं॑ जिन्व
त्रिवृ॑दसि प्रवृ॑दसि स॒वृ॑दसि विवृ॑दसि स॒ऽरोहो॑ऽसि नीरो॑होऽसि
प्ररो॑होऽस्यनुरो॑होऽसि वसु॑कोऽसि वेष॑श्चिरसि वस्य॑ष्टिरसि ॥ 3

(उशि॑गसि – प्रा॒णाय॑ – त्रिच॑त्वारि॒ऽशच्च॑) (A1)

TS 4.4.2.1

राज्य॑सि प्राची॑ दि॒ग्वस॑वस्ते दे॒वा अधि॑पतयोऽग्निर्हे॒तीनां॑ प्रति॒धर्ता॑
त्रिवृ॑त् त्वा स्तोमः॑ पृथि॒व्याञ् श्रय॑त्वाज्य-मु॒क्थ-मव्य॑थयथ् स्त॒भ्नातु॑
रथन्त॑रञ् साम॒ प्रति॑ष्ठित्यै वि॒राडसि॑ दक्षि॒णा दिग् रु॒द्रास्ते दे॒वा
अधि॑पतय इन्द्रो॑ हे॒तीनां॑ प्रति॒धर्ता॑ पञ्चद॒शस्त्वा स्तोमः॑ पृथि॒व्याञ्
श्रय॑तु प्र॒उग-मु॒क्थ-मव्य॑थयथ् स्त॒भ्नातु॑ बृ॒हथ् साम॒ प्रति॑ष्ठित्यै
सम्रा॑डसि प्र॒तीची॑ दि- [ ] 4

TS 4.4.2.2

-गादि॒त्यास्ते दे॒वा अधि॑पतयः सोमो॑ हे॒तीनां॑ प्रति॒धर्ता॑ सप्तद॒शस्त्वा
स्तोमः॑ पृथि॒व्याञ् श्रय॑तु मरु॒त्वती॑य-मु॒क्थमव्य॑थयथ् स्त॒भ्नातु॑

वै॒रूप॑ꣳ सा॒म प्र॒तिष्ठि॑त्यै स्वर॒ाड॒स्यु॒दीची॑ दि॒ग्विश्वे॑ ते दे॒वा
अधि॑प॒तयो॑ वरु॒णो हे॒तीनां॑ प्र॒तिध॑र्तै क॒विꣳश॒स्त्वा स्तो॒मः पृ॒थिव्याꣳ
श्रय॑तु निष्के॑व॒ल्य-मु॒क्थ-म॒व्यथ॑यथ् स्त॒भ्नातु॑ वैरा॒जꣳ सा॒म
प्र॒तिष्ठि॑त्या अधि॑प॒त्यसि॑ बृ॒हती॑ दिङ् मरु॑तस्ते दे॒वा
अधि॑प॒तयो - [ ] 5

TS 4.4.2.3

बृ॒हस्प॑तिर्.हे॒तीनां॑ प्र॒तिध॑र्ता त्रि॒णव॑त्रयस्त्रिꣳशौ त्वा स्तो॒मौ
पृ॒थिव्याꣳ श्रय॑तां वै॒श्वदे॒वाग्नि॑मारु॒ते उ॒क्थे अ॒व्यथ॑यन्ती स्त॒भ्नीताꣳ
शा॒क्वरै॑व॒ते सा॒मनी॑ प्र॒तिष्ठि॑त्या अ॒न्तरि॑क्षा॒यर्ष॑यस्त्वा प्रथ॒मजा॑
दे॒वेषु॑ दि॒वो मा॒त्रया॑ वरि॒णा प्र॑थन्तु वि॒धर्ता॑ चा॒य-म॑धि॒पति॑श्च
ते त्वा॒ सर्वे॑ सँवि॒दाना॑ नाक॒स्य पृ॒ष्ठे सु॒वर्गे लो॒के
यज॑मानं च सादयन्तु ॥ 6

(प्र॒तीची॑ दिङ् - मरु॑तस्ते दे॒वा अधि॑प॒तय - श्र॒त्वारिꣳश॒च्च) (A2)

TS 4.4.3.1

अ॒यं पु॒रो हरि॑केशः सूर्य॑रश्मिस्तस्य॑ रथ॒गृथ्स॑श्च रथौ॒जाश्च
से॒नानि॑ग्रा॒मण्यौ॑ पु॒ञ्जिक॑स्थ॒ला च॑ कृ॒तस्थ॑ला चा॒प्सर॑सौ या॒तुधा॑ना

हे॒ती र॒क्षा॒सि॒ प्र॒हे॒ति॒रयं॑ द॒क्षि॒णा वि॒श्व॒कर्मा॑ तस्य॒ रथ॑स्वनश्च
रथे॑चि॒त्रश्च॑ से॒नानि॒ग्राम॑ण्यौ मे॒नका॑ च स॒हज॑न्या चा॒प्सर॑सौ
द॒ङ्क्ष॑णवः प॒शवो॑ हे॒तिः पौ॒रुषे॑यो व॒धः प्र॒हे॒ति॒रयं॑ प॒श्चाद् वि॒श्वव्य॑चा
स्तस्य॒ रथ॑प्रो॒तश्चा॒सम॑रथश्च से॒नानि॒ग्राम॑ण्यौ
प्र॒म्लो॑चन्ती चा - [ ] 7

TS 4.4.3.2

नु॒म्लो॑चन्ती चा॒प्सर॑सौ सर्पा॑ हे॒ति व्या॒घ्राः प्र॒हे॒ति॒रय॑-मु॒त्तरा॑थ्
संयँ॑द्वसु॒स्तस्य॑ से॒नजि॑च्च सु॒षेण॑श्च से॒नानि॒ग्राम॑ण्यौ वि॒श्वाची॑
च घृ॒ताची॑ चा॒प्सर॑सा वापो॑ हे॒ति वा॒तः प्र॒हे॒ति॒रय॑मु॒पर्य॑ वा॒ग्व-
सु॒स्तस्य॑ ता॒क्ष्य-॑श्चा॒रि॒ष्टने॑मिश्च से॒नानि॒ग्राम॑ण्यावु॒र्वशी॑ च
पूर्व॑चित्तिश्चा-॒प्सर॑सौ वि॒द्युद्धे॑ति-रव॒स्फूर्ज॑न् प्र॒हे॒ति॒स्तेभ्यो॑
नम॑स्ते नो मृ॒डय॑न्तु ते यं - [ ] 8

TS 4.4.3.3

द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तं वो॑ जंभे॑ द॒धाम्या॑योस्त्वा स॒दने॑ सा॒दया॑म्यव॒त
इ॒च्छाया॑यां नमः॒ समु॑द्राय॒ नमः॑ समु॒द्रस्य॑ चक्ष॒से पर॑मेष्ठी त्वा सा॒दय॑तु
दि॒वः पृ॒ष्ठे व्य॑चस्व॒तीं प्र॑थस्व॒तीं वि॒भूम॑तीं प्र॒भूम॑तीं परि॒भूम॑तीं दि॒वं

यच्छ दि॒वं दृ॒ह दि॒वं मा हि॒ंसी॒र्वि॒श्व॒स्मै प्रा॒णाया॒पाना॒य
व्या॒नायो॒दाना॒य प्रति॒ष्ठायै॑ च॒रित्रा॒य सूर्य॑स्त्वाऽभि पा॒तु म॒ह्या स्व॒स्त्या
( ) छ॒र्दिषा॑ श॒न्तमे॒न तया॑ दे॒वतया॑ ऽङ्गि॒रस्वद् ध्रु॒वा सी॒द ॥
प्रो॒थद॒श्चो न॑ यव॒से अ॒विष्यन्॑. य॒दा म॒हः सँव॑रणाद् व्य॒स्थात् ॥
आ॒दस्य॑ वा॒तो अनु॑ वा॒ति शो॒चिर॒ध स्म ते॒ व्रज॑नं कृ॒ष्णम॑स्ति ॥ 9

(प्र॒म्लोच॑न्ती च - य॒ - स्व॒स्त्या - ऽष्टा॒वि॒ंशति॑श्च) (A3)

TS 4.4.4.1

अ॒ग्नि॒र्मूर्ध्ना॑ दि॒वः क॒कुत् प॑तिः पृ॒थि॒व्या अ॒यं ।
अपा॑ं रेता॑ंसि जि॒न्वति ॥
त्वा॒मग्ने॑ पु॒ष्करा॑द॒ध्यथ॑र्वा नि-र॒मन्थ॑त ।
मूर्ध॑न्ो वि॒श्वस्य॑ वा॒घतः॑ ॥
अ॒यम॒ग्निः स॒हस्रि॑णो वा॒जस्य॑ श॒तिन॒स्पतिः॑ ।
मूर्ध्ना॑ क॒वी र॒यीणां॑ ॥
भुवो॑ य॒ज्ञस्य॑ र॒जसश्च॑ ने॒ता यत्रा॑ नि॒युद्धिः॑ स॒चसे॑ शि॒वाभिः॑ ।

दिवि॑ मूर्ध्ना॑नं दधि॑षे सुव॒र्षां जि॒ह्वा॒मग्ने॑ च॒कृषे॑ हव्य॒वाहं॑ ॥

अ॒बो॑द्ध्य॒ग्निः स॒मि॒धा ज॒नानां॑ – [ ] 10

TS 4.4.4.2

प्रति॑ धे॒नु-मि॒वाय॑ती-मु॒षासं॑ ।

य॒ह्वा इ॒व प्र॒ वया॑ मु॒ज्जिहा॑नाः प्र॒ भान॑वः सि॒स्रते॑ ना॒कम॑च्छ ॥

अ॒वो॒चाम॑ क॒वये॑ मे॒द्ध्याय॑ व॒चो व॒न्दारु॑ वृष॒भाय॑ वृ॒ष्णो ।

ग॒वि॒ष्ठिरो॑ न॒मसा॑ स्तो॒मम॑ग्नौ दि॒वीव॑ रु॒क्म-मु॒र्व्यञ्च॑-म॒श्रेत् ॥

ज॒नस्य॑ गो॒पा अ॒जनि॑ष्ट जा॒गृवि॑र॒ग्निः सु॒दक्षः॑ सु॒वि॒ताय॑ न॒व्यसे॑ ।

घृ॒तप्र॑ती॒को बृ॒हता॑ दि॒विस्पृ॑शा द्यु॒मद् वि॑ भा॒ति भ॒रते॑भ्यः शु॒चिः ॥

त्वा॒मग्ने॑ अ॒ङ्गिर॑सो – [ ] 11

TS 4.4.4.3

गु॒हा हि॒त-म॑न्व-वि॒न्द-ञ्छि॑श्रि॒याणं॑ व॒नेव॑ने ।

स जा॑यसे म॒थ्यमा॑नः स॒हो म॒हत् त्वा॑माहुः स॒हस॑स्पु॒त्रम॑ङ्गिरः ॥

य॒ज्ञस्य॑ के॒तुं प्र॒थमं॑ पु॒रोहि॑तम॒ग्निं न॑र॒स्त्रिष॑ध॒स्थे स-मि॑न्धते ।

इ॒न्द्रेण॑ दे॒वैः स॒रथ॑ꣳ स ब॒र्हिषि॑ सीद॒न्नि हो॑ता य॒जथा॑य सु॒क्रतुः॑ ॥

त्वां चि॒त्रश्र॑वस्त॒म ह॑वन्ते वि॒क्षु ज॑न्तवः ।

शो॒चि॒ष्के॒शं पु॒रु॒प्रि॒याग्ने॒ ह॒व्याय॒ वोढ॑वे ॥

सखा॑यः सं॒ वः॑ स॒म्यञ्च॑-मि॒ष॒ - [ ] 12

TS 4.4.4.4

स्तो॑मं चा॒ग्नये॑ ।

वर्षि॑ष्ठाय क्षि॒ती॒ना-मू॒र्जो॑ न॒प्त्रे स॒ह॒स्वते॑ ॥

स॒स॒मिद् यु॒वसे॑ वृष॒न्नग्ने॒ विश्वा॑न्य॒र्य आ ।

इ॒डस्प॑दे स॒मिद्ध्य॑से स नो वसू॒न्या भ॑र ॥

ए॒ना वो॑ अ॒ग्निं न॑मसो॒र्जो न॑पा॒तमा हु॑वे ।

प्रि॒यं चेति॑ष्ठम॒रति॑ स्व॒द्ध्वरं॑ वि॒श्वस्य॑ दू॒तम॒मृतं॑ ॥

स यो॑जते अ॒रुषो॑ वि॒श्वभो॑जसा स दु॒द्रव॑थ् स्वाहु॒तः ।

सु॒ब्र॒ह्मा य॒ज्ञः सु॒शमी॑ - [ ] 13

TS 4.4.4.5

वसू॑नां दे॒व रा॒धो ज॒नानां॑ ॥

उद॑स्य शो॒चि-र॒स्थादा॑-जु॒ह्वान॑स्य मी॒ढुषः॑ ।

उद्-धू॒मासो॑ अ॒रुषा॑सो दि॒विस्पृ॑शः स-म॒ग्नि-मि॑न्धते नरः ॥

अ॒ग्ने वा॒जस्य॑ गो॒मत ई॒शानः॑ स॒हसो॑ य॒हो ।

अ॒स्मे धे॑हि जा॒तवे॒दो म॒हि श्र॒वः ॥
स इ॑धा॒नो वसु॑ष्क॒वि-र॒ग्निरी॒डेन्यो॑ गि॒रा ।
रे॒वद॒स्मभ्यं॑ पु॒र्वणी॑क दी॒दिहि ॥
क्ष॒पो रा॑ज॒न्नुत॑ त्मना॒ग्ने वस्तो॑रु॒तोष॑सः ।
स ति॑ग्मजं॒भ - [ ] 14

TS 4.4.4.6

रक्ष॑सो द॒ह प्र॑ति ॥
आ ते॑ अ॒ग्न इ॒धीम॑हि द्यु॒मन्तं॑ दे॒वाज॑रं ।
यद्ध॑ स्या ते॒ पनी॑यसी॒ समि॑द्-दी॒दय॑ति द्य॒वीष॑ꣳ स्तो॒तृभ्य॑ आ भ॑र ॥
आ ते॑ अ॒ग्न ऋ॒चा ह॒विः शु॒क्रस्य॑ ज्योतिषस्पते ।
सु॒श्चन्द्र॑ द॒स्म वि॑प॒ते ह॒व्यवा॑ट् तु॒भ्यꣳ हू॑यत॒ इष॑ꣳ स्तो॒तृभ्य॑
आ भ॑र ॥
उ॒भे सु॑श्चन्द्र॒ सर्पि॑षो द॒र्वी श्री॑णीष आ॒सनि॑ ।
उ॒तो न॒ उत् पु॑पूर्या- [ ] 15

TS 4.4.4.7

उक्थेषु॑ शव॑सस्पत॒ इष॑ꣳ स्तो॒तृभ्य॑ आ॒ भर॑ ॥
 अग्ने॑ तम॒द्याश्वं॑ न स्तो॒मैः॑ क्र॒तुं न॑ भ॒द्रꣳ ह॒दिस्पृ॑शं ॥
 ऋ॒द्ध्यामा॑ त ओ॒हैः॑ ॥

अ॒था ह्यग्ने॑ क्र॒तोर्भ॒द्रस्य॑ दक्ष॑स्य सा॒धोः॑ ।

रथी॑र्.ऋ॒तस्य॑ बृ॒हतो॑ ब॒भूथ॑ ॥

आ॒भिष्टे॑ अ॒द्य गी॒र्भिर्गृ॒णन्तो॑ऽग्ने दा॒शेम॑ ।

प्र ते॑ दि॒वो न॑ स्तनयन्ति शु॒ष्माः॑ ॥

ए॒भिर्नो॑ अ॒र्कैर्भ॒वा॑ नो अ॒र्वाङ्ख् - [ ] 16

TS 4.4.4.8

सु॒वर्न॑ ज्योतिः॑ ।

अग्ने॑ वि॒श्वेभिः॑ सु॒मना॑ अ॒नीकैः॑ ॥

अ॒ग्निꣳ हो॒तारं॑ म॒न्ये दा॑स्वन्तं व॒सोः॑ सू॒नुꣳ स॒हसो॑ जा॒तवे॑दसं ।

वि॒प्रं न॑ जा॒तवे॑दसं ।

य ऊ॒र्द्ध्वया॑ स्व॒र्द्ध्वरो॑ दे॒वो दे॒वाच्या॑ कृ॒पा ।

घृ॒तस्य॑ वि॒भ्राष्टि॑म॒नु शु॒क्रशो॑चिष आ॒जुह्वा॑नस्य स॒र्पिषः॑ ॥

अग्ने॒ त्वं नो॒ अन्त॑मः ।

उ॒त त्रा॒ता शि॒वो भ॑व व॒रूथ्यः॑ ॥

तं त्वा॑ शोचि॒ष्ठ दी॑दिवः ।

सु॒म्नाय॑ नू॒नमी॑महे॒ सखि॑भ्यः ॥

व॒सु॒र॒ग्निर्व॑सु॒श्रवाः॑ ( ) ।

अच्छा॑ नक्षि॑ द्यु॒मत्त॑मो र॒यिं दाः॑ ॥ 17

(ज॒ना॒ना - म॒ङ्गि॒र॒स - इ॒ष॒ - सु॒श॒मी - ति॒ग्मज॑भ - पु॒पूर्वा -

अ॒र्वाङ् - व॒सु॒श्रवाः॑ - प॒ञ्च च) (A4)

TS 4.4.5.1

इ॒न्द्रा॒ग्निभ्यां॑ त्वा स॒युजा॑ यु॒जा यु॒नज्म्या॑घा॒राभ्यां॑ तेज॒सा

व॒र्चसो॑क्थेभिः॒ स्तोमे॑भि॒श्छन्दो॑भी र॒य्यै पो॑षाय स॒जा॒तानां॑

म॒द्ध्यम॑स्थेयाय॒ मया॑ त्वा स॒युजा॑ यु॒जा यु॒नज्म्यं॑बा दु॒ला नि॑त॒न्नि-

र॒भ्रय॑न्ती मे॒घय॑न्ती व॒र्षय॑न्ती चु॒पु॒णीका॑ ना॒मासि॑ प्र॒जाप॑तिना त्वा

वि॒श्वाभि॑र्द्धीभि-रु॒प द॑धामि पृ॒थिव्यु॑द॒पुर-म॑न्नेन वि॒ष्टा म॑नु॒ष्यास्ते॑

गो॒प्तारो॑ ऽग्निर्वि॒यत्तो॑ऽस्यां ता॒महं॑ प्र प॒द्ये सा - [ ] 18

TS 4.4.5.2

मे॒ शर्म॑ च॒ वर्म॑ चा॒स्त्वधि॑द्यौ-रन्तरि॑क्षं ब्र॒ह्मणा॑ वि॒ष्टा म॒रुत॑स्ते
गो॒प्तारो॑ वा॒युर्विय॑त्तोऽस्यां॒ ताम॑हं प्र प॒द्ये सा मे॒ शर्म॑ च॒ वर्म॑ चास्तु
द्यौ-र॑पराजिता॒ऽमृते॑न वि॒ष्टाऽऽदि॒त्यास्ते॑ गो॒प्तारः॒ सूर्यो॑ विय॑त्तो ऽस्यां
ताम॑हं प्र प॒द्ये सा मे॒ शर्म॑ च॒ वर्म॑ चास्तु ॥ 19

(सा - ऽष्टाच॑त्वारि॒ंशच्च॑) (A5)

TS 4.4.6.1

बृ॒हस्प॑तिस्त्वा सादयतु पृ॒थिव्याः॑ पृ॒ष्ठे ज्योति॑ष्मतींँ वि॒श्वस्मै॑
प्रा॒णाय॑पा॒नाय॑ वि॒श्वं ज्योति॑र्यच्छा॒ग्निस्ते॑ ऽधि॒पति॑ वि॒श्वकर्मा॑ त्वा
सादय॑त्वन्तरि॑क्षस्य पृ॒ष्ठे ज्योति॑ष्मतींँ वि॒श्वस्मै॑ प्रा॒णाय॑पा॒नाय॑ वि॒श्वं
ज्योति॑र्यच्छ वा॒युस्ते॑ऽधि॒पतिः॑ प्र॒जाप॑तिस्त्वा सादयतु दि॒वः पृ॒ष्ठे
ज्योति॑ष्मतींँ वि॒श्वस्मै॑ प्रा॒णाय॑पा॒नाय॑ वि॒श्वं ज्योति॑र्यच्छ परमे॒ष्ठी
तेऽधि॑पतिः पु॒रोवा॑त॒सनि॑-रस्यभ्र॒सनि॑-रसि वि॒द्यु थ्सनि॑ - [ ] 20

TS 4.4.6.2

-रसि॑ स्तनयि॒त्नुस॑निरसि वृ॒ष्टिस॑निरस्य-ग्ने॒र्या॒न्यसि॑ दे॒वाना॑-
मग्ने॒र्या॒न्यसि॑ वा॒यो॒र्या॒न्यसि॑ दे॒वानांँ॑ वा॒यो॒र्या॒न्यस्य॑न्तरि॑क्षस्य॒र्या॒न्यसि॑

दे॒वाना॑-मन्तरि॑क्षयान्यस्य॒-न्तरि॑क्ष-मस्य॒न्तरि॑क्षाय त्वा स॒लिला॑य त्वा
स॒र्णीका॑य त्वा स॒तीका॑य त्वा के॒ताय॑ त्वा प्र॒चेत॑से त्वा वि॒वस्व॑ते त्वा
दि॒वस्त्वा॑ ज्योति॑ष आ॒दित्ये॑भ्यस्त्वर्चे॒ त्वा रु॒चे त्वा द्यु॒ते त्वा ( ) भा॒से
त्वा ज्योति॑षे त्वा यशो॑दां त्वा यश॑सि तेजो॒दां त्वा तेज॑सि पयो॒दां त्वा
पय॑सि वर्चो॒दां त्वा वर्च॑सि द्र॒विणो॑दां त्वा द्र॒विणे॑ सादयामि
तेन॑र्षिणा॒ तेन॑ ब्र॒ह्मणा॒ तया॑ दे॒वतया॑ ऽङ्गिर॒स्वद् ध्रु॒वा सी॑द ॥ 21

(विद्यु॒त्सनि॑ - द्यु॒ते त्वै - कान्न॑त्रि॒शच्च॑) (A6)

TS 4.4.7.1

भूय॑स्कृ॒दसि॑ वरि॒वस्कृ॑दसि॒ प्राच्य॑स्यूर्ध्वा॒ऽस्य-न्तरि॑क्षस॒दस्य॑-
न्तरि॑क्षे सी॒दा-प्सु॑षदसि॒ श्येन॑स॒दसि॑ गृ॒द्ध्रस॑दसि॒ सुपर्ण॑स॒दसि॑
नाक॑स॒दसि॑ पृथि॒व्यास्त्वा द्र॒विणे॑ सादयाम्य॒-न्तरि॑क्षस्य त्वा द्र॒विणे॑
सादयामि दि॒वस्त्वा द्र॒विणे॑ सादयामि दि॒शां त्वा द्र॒विणे॑ सादयामि
द्र॒विणो॑दां त्वा द्र॒विणे॑ सादयामि प्रा॒णं मे पा॒ह्यपा॑नं मे पाहि
व्या॒नं मे - [ ] 22

TS 4.4.7.2

पा॒ह्यायु॑र्मे पा॒हि वि॒श्वायु॑र्मे पा॒हि सर्वा॑युर्मे पा॒ह्यग्ने॑ यत् ते पर॑
ह॒न्नाम॑ तावे॒हि स॑ र॒भाव॑है पाञ्च॑ ज॒न्येष्व॑-प्ये॒द्ध्यग्ने॑ या॒वा
अ॒यावा॑ ए॒वा ऊ॒माः स॒ब्दः स॒गरः सु॒मेकः॑ ॥ 23

(व्या॒नं मे॒-द्वात्रि॑ंशच्च) (A7)

TS 4.4.8.1

अ॒ग्निना॑ वि॒श्वाषाट्॑ सू॒र्येण॑ स्वर॒ाट् क्र॒त्वा श॒चीप॑तिर्. ऋ॒षभे॑ण त्व॒ष्टा
य॒ज्ञेन॑ म॒घवान् दक्षि॑णया सु॒वर्गो म॒न्युना॑ वृ॒त्रहा॑ सौहा॒र्द्येन॑ त॒नूधा
अ॒न्नेन॑ ग॒यः पृ॒थिव्या॑ऽस॒नो दृ॒ग्भिर॑न्नादो व॒षट्का॑रेण॒र्द्धः सा॒म्ना त॒नूपा
वि॒राजा॑ ज्योति॒ष्मान् ब्र॒ह्मणा॑ सोम॒पा गो॒भिर्य॒ज्ञं दा॑धार क्ष॒त्रेण
म॒नुष्या॑-न॒श्वेन॑ च रथे॑न च व॒ज्र्य॑तुभिः प्र॒भुः सँव॑त्सरेण॒ परि॑भू
स्त॒पसा॑ऽनाधृष्टः॒ सूर्यः॑ सन् त॒नूभिः॑ ॥ 24

(अ॒ग्नि - रै॒कान्न॑पञ्चा॒शत्) (A8)

TS 4.4.9.1

प्र॒जाप॑तिर्म॒नसा॑ ऽन्धोऽच्छे॑तो धा॒ता दी॒क्षाया॑ स॒विता॑ भृ॒त्यां पू॒षा
सोम॑क्रय॒ण्यां व॑रुण॒ उप॑न॒द्धो ऽसुरः॑ क्री॒यमा॑णो मि॒त्रः क्री॒तः

शि॒पिवि॒ष्ट आ॒सादि॒तो न॒रन्धि॒षः प्रो॒ह्यमा॒णो ऽधि॒पति॒रागतः॑ प्र॒जाप॒तिः
 प्र॒णीय॒मानो॑ ऽग्नि॒राग्नी॑द्धे बृ॒हस्प॒तिराग्नी॑द्धात् प्र॒णीय॒मान इन्द्रो॑
 हवि॒र्द्धाने॑ ऽदि॒तिरा॒सादि॒तो वि॒ष्णुरु॒पाव॒ह्रिय॒माणो॑ ऽथ॒र्वोपो॑त्तो
 यमो॑ऽभि॒षुतो॑ ऽपू॒तपा॑ आ॒धूय॒मानो वा॒युः पू॒यमा॒नो मि॒त्रः क्षी॒रश्री॑र्मन्थी
 स॒क्तुश्री॑र्वै॒श्वदे॒व उ॒न्नीतो॑ रु॒द्र ( ) आ॒हुतो॑ वा॒युरा॒वृत्तो॑ नृ॒चक्षाः
 प्र॒तिख्या॑तो भ॒क्ष आ॒गतः॑ पि॒तृणां॑ ना॒राश॑ऽसो ऽसु॒रात्तः॑ सि॒न्धु-
 रव॒भृथ-म॑व॒प्रय॒न्थ् स॒मुद्रो॑ ऽव॒गतः॑ स॒लिलः॑ प्र॒प्लुतः॑
 सु॒वरु॒द्रचं॑ ग॒तः ॥ 25

(रु॒द्र - एक॑विं॒शति॑श्च) (A9)

TS 4.4.10.1

कृ॒त्तिका॑ नक्ष॒त्र-म॒ग्निर्दे॒वता॑ऽग्ने रुचः॑ स्थ प्र॒जाप॒तेर्द्वा॒तुः
 सोम॑स्य॒र्चे त्वा॑ रु॒चे त्वा॑ द्यु॒ते त्वा॑ भा॒से त्वा॑ ज्यो॒तिषे॑ त्वा रोहि॒णी
 नक्ष॑त्रं प्र॒जाप॒तिर्दे॒वता॑ मृ॒गशी॒र्षं नक्ष॑त्रं सोमो॑ दे॒वता॑ ऽर्द्रा॑ नक्ष॒त्रं
 रु॒द्रो दे॒वता॑ पु॒नर्व॑सू नक्ष॒त्रम॑दि॒तिर्दे॒वता॑-ति॒ष्यो नक्ष॑त्रं बृ॒हस्प॒तिर्दे॒वता॑

ऽऽश्रेषा नक्षत्रं सर्पा देवता मघा नक्षत्रं पितरो देवता फल्गुनी

नक्षत्र - [ ] 26

TS 4.4.10.2

-मर्यमा देवता फल्गुनी नक्षत्रं भगो देवता हस्तो नक्षत्रं सविता
देवता चित्रा नक्षत्रमिन्द्रो देवता स्वाती नक्षत्रं वायुर्देवता विशाखे
नक्षत्रमिन्द्राग्नी देवता ऽनूराधा नक्षत्रं मित्रो देवता रोहिणी
नक्षत्रमिन्द्रो देवता विचृतौ नक्षत्रं पितरो देवता ऽषाढा नक्षत्रमापो
देवता ऽषाढा नक्षत्रं विश्वे देवा देवता श्रोणा नक्षत्रं विष्णुर्देवता
श्रविष्ठा नक्षत्रं वसवो - [ ] 27

TS 4.4.10.3

देवता शतभिषङ् नक्षत्रमिन्द्रो देवता प्रोष्ठपदा नक्षत्रमज एकपाद्
देवता प्रोष्ठपदा नक्षत्रमहिर्बुद्धिनयो देवता रेवती नक्षत्रं पूषा देवता
ऽश्वयुजौ नक्षत्रमश्विनौ देवता ऽपभरणीर्नक्षत्रं यमो देवता,

पूर्णा पश्चाद्¹, यत् ते देवा अदधुः² ॥ 28

(फल्गुनी नक्षत्रं - वसव - स्त्रयस्त्रिंशच्च) (A10)

TS 4.4.11.1

मधु॑श्च माध॑वश्च वास॑न्तिकावृ॒तू शुक्र॑श्च शुचि॑श्च ग्रैष्मा॑वृ॒तू
 नभ॑श्च नभ॒स्यश्च॑ वार्.षिका॑वृ॒तू इष॑श्चोर्ज॑श्च शार॒दावृ॒तू
 सह॑श्च सह॒स्यश्च॑ हैम॑न्तिकावृ॒तू तप॑श्च तप॒स्यश्च॑ शैशि॒रावृ॒तू
 अग्ने॑-रन्तः॒श्लेषो॑ऽसि कल्पे॑तां द्यावा॑पृथि॒वी कल्प॑न्ता॒माप॒ ओष॑धीः
 कल्प॑न्ता॒मग्नयः॑ पृथ॒ङ् मम॑ ज्यैष्ठ्या॑य स॒व्रता॑- [ ] 29

TS 4.4.11.2

ये॑ ऽग्नयः॑ सम॑नसो ऽन्तरा॑ द्यावा॑पृथि॒वी शैशि॒रावृ॒तू अ॒भि कल्प॑माना
 इन्द्र॑मिव दे॒वा अ॒भि सं वि॑शन्तु सँय॑च्च प्रचे॑ताश्चाग्नेः॒ सोम॑स्य
 सूर्य॑स्यो-ग्रा च भी॒मा च पि॑तृणां य॒मस्येन्द्र॑स्य ध्रु॒वा च पृ॑थि॒वी च
 दे॒वस्य॑ स॒वितु॑र्म॒रुतां व॑रुणस्य ध॒र्त्री च ध॑रि॒त्री च मि॑त्रावरुणयो
 मि॒त्रस्य॑ धा॒तुः प्रा॑ची च प्र॒तीची॑ च व॒सूनां॑ रु॒द्राणा॑ - [ ] 30

TS 4.4.11.3

-मादि॒त्यानां॑ ते तेऽधि॑पतयस्तेभ्यो नम॑स्ते नो मृ॒डय॑न्तु ते यं द्वि॒ष्मो
 यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तं वो॑ जंभे दधामि सह॑स्रस्य प्र॒मा अ॑सि सह॑स्रस्य
 प्र॒तिमा॑ अ॒सि सह॑स्रस्य वि॒मा अ॑सि सह॑स्रस्योन्मा अ॒सि सा॒हस्रो॑ऽसि

स॒हस्रा॒य त्वे॒मा मे॒ अ॒ग्न इ॒ष्टका॒ धे॒नवः॑ स॒न्त्वे॒का च॒ श॒तं च॒ स॒हस्रं॑
चा॒युतं॑ च – [ ] 31

TS 4.4.11.4

नि॒युतं॑ च प्र॒युतं॑ चा॒र्बुदं॑ च न्य॒र्बुदं॑ च स॒मुद्रश्च॑ म॒द्ध्यं चान्तश्च॑
परा॒र्द्धश्चे॒मा मे॒ अ॒ग्न इ॒ष्टका॒ धे॒नवः॑ स॒न्तु ष॒ष्टिः स॒हस्र॑म॒युत-
मक्षी॑यमाणा ऋ॒तस्था॑ स्थ॒र्तावृ॑धो घृ॒तश्चु॑तो म॒धुश्चु॑त ऊ॒र्जस्व॑तीः
स्व॒धावि॑नीस्ता मे॒ अ॒ग्न इ॒ष्टका॒ धे॒नवः॑ स॒न्तु वि॒राजो॑ नाम
का॒मदु॑घा अ॒मुत्रा॑मु॒ष्मिन् लो॑के ॥ 32

(स॒व्रता॑ – रु॒द्राणा॑ – म॒युतञ्च॑ – पञ्च॑च॒त्वारि॑ञ्श॒च्च) (A11)

TS 4.4.12.1

स॒मिद्-दि॒शामा॑शया॒ नः सु॒वर्वि॑न्म॒धो-र॒तो मा॑ध॒वः पा॒त्वस्मा॑न् ।
अ॒ग्निर्दे॒वो दु॒ष्टरी॑तु-र॒दाभ्य॑ इ॒दं क्ष॒त्रञ् रक्ष॑तु पा॒त्वस्मा॑न् ॥
रथ॑न्तरञ् साम॒भिः पा॒त्वस्मा॑न् गा॒यत्री छ॑न्द॒सां वि॒श्वरू॑पा ।
त्रि॒वृन्त्रो॑ वि॒ष्टया॒ स्तोमो॑ अ॒ह्नाञ् स॒मुद्रो॑ वा॒त इ॒दमो॑जः पि॒पर्तु॑ ॥
उ॒ग्रा दि॒शा-म॒भिभू॑तिर्वयो॒धाः शु॒चिः शु॒क्रे अ॒हन्यो॑ज॒सीना॑ ॥
इ॒न्द्राधि॑पतिः पि॒पृता॑दतो॒ नो म॑हि – [ ] 33

TS 4.4.12.2

क्ष॒त्रं वि॒श्वतो॑ धा॒रये॒दं ॥

बृ॒हत् सा॒म क्ष॒त्रभृ॑द्-वृ॒द्धवृ॑ष्णि॒यं त्रि॒ष्टुभौ॑जः शु॒भित॑-मु॒ग्रवी॑रं ।

इन्द्र॑ स्तोमे॒न पञ्च॑द॒शेन॑ म॒द्ध्यमि॑दं वा॒तेन॑ स॒गरे॑ण रक्ष ॥

प्रा॒ची दि॒शाऽस॒हय॑शा य॒शस्व॑ती वि॒श्वे दे॒वाः प्रा॒वृषा॑ ऽह्नाऽ॒सुव॑र्वती ।

इ॒दं क्ष॒त्रं दु॒ष्टर॑-म॒स्त्वो॒जो ऽना॑धृष्टः स॒हस्रि॑यः स॒हस्व॑त् ॥

वै॒रूपे॑ सा॒मन्नि॒ह तच्छ॑के॒म जग॑त्यैनं वि॒क्ष्वा वे॑श॒यामः॑ ।

वि॒श्वे दे॒वाः सप्त॑द॒शेन॑ - [ ] 34

TS 4.4.12.3

वर्च॑ इ॒दं क्ष॒त्रऽस॑लि॒लवा॑त-मु॒ग्रं ॥

ध॒र्त्री दि॒शां क्ष॒त्रमि॑दं दा॒धारो॑प॒स्थाऽऽशा॑नां मि॒त्रव॑दस्त्वो॒जः ।

मि॒त्राव॑रुणा श॒रदा॑ऽह्नां चि॒किलू॑ अ॒स्मै रा॒ष्ट्राय॑ म॒हि श॒र्म यच्छ॑तं ॥

वै॒राजे॑ सा॒मन्ना॑धि मे म॒नीषा॑ऽनु॒ष्टुभा॑ संभृ॒तं वी॒र्यः॑ स॒हः ।

इ॒दं क्ष॒त्रं मि॒त्रव॑दा॒र्द्रदा॑नु मि॒त्राव॑रुणा रक्ष॒त-मा॑धि॒पत्यैः॑ ॥

स॒म्राड् दि॒शाँ॑ स॒हसाम्नी॑ स॒हस्व॒त्यृ॒तुर् हे॒म॒न्तो वि॒ष्टया॑ नः पि॒प॒र्तु ।

अ॒व॒स्यु॒वा॒ता – [ ] 35

TS 4.4.12.4

बृ॒ह॒ती॒र्नु श॒क्व॒री॒रि॒मं यँ॑ज॒म॒व॒न्तु नो॑ घृ॒ता॒चीः॑ ॥

सु॒व॒र्व॒ती सु॒दु॒घा नः॑ प॒य॒स्व॒ती दि॒शां दे॒व्य॑व॒तु नो॑ घृ॒ता॒चीः॑ ।

त्वं गो॒पाः पु॒र॒ए॒तो॒त प॒श्चाद् बृ॒ह॒स्प॒ते या॒म्यां यँ॑डि॒ग्धि॒ वाचं॑ ॥

ऊ॒र्ध्वा दि॒शाँ॑ र॒न्ति॒रा॒शौष॑धी॒नाँ सँ॑व॒त्स॒रेण॑ स॒वि॒ता नो॑ अ॒ह्नां॑ ।

रे॒व॒थ् सा॒मा॒ति॒च्छ॒न्दा उ॒ छ॒न्दो ऽजा॑त॒श॒त्रुः स्यो॒ना नो॑ अ॒स्तु ॥

स्तो॒म॒त्रय॑स्त्रि॒ंशे॑ भु॒व॒न॒स्य प॒त्नि वि॒व॒स्व॒द्वा॒ते अ॒भि नो॑ – [ ] 36

TS 4.4.12.5

गृ॒णा॒हि ।

घृ॒त॒व॒ती स॒वि॒त-रा॑धि॒प॒त्यैः प॒य॒स्व॒ती र॒न्ति-रा॑शा नो अ॒स्तु ॥

ध्रु॒वा दि॒शां वि॑ष्णु॒प॒त्य॒घो॒रा॒स्ये॒शा॒ना स॒ह॒सो या॑ म॒नो॒ता ।

बृ॒ह॒स्प॒ति मा॑त॒रि॒श्चो॒त वा॒युः स॒न्धु॒वा॒ना वा॒ता अ॒भि नो॑ गृ॒ण॒न्तु ॥

वि॒ष्टं॒भो दि॒वो ध॒रु॒णः पृ॒थि॒व्या अ॒स्ये॒शा॒ना ज॒ग॒तो वि॑ष्णु॒प॒त्नी ।

वि॒श्व॒व्य॒चा इ॒ष॒य॒न्ती॒ सु॒भू॒तिः शि॒वा नो॑ अ॒स्त्व॒दि॒तिरु॒प॒स्थे॑ ॥

वै॒श्वान॑रो न॒ ऊ॒त्या>[3], पृ॒ष्ठो दि॒व्य>[4],

नु॒ नो॒ ( ) ऽद्या॑नु॒मति॑>[5], र॒न्वि॑दनु॒मते॑ त्वं >[6],

क॒या न॑श्चि॒त्र आ॑ भु॒वत्>[7], को॒ अ॒द्य यु॑ङ्क्ते >[8] ॥ 37

(महि॑ - स॒प्तद॒शेना॑ - ऽव॒स्यु॑वा॒ता - अ॒भि नो॑ - ऽनु॑ न -
श्चतु॑र्द॒श च) (A12)

चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 12 Anuvaakams :-

(रश्मिरसि - राज्यस्य - यं पुरो हरिकेशो - ऽग्निर्मूर्ध -
न्द्राग्निभ्यां - बृहस्पति - भूयस्कृद - स्यग्निना विश्वाषाट् -
प्रजापतिर्मनसा - कृत्तिका - मधुश्च - समिदिशां - द्वादश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(रश्मिरसि - प्रति धेनु- मसि स्तनयिनुसनिर - स्यादित्यानां -
सप्तत्रिंशत्)

First and Last Padam of Fourth Prasnam of Kandam 4 :-

(रश्मिरसि - को अद्य युङ्गे)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डे चतुर्थः प्रश्नः समाप्तः ॥

4.4.1 Appendix

4.4.10.3 – पूर्णा पश्चाद् > ¹ यत् ते देवा अदधुः > ²

पूर्णा पश्चादुत् पूर्णा पुरस्तादुन्मध्यतः पौर्णमासी जिगाय ।
तस्यान् देवा अधि सँवसन्त उत्तमे नाक इह मादयन्तां ॥

यत्ते देवा अदधु भर्गधेयममावास्ये सँवसन्तो महित्वा ।
सानो यज्ञं पिपृहि विश्ववारे रयिं नो धेहि सुभगे सुवीरं ॥

(Appearing in TS 3.5.1.1)

4.4.12.5 – वैश्वानरो न ऊत्या > ³, पृष्टो दिव्य > ⁴

वैश्वानरो न ऊत्याऽऽ प्र यातु परावतः । अग्निरुक्थेन वाहसा ॥

पृष्टो दिवि पृष्टो अग्निः पृथिव्यां पृष्टो विश्वा ओषधीरा विवेश ।
वैश्वानरः सहसा पृष्टो अग्निः सनो दिवा स रिषः पातु नक्तं ॥

(Appearing in TS 1.5.11.1)

4.4.12.5 – नु॑ नो॑ द्या॒नु॒म॒ति॑ > ⁵, र॒न्वि॒द॒नु॒म॒ते॑ त्वं > ⁶

अ॒नु नो॑ऽद्याऽनु॒म॒ति॑र्य॒ज्ञं दे॒वेषु॑ म॒न्यतां॑ ।

अ॒ग्निश्च॑ ह॒व्यवा॑ह॒नो भ॑वतां दा॒शुषे॑ म॒यः ॥

अ॒न्वि॒द॒नु॒म॒ते॑ त्वं म॒न्यासै॑ शञ्च॒नः कृ॑धि ।

ऋ॒त्वे द॑क्षाय नो हि॒नु प्र॑ण आ॒यू॒षि ता॑रिषः ॥

(Appearing in TS 3.3.11.4)

4.4.12.5 – क॒या न॑श्चि॒त्र आ॑भु॒वत् > ⁷, को॒ अ॒द्य यु॑ङ्क्ते > ⁸

क॒या न॑श्चि॒त्र आ॑भु॒वदू॒ती स॒दा वृ॑धः स॒खा । क॒या श॑चि॒ष्ठया॑ वृ॒ता ॥

को॒ अ॒द्य यु॑ङ्क्ते धु॒रि गा॑ ऋ॒तस्य॑ शि॒मीव॑तो भ॒मिनो॑ दु॒र्ह॒णा॒यून् ।

आ॒स॒न्नि॒षून् ह॒थ॒स्व॒सो म॑यो॒भून् य॑ ए॒षां भृ॒त्यामृ॑ण॒ध॒त् स जी॑वात् ॥

(Appearing in TS 4.2.11.3)

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

4.5 चतुर्थकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः – होमविधिनिरूपणं

TS 4.5.1.1

नमस्ते रु॒द्र म॒न्य॒व उ॒तो त इ॒ष॒वे नमः॑ ।
नमस्ते अस्तु॑ ध॒न्व॒ने बा॒हु॒भ्यामु॒त ते नमः॑ ॥
या त इ॒षुः शि॒वत॒मा शि॒वं ब॒भू॒व ते ध॒नुः ।
शि॒वा श॒र॒व्या या त॒व तया॑ नो रु॒द्र मृ॒डय ॥
या ते रु॒द्र शि॒वा त॒नूर॒घोरा॑ ऽपा॒पका॑शिनी ।
तया॑ नस्त॒नुवा॑ श॒न्तम॒या गि॒रिश॑न्ताभि चा॒कशी॑हि ॥
यामि॑षुं गि॒रिश॑न्त ह॒स्ते – [ ] 1

TS 4.5.1.2

बि॒भर्ष्य॑स्त॒वे ।
शि॒वां गि॒रि॒त्र तां कु॑रु मा हि॒ंसीः पु॒रुषं॑ जगत् ॥
शि॒वेन॑ वच॒सा त्वा गि॒रि॒शाच्छा॑ वदामसि ।

यथा नः सर्वमि-ज्जगदयक्ष्मञ् सुमना असत् ॥
 अद्ध्यवोचदधिवक्ता प्रथमो दैव्यो भिषक् ।
 अहीञ्च सर्वान् जंभयन्थ् सर्वाश्च यातुधान्यः ॥
 असौ यस्ताम्रो अरुण उत बभ्रुः सुमङ्गलः ।
 ये चेमाञ् रुद्रा अभितो दिक्षु - [ ] 2

TS 4.5.1.3

श्रिताः सहस्रशो ऽवैषाञ् हेड ईमहे ॥
 असौ यो ऽवसर्पति नीलग्रीवो विलोहितः ।
 उतैनं गोपा अदृशन्-नदृशन्-नुदहार्यः ।
 उतैनं विश्वा भूतानि स दृष्टो मृडयाति नः ॥
 नमो अस्तु नीलग्रीवाय सहस्राक्षाय मीढुषे ।
 अथो ये अस्य सत्वानोऽहं तेभ्यो ऽकरन्नमः ॥
 प्र मुञ्च धन्वनस्त्व-मुभयो-रर्त्तियोज्या ।
 याश्च ते हस्त इषवः - [ ] 3

TS 4.5.1.4

परा॑ ता॒ भग॑वो वप ॥

अ॒वत॑त्य॒ धनु॑स्त्व॒ꣳ स॒हस्रा॑क्ष॒ शते॑षु॒धे ।

नि॒शीर्य॑ श॒ल्यानां॑ मु॒खा शि॑वो नः सु॒मना॑ भव ॥

विज्यं॑ धनुः॑ क॒पदि॑नो वि॒शल्यो॑ बा॒णवा॑ꣳ उ॒त ।

अ॒ने॒शन्न॑स्ये॒षव आ॑भुर॒स्य नि॑षङ्ग॒थिः ॥

या ते॑ हे॒ति-मी॑दुष्ट॒म ह॑स्ते ब॒भूव॑ ते धनुः॑ ।

तया॑ऽस्मान् वि॒श्वत॑ स्त्व॒मय॑क्ष्मया परि॒भुज॑ ॥

नम॑स्ते अ॒स्त्वायु॑धाया-ना॒तता॑य धृ॒ष्णवे॑ ॥

उ॒भाभ्या॑ ( ) मु॒त ते॒ नमो॑ बा॒हुभ्यां॑ तव धन्व॑ने ॥

परि॑ ते धन्व॑नो हे॒तिर॑स्मान् वृ॒णक्तु॑ वि॒श्वतः॑ ।

अथो॒ य इ॑षु॒धिस्त॑वारे अ॒स्म-न्नि॑धेहि तं ॥ 4

(ह॒स्ते - दि॒क्ष्वि - ष॒व - उ॒भाभ्यां॑ - द्वावि॑ꣳशतिश्च) (A1)

TS 4.5.2.1

नमो॑ हि॒रण्य॑बा॒हवे॑ से॒नान्ये॑ दि॒शां च॒ पत॑ये नमो॑

नमो॑ वृ॒क्षेभ्यो॑ हरि॒केशे॑भ्यः प॒शूनां॑ पत॑ये नमो॑

नमः स॒स्पि॒ज्जरा॒य त्वि॒षी॒मते॒ पथी॒नां पत॑ये नमो
 नमो ब॒भ्लु॒शाय॑ वि॒व्या॒धिने॑-ऽन्ना॒नां पत॑ये नमो
 नमो हरि॑केशायो-पवी॒तिने॑ पु॒ष्टा॒नां पत॑ये नमो
 नमो भव॑स्य हे॒त्यै जग॑तां पतये नमो
 नमो रु॒द्राया॑-तता॒विने॑ क्षे॒त्राणां॑ पतये नमो
 नमः सू॒ताया॑-ह॒न्त्या॒य वना॑नां पतये नमो नमो - [ ] 5

TS 4.5.2.2

रोहि॑ताय स्थपतये वृ॒क्षाणां॑ पतये नमो
 नमो म॒न्त्रिणे॑ वाणि॒जाय॑ क॒क्षाणां॑ पतये नमो
 नमो भुव॑न्तये वारि॒वस्कृ॑ता-यौष॒धीनां॑ पतये नमो
 नम उ॒च्चैर्घो॑षाया क्र॒न्दय॑ते प॒त्तीनां॑ पतये नमो
 नमः कृ॒त्स्नवी॒ताय॑ धाव॒ते स॒त्त्वनां॑ पतये नमः ॥ 6

(व॒ना॒नां पत॑ये नमो नम - ए॒कान्न॒त्रि॒श॒च्च) (A2)

TS 4.5.3.1

नमः स॒हमा॒नाय॑ नि॒व्या॒धि॒न आ॒व्या॒धि॒नीनां॑ पतये नमो
 नमः ककु॒भाय॑ निष॒ङ्गि॒णे स्ते॒नानां॑ पतये नमो

नमो॑ नि॒षङ्गि॑ण इ॒षुधि॑मते॒ तस्करा॑णां पतये॒ नमो॑
 नमो॑ वञ्चते॒ परिवञ्च॑ते स्तायू॒नां पतये॒ नमो॑
 नमो॑ नि॒चेर॑वे परि॒चरा॑यारण्यानां पतये॒ नमो॑
 नमः॑ सृ॒कावि॑भ्यो जिघा॑स्सद्भ्यो मु॒ष्णातां॑ पतये॒ नमो॑
 नमो॑ ऽसि॒मद्भ्यो॑ नक्तं॒ चर॑द्भ्यः प्रकृ॒न्तानां॑ पतये॒ नमो॑
 नम॑ उ॒ष्णीषि॑णे गि॒रिच॑राय कु॒लुञ्चा॑नां पतये॒ नमो॑ नम॑ – [ ] 7

TS 4.5.3.2

इ॒षुम॑द्भ्यो धन्वावि॑भ्यश्च वो॒ नमो॑
 नम॑ आ॒तन्वा॑नेभ्यः प्र॒तिद॑धानेभ्यश्च वो॒ नमो॑
 नम॑ आ॒यच्छ॑द्भ्यो वि॒सृज॑द्भ्यश्च वो॒ नमो॑
 नमो॑ ऽस्य॑द्भ्यो वि॒द्ध्य॑द्भ्यश्च वो॒ नमो॑
 नम॑ आ॒सीने॑भ्यः श॒याने॑भ्यश्च वो॒ नमो॑
 नमः॑ स्व॒पद्भ्यो॑ जाग्र॑द्भ्यश्च वो॒ नमो॑
 नम॑ स्तिष्ठ॑द्भ्यो धा॒वद्भ्यश्च॑ वो॒ नमो॑

नमः स॒भाभ्यः स॒भाप॑तिभ्यश्च वो नमो

नमो अ॒श्वेभ्यो ऽश्व॑पतिभ्य ( ) श्च वो नमः ॥ 8

(कु॒लुञ्चा॑नां प॒तये॑ नमो नमो – ऽश्व॑पतिभ्य – स्त्री॑णि च) (A3)

TS 4.5.4.1

नम आ॒व्याधि॑नीभ्यो वि॒विद्ध्य॑न्तीभ्यश्च वो नमो

नम उ॒गणा॑भ्य-स्तृ॒हती॑भ्यश्च वो नमो

नमो गृ॒थ्सेभ्यो॑ गृ॒थ्सप॑तिभ्यश्च वो नमो

नमो ब्रा॒तैभ्यो॑ ब्रा॒तप॑तिभ्यश्च वो नमो

नमो ग॒णेभ्यो॑ ग॒णप॑तिभ्यश्च वो नमो

नमो वि॒रूपे॑भ्यो वि॒श्वरूपे॑भ्यश्च वो नमो

नमो म॒हद्भ्यः॑ क्षु॒ल्लके॑भ्यश्च वो नमो

नमो र॒थिभ्यो॑-ऽर॒थेभ्यश्च॑ वो नमो

नमो र॒थैभ्यो॑ – [ ] 9

TS 4.5.4.2

र॒थप॑तिभ्यश्च वो नमो

नमः से॒नाभ्यः॑ से॒नानि॑भ्यश्च वो नमो

नमः क्षत्त॑भ्यः संग्र॑हीत॑भ्यश्च वो नमो॑

नमस्तक्ष॑भ्यो रथ॑कारेभ्यश्च वो नमो॑

नमः कु॑लालेभ्यः कम॑रिभ्यश्च वो नमो॑

नमः पु॒ज्जिष्टे॑भ्यो निषा॑देभ्यश्च वो नमो॑

नम इषु॑कृद्भ्यो धन्व॑कृद्भ्यश्च वो नमो॑

नमो मृ॑गयुभ्यः श्वनि॑भ्यश्च वो नमो॑

नमः श्व॑भ्यः श्वप॑तिभ्यश्च ( ) वो नमः ॥ 10

(रथे॑भ्यः - श्वप॑तिभ्यश्च - द्वे च॑) (A4)

TS 4.5.5.1

नमो भ॒वाय॑ च रु॒द्राय॑ च नमः श॒र्वाय॑ च पशु॑पतये च

नमो नी॒लग्री॑वाय च शि॒तिक॑ण्ठाय च नमः क॒पर्दि॑ने च व्यु॒प्तके॑शाय च

नमः स॒हस्रा॑क्षाय च श॒तध॑न्वने च नमो गि॒रिशा॑य च शि॒पिवि॑ष्टाय च

नमो मी॒ढुष्ट॑माय चेषु॑मते च नमो ह्र॒स्वाय॑ च वा॒मना॑य च

नमो बृ॒हते॑ च वर्॒षीय॑से च नमो वृ॒द्धाय॑ च सँवृ॑द्ध्वने च-[ ] 11

TS 4.5.5.2

नमो॑ अ॒ग्रि॒याय॑ च प्र॒थ॒माय॑ च नम॑ आ॒श॒वे॑ चाजि॒राय॑ च
नमः॑ शी॒घ्रि॒याय॑ च शी॒भ्याय॑ च नम॑ ऊ॒र्म्याय॑ चाव॒स्वन्याय॑ च
नमः॑ स्रो॒त॒स्याय॑ च द्वी॒प्याय॑ च ॥ 12

(सँवृद्ध्वने च – पञ्चविंशतिश्च) (A5)

TS 4.5.6.1

नमो॑ ज्ये॒ष्ठाय॑ च क॒नि॒ष्ठाय॑ च नमः॑ पूर्॒व॒जाय॑ चाप॒र॒जाय॑ च
नमो॑ म॒द्ध्य॒माय॑ चाप॒ग॒ल्भाय॑ च नमो॑ ज॒घ॒न्याय॑ च बु॒द्धि॒न्याय॑ च
नमः॑ सो॒भ्याय॑ च प्र॒ति॒स॒र्याय॑ च नमो॑ या॒म्याय॑ च क्षे॒म्याय॑ च
नम॑ उ॒र्व॒र्याय॑ च ख॒ल्याय॑ च नमः॑ श्लो॒क्याय॑ चाव॒सान्याय॑ च
नमो॑ व॒न्याय॑ च क॒क्ष्याय॑ च नमः॑ श्र॒वाय॑ च प्र॒ति॒श्र॒वाय॑ च-[ ] 13

TS 4.5.6.2

नम॑ आ॒शु॒षे॒णाय॑ चा॒शु॒र॒थाय॑ च नमः॑ शू॒राय॑ चाव॒भि॒न्दते॑ च
नमो॑ व॒र्मि॒णे च व॒रू॒थि॒ने च नमो॑ बि॒ल्मि॒ने च क॒व॒चि॒ने च
नमः॑ श्रु॒ताय॑ च श्रु॒त॒से॒नाय॑ च ॥ 14

(प्रतिश्रवाय च – पञ्चविंशतिश्च) (A6)

TS 4.5.7.1

नमो॑ दु॒न्दु॒भ्याय॑ चा॒हन॒न्याय॑ च॒ नमो॑ धृ॒ष्णावे॑ च प्र॒मृ॒शाय॑ च
 नमो॑ दू॒ताय॑ च प्र॒हि॒ताय॑ च॒ नमो॑ नि॒षङ्गि॑णे॒ चेषु॑धि॒मते॑ च
 नम॑ स्ती॒क्ष्णेष॑वे चा॒यु॒धिने॑ च॒ नमः॑ स्वा॒यु॒धाय॑ च सु॒धन्व॑ने च
 नमः॑ सु॒त्याय॑ च प॒थ्याय॑ च॒ नमः॑ का॒त्याय॑ च नी॒प्याय॑ च
 नमः॑ सू॒द्याय॑ च सर॒स्याय॑ च॒ नमो॑ ना॒द्याय॑ च वै॒श॒न्ताय॑ च -[ ] 15

TS 4.5.7.2

नमः॑ कू॒प्याय॑ चाव॒त्याय॑ च॒ नमो॑ वर्ष्पा॒य चाव॑र्ष्पा॒य च
 नमो॑ मे॒घ्याय॑ च वि॒द्युत्या॑ च॒ नम॑ ई॒र्दि॒ध्रया॑य चा॒त॒प्याय॑ च
 नमो॑ वा॒त्याय॑ च रे॒ष्मिया॑य च॒ नमो॑ वा॒स्त॒व्याय॑ च वा॒स्तु॒पाय॑ च ॥ 16

(वै॒श॒न्ताय॑ च - त्रि॒श॒च्च) (A7)

TS 4.5.8.1

नमः॑ सो॒माय॑ च रु॒द्राय॑ च॒ नम॑स्ता॒म्राय॑ चा॒रु॒णाय॑ च
 नमः॑ श॒ङ्गाय॑ च प॒शुप॑तये च॒ नम॑ उ॒ग्राय॑ च भी॒माय॑ च
 नमो॑ अ॒ग्रेव॑धाय॑ च दू॒रेव॑धाय॑ च॒ नमो॑ ह॒न्त्रे च॒ हनी॑यसे च
 नमो॑ वृ॒क्षेभ्यो॑ ह॒रिके॑शेभ्यो॑ नम॑स्ता॒राय॑

नमः शंभवे च मयोभवे च नमः शङ्कराय च मयस्कराय च
नमः शिवाय च शिवतराय च – [ ] 17

TS 4.5.8.2

नमस्तीर्थ्याय च कूल्याय च नमः पार्याय चावार्याय च
नमः प्रतरणाय चोत्तरणाय च नमः आतार्याय चालाद्याय च
नमः शष्याय च फेन्याय च नमः सिकत्याय च प्रवाह्याय च ॥ 18

(शिवतराय च – त्रिंशच्च) (A8)

TS 4.5.9.1

नम इरिण्याय च प्रपथ्याय च नमः किंशिलाय च क्षयणाय च
नमः कपर्दिने च पुलस्तये च नमो गोष्ठ्याय च गृह्याय च
नमस्तल्प्याय च गेह्याय च नमः काट्याय च गह्वरेष्ठाय च
नमो हृदय्याय च निवेष्याय च नमः पांसव्याय च रजस्याय च
नमः शुष्क्याय च हरित्याय च नमो लोप्याय चोलप्याय च – [ ] 19

TS 4.5.9.2

नम ऊर्व्याय च सूर्म्याय च नमः पर्ण्याय च पर्णशद्याय च
नमोऽपगुरमाणाय चाभिघ्नते च नमः आक्खिदते च प्रक्खिदते च

नमो॑ वः॒ कि॒रि॒के॒भ्यो॑ दे॒वा॒ना॒ꣳ हृ॒द॒ये॒भ्यो॑

नमो॑ वि॒क्षी॒ण॒के॒भ्यो॑

नमो॑ वि॒चि॒न्व॒त्के॒भ्यो॑

नम॑ आ॒निर्. ह॒ते॒भ्यो॑

नम॑ आ॒मी॒व॒त्के॒भ्यः॑ ॥ 20

(उ॒ल॒प्या॒य च॑ – त्र॒य॒स्त्रि॒ꣳश॒च्च) (A9)

TS 4.5.10.1

द्रा॒पे अ॒न्ध॒स॒स्प॒ते द॒रि॒द्र॒न्नी॒ल॒लो॒हि॒त ।

ए॒षां पु॒रु॒षा॒णा॒मे॒षां प॒शू॒नां॑ मा॒ भे॒ र्मा॒ज्रो॒ मो॒ ए॒षां॑ कि॒ञ्च॒ना॒म॒मत् ॥

या॒ ते रु॒द्र शि॒वा त॒नूः शि॒वा वि॒श्वा॒ह॒भे॒ष॒जी ।

शि॒वा रु॒द्र॒स्य॑ भे॒ष॒जी॒ तया॑ नो॒ मृ॒ड जी॒व॒से ॥

इ॒माꣳ रु॒द्राय॑ तव॒से क॒प॒र्दि॒ने क्ष॒य॒द्वी॒रा॒य प्र॑ भ॒राम॑हे॒ म॒तिं ।

यथा॑ नः॒ श॒म॒स॒द् द्वि॒प॒दे च॒तु॒ष्प॒दे वि॒श्वं पु॒ष्टं ग्रा॒मे अ॒स्मि – [ ] 21

TS 4.5.10.2

न्न॒ना॒तु॒रं ॥

मृ॒डा नो॑ रु॒द्रो त॒नो म॒य॒स्कृ॒धि क्ष॒य॒द्वी॒रा॒य नम॑सा वि॒धेम॑ ते ।

यच्छं च योश्च म॒नुरा॒यजे पि॒ता तद॒श्याम॒ तव रु॒द्र प्र॒णीतौ ॥
 मा नो॑ म॒हान्त॑मु॒त मा नो॑ अ॒र्भकं॑ मा न उ॒क्षन्त॑मु॒त मा न उ॒क्षितं॑ ।
 मा नो॑ व॒धीः पि॒तरं॑ मो॒त मा॒तरं॑ प्रि॒या मा न॑स्त॒नुवो॑ – [ ] 22

TS 4.5.10.3

रु॒द्र री॒रिषः॑ ॥
 मा न॑स्तो॒के तन॑ये मा न आयु॑षि मा नो गो॑षु मा नो अ॒श्वेषु॑ री॒रिषः॑ ।
 वी॒रान् मा नो॑ रु॒द्र भा॒मितो॑ व॒धीर् ह॒विष्म॑न्तो नम॒सा वि॒धेम॑ ते ॥
 आ॒रा॒त्ते गो॒घ्न उ॒त पू॒रुष॑घ्ने क्ष॒यद्वी॑राय सु॒म्नम॑स्मे ते अस्तु ।
 र॒क्षा च॑ नो अ॒धि च॑ दे॒व ब्रू॒ह॒था च॑ नः शर्म॑ यच्छ द्वि॒बर्हाः॑ ॥

स्तु॒हि – [ ] 23

TS 4.5.10.4

श्रु॒तं ग॒र्त्तस॑दं यु॒वानं॑ मृ॒गं न भी॒म-मु॑प॒ह॒न्तु-मु॒ग्रं ।
 मृ॒डा ज॒रि॒त्रे रु॒द्र स्त॒वानो॑ अ॒न्यन्ते॑ अ॒स्मन्नि॑व॒पन्तु॑ से॒नाः ॥
 परि॑ णो रु॒द्रस्य॑ हे॒ति वृ॑णक्तु परि त्वे॒षस्य॑ दु॒र्मति॑र॒घायोः॑ ।
 अ॒व स्ति॒रा म॒घव॑द्भ्य-स्त॒नुष्व मी॑द्वस्तो॒काय॑ तनयाय मृ॒डय॑ ॥

मी॒दुष्ट॑म॒ शिव॑तम॒ शिवो॑ नः सु॒मना॑ भव ।

पर॑मे वृ॒क्ष आयु॑धं नि॒धाय॑ कृ॒त्तिं व॑सान॒ आ च॑र पि॒नाकं॑ – [ ] 24

TS 4.5.10.5

बिभ्र॑दागहि ॥

विकि॑रिद॒ विलो॑हित॒ नम॑स्ते अस्तु॒ भगवः॑ ।

यास्ते॑ सह॒स्रं हे॒तयो॑ऽन्य-म॒स्मन्नि॑ वप॒न्तु ताः॑ ॥

सह॑स्राणि सह॒स्रधा॑ बा॒हुवो॑स्तव हे॒तयः॑ ।

तासा॑मी॒शानो॑ भगवः॒ परा॑चीना॒ मुखा॑ कृ॒धि ॥ 25

(अ॒स्मि-स्त॒नुवः-स्तु॒हि-पि॒नाक-मे॒कान्न॒त्रि-श॒च्च) (A10)

TS 4.5.11.1

सह॑स्राणि सह॒स्रशो॑ ये रु॒द्रा अधि॑ भू॒म्यां ॥

तेषां॑ सह॒स्रयो॑जने ऽव॒धन्वा॑नि तन्म॒सि ॥

अ॒स्मिन्-म॒ह॒त्य॒र्णवे॑-ऽन्त॒रिक्षे॑ भ॒वा अधि॑ ॥

नील॑ग्रीवाः शि॒तिक॑ण्ठाः श॒र्वा अधः॑ क्ष॒माच॑राः ॥

नील॑ग्रीवाः शि॒तिक॑ण्ठा दि॒व रु॒द्रा उप॑श्रिताः ॥

ये वृ॒क्षेषु॑ स॒स्पिज्ज॑रा नील॑ग्रीवा॒ विलो॑हिताः ॥

ये भू॒ताना॑-मधि॒पत॑यो वि॒शिखा॑सः क॒प॒र्दिनः॑ ॥

ये अ॒न्नेषु॑ वि॒विद्ध्य॑न्ति पा॒त्रेषु॑ पि॒बतो॑ ज॒नान् ॥

ये प॒थां प॑थि॒रक्ष॑य ऐ॒लबृ॑दा य॒व्युधः॑ ॥

ये ती॒र्थानि॑ - [ ] 26

TS 4.5.11.2

प्र॒चर॑न्ति सृ॒काव॑न्तो नि॒षङ्गि॑णः ॥

य ए॒ताव॑न्तश्च भू॒याँस॑श्च दि॒शो रु॒द्रा वि॑त॒स्थिरे॑ ॥

तेषाँ॑ स॒हस्र॑योजने ऽव॒धन्वा॑नि तन्म॒सि ॥

नमो॑ रु॒द्रेभ्यो॑ ये पृ॒थिव्यां॑ यै॒ऽन्तरि॑क्षे ये दि॒वि येषा॑म॒न्नं

ँवातो॑ व॒र्षमि॑ष॒वस्तेभ्यो॑ द॒श प्रा॒चीर्द॑श दक्षि॒णा द॑श प्र॒तीची॑

र्द॒शोदी॑ची॒र्द॒शोर्द्ध्वा-स्तेभ्यो॑ नम॒स्ते नो॑ मृ॒डय॑न्तु ते यं

द्वि॒ष्मो यश्च॑ ( ) नो॒ द्वेष्टि॑ तं ँ॒वो ज॑भै दधामि ॥ 27

(ती॒र्थानि॑ - यश्च॑ - षट् च॑) (A11)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(नम॑स्ते रु॒द्र – नमो॑ हि॒र॒ण्य॒बा॒हवे॑ – नमः॑ स॒ह॒मा॒नाय॑ – नम॑
आ॒व्या॒धिनी॑भ्यो – नमो॑ भ॒वाय॑ – नमो॑ ज्ये॒ष्ठाय॑ – नमो॑ दु॒न्दु॒भ्याय॑
– नमः॑ सो॒माय॑ – नम॑ इ॒रि॒ण्याय॑ – द्रा॒पे – स॒ह॒स्रा – ण्ये॒का॒द॒श)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(नम॑स्ते रु॒द्र – नमो॑ भ॒वाय॑ – द्रा॒पे – स॒प्त॒विं॒शतिः॑)

First and Last Padam of Fifth Prasnam of Kandam 4:-

(नम॑स्ते रु॒द्र – तं॑ वो॒ जं॒भे द॒धामि॑)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डे पञ्चमः प्रश्नः समाप्तः ॥

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

4.6 चतुर्थकाण्डे षष्ठः प्रश्नः – परिषेचन-संस्काराभिधानं

TS 4.6.1.1

अ॒श्मन्नू॒र्जं प॑र्व॒ते शि॒श्रिया॒णां वा॑र्ते प॒र्जन्ये॑ व॒रुण॑स्य शु॒ष्मे ।

अ॒द्भ्य ओष॑धी॒भ्यो व॒नस्प॑ति॒भ्योऽधि॑ संभृ॒तां तां न॑ इ॒षमू॒र्जं

ध॒त्त म॑रुतः स॒ञ्जरा॑णाः ॥

अ॒श्मञ्स्ते॑ क्षु॒दमुं॑ ते शु॒गृच्छ॑तु यं द्वि॒ष्मः ॥

स॒मुद्र॑स्य॒ त्वाऽवा॑क॒या ऽग्ने॑ परि॒ व्यया॑मसि ।

पा॒वको॑ अ॒स्मभ्य॑ञ् शि॒वो भ॑व ॥

हि॒मस्य॑ त्वा ज॒रायु॑णा ऽग्ने॑ परि॒ व्यया॑मसि ।

पा॒वको॑ अ॒स्मभ्य॑ञ् शि॒वो भ॑व ॥

उप – [ ] 1

TS 4.6.1.2

–ज्म॒न्नुप॑ वे॒तसे॑ऽव॒त्तरं॑ न॒दीष्वा॑ ।

अ॒ग्ने पि॒त्तम॑पा॒मसि॑ ॥

मण्डू॒कि॒ ताभि॒रा ग॒हि॒ से॒मं नो॒ य॒ज्ञं ।
 पा॒व॒क॒व॒र्णं॑ शि॒वं कृ॒धि ॥
 पा॒व॒क आ चि॒तय॒न्त्या कृ॒पा ।
 क्षा॒मन् रुरु॒च उ॒षसो॒ न भा॒नुना॑ ॥
 तूर्व॒न् न या॒मन्ने॒तश॒स्य नू॒ रण॒ आ यो घृ॒णे ।
 न त॒तृषा॒णो अ॒जरः ॥
 अ॒ग्ने पा॒व॒क रो॒चिषा॑ म॒न्द्रया॑ दे॒व जिह्वा॑ ॥

आ दे॒वान् - [ ] 2

TS 4.6.1.3

व॒क्षि॒ यक्षि॑ च ॥
 स नः॑ पा॒व॒क दी॒दिवो॑ ऽग्ने॒ दे॒वां इ॒हाऽऽ वह॑ ।
 उ॒प य॒ज्ञं ह॒विश्च॑ नः ॥
 अ॒पा॒मि॒दं न्य॒यनं॑ स॒मु॒द्रस्य॑ नि॒वेश॑नं ।
 अ॒न्यं ते॑ अ॒स्मत् त॑प॒न्तु हे॒तयः॑ पा॒व॒को अ॒स्मभ्य॑ शि॒वो भ॑व ॥
 नम॑स्ते॒ हर॑से शो॒चिषे॑ नम॑स्ते अ॒स्त्वर्चि॑षे ॥

अ॒न्यं ते॑ अ॒स्मत् तप॑न्तु हे॒तयः॑ पा॒वको॑ अ॒स्मभ्य॑ꣳ शि॒वो भव॑ ॥

नृ॒षदे॑ वड - [ ] 3

TS 4.6.1.4

-फ॒सुषदे॑ वड् वन॒सदे॑ वड् ब॒र्हिषदे॑ वट्थ् सु॒वर्विदे॑ वट् ॥
 ये दे॒वा दे॒वानां॑ य॒ज्ञिया॑ य॒ज्ञियाना॑ꣳ सँव॑त् स॒रीणमु॑प भा॒गमा॑सते ।
 अ॒हुता॑दो ह॒विषो॑ य॒ज्ञे अ॒स्मिन्त् स्व॒यं जु॑हु॒ध्वं म॑धु॒नो घृ॑तस्य ॥
 ये दे॒वा दे॒वेष्व॑धि दे॒वत्व॑मा॒यन् ये ब्र॑ह्मणः पु॒र ए॒तारो॑ अ॒स्य ।
 येभ्यो॑ न॒र्ते प॑वते धाम किं च॒न न ते॑ दि॒वो न पृ॑थि॒व्या अ॒धि स्नु॑षु ॥

प्रा॒णदा॑ - [ ] 4

TS 4.6.1.5

अ॒पा॒नदा॑ व्या॒नदा॑श्चक्षु॒र्दा व॑र्चो॒दा व॑रि॒वोदाः॑ ।
 अ॒न्यं ते॑ अ॒स्मत् तप॑न्तु हे॒तयः॑ पा॒वको॑ अ॒स्मभ्य॑ꣳ शि॒वो भव॑ ॥
 अ॒ग्निस्ति॒ग्मेन॑ शो॒चिषा॑ यꣳस॒द्विश्वं॑ न्य॒त्रिणं॑ ।
 अ॒ग्निर्नो॑ वꣳसते र॒यिं ॥
 सै॒ना ऽनी॑केन सु॒विद॑न्नो अ॒स्मे य॑ष्टा दे॒वाꣳ आ॑य॒जिष्ठः॑ स्व॒स्ति ।
 अ॒द॒ब्धो गो॑पा उ॒त नः॑ प॒र॒स्या अ॒ग्ने द्यु॑म॒दुत॑ रे॒वद्-दि॑दीहि ॥ 5

(उप-देवान्-वट्-प्राणदा-श्चतुश्चत्वारिंशच्च) (A1)

TS 4.6.2.1

य इ॒मा वि॒श्वा भु॒वनानि॑ जु॒ह्वदृ॒षिर्.होता॑ नि॒षसा॒दा पि॒ता नः॑ ।
 स आ॒शिषा॑ द्र॒विणमि॑च्छ॒मानः॑ पर॒मच्छ॑दो वर॒ आ वि॑वेश ॥
 वि॒श्वकर्मा॑ मन॒सा यद्वि॑हाया धा॒ता वि॒धाता॑ पर॒मोत॑ स॒न्दृक् ।
 तेषा॑मि॒ष्टानि॑ समि॒षा मद॑न्ति यत्र स॒प्तर्षीन्॑ पर॒ एक॑माहुः ॥
 यो नः॑ पि॒ता जनि॑ता यो वि॒धाता॑ यो नः॑ स॒तो अ॒भ्या सज्ज॑जान । 6

TS 4.6.2.2

यो दे॒वानां॑ नाम॒धा एक॑ ए॒व तं॑ संप्र॒श्नं भु॑वना यन्त्य॒न्या ॥
 त आ॒ ऽय॑जन्त द्र॒विणं॑ स-म॒स्मा ऋ॒षयः॑ पूर्वे॑ ज॒रितारो॑ न भू॒ना ।
 अ॒सूर्ता॑ सू॒र्ता रज॑सो वि॒माने॑ ये भू॒तानि॑ स॒मकृ॑ण्वन्नि॒मानि॑ ॥
 न तं॑ वि॒दाथ॑ य इ॒दं ज॑जानान्यद् युष्मा॒कम॑न्तरं भ॒वाति॑ ।
 नी॒हारे॑ण प्रावृ॒ता जल्प्या॑ चासु॒तृप॑ उक्थ॒शास-॑श्चरन्ति ॥
 परो॑ दि॒वा पर॑ ए॒ना - [ ] 7

TS 4.6.2.3

पृ॒थि॒व्या॒ प॒रो दे॒वेभि॒-र॒सुरै॒र्गुहा॒ यत् ।
 क॒७ स्वि॒द्-ग॒र्भं प्रथ॑मं द॒द्ध आ॒पो यत्र॑ दे॒वाः स॒मग॑च्छन्त॒ विश्वे॑ ॥
 तमि॒द्-ग॒र्भं प्रथ॑मं द॒द्ध आ॒पो यत्र॑ दे॒वाः स॒मग॑च्छन्त॒ विश्वे॑ ।
 अ॒जस्य॑ नाभा॒वद्ध्येक॑-म॒र्पितं॑ यस्मिन्नि॒दं वि॒श्वं भुव॑नमधि श्रि॒तं ॥
 वि॒श्वक॑र्मा ह्यजनिष्ट दे॒व आदि॑द्-गन्ध॒र्वो अ॑भवद् द्वितीयः ।
 तृ॒तीयः पि॒ता ज॒नितौष॑धीना - [ ] 8

TS 4.6.2.4

-म॒पां ग॒र्भं व्य॑दधात् पु॒रुत्रा॑ ॥
 चक्षु॑षः पि॒ता म॒नसा॑ हि धी॒रो घृ॒तमे॑ने अ॒जन॑न्नन्न॒माने॑ ।
 यदे॒दन्ता॑ अ॒ददृ॑हन्त॒ पूर्वं आदि॑द् द्या॒वापृ॑थि॒वी अ॒प्रथे॑तां ॥
 वि॒श्वत॑श्चक्षु॒-रु॒त वि॒श्वतो॑मुखो वि॒श्वतो॑हस्त॒ उत॑ वि॒श्वत॑स्पात् ।
 सं बा॒हुभ्यां॑ नमति॒ सं प॑तत्रै॒ द्या॒वापृ॑थि॒वी ज॒नय॑न् दे॒व एकः॑ ॥
 कि॒७ स्वि॒दासी॑-दधि॒ष्ठान॑-मा॒रंभ॑णं क॒तम॑थ् स्वि॒त् किमा॑सीत् ।
 यदी॒ भूमिं॑ ज॒नय॑न् - [ ] 9

TS 4.6.2.5

वि॒श्व॒कर्मा॑ वि॒ द्यामौ॑र्णो॒न् म॒हिना॑ वि॒श्वच॑क्षाः ॥

कि॒ञ्च॑ स्वि॒द्-व॒नं क॒ उ स॒ वृक्ष॑ आसी॒द्-यतो॑ द्यावा॒पृथि॒वी नि॒ष्टत॑क्षुः ।

मनी॑षिणो॒ मन॑सा पृ॒च्छते॒दु तद्य॑द॒द्ध्यति॑ष्ठद् भुव॒नानि॑ धा॒रय॑न् ॥

या ते॒ धामा॑नि प॒रमा॑णि या ऽव॒मा या म॑द्ध्य॒मा वि॒श्वक॑र्मन्नु॒तेमा॑ ।

शिक्षा स॒खिभ्यो॑ ह॒विषि॑ स्वधावः स्व॒यं य॑जस्व त॒नुवं जु॑षाणः ॥

वाच॑स्पतिं वि॒श्वकर्मा॑णमू॒तये॑ - [ ] 10

TS 4.6.2.6

मनो॑युजं वा॒जे **अद्या** हु॒वेम॑ ।

स नो॑ नेदि॒ष्टा ह॒वनानि॑ जोषते वि॒श्वशं॑भू-र॒वसे॑ सा॒धुक॑र्मा ॥

वि॒श्वक॑र्मन् ह॒विषा॑ वावृ॒धानः॑ स्व॒यं य॑जस्व त॒नुवं जु॑षाणः ।

मुह्य॑न्त्व॒न्ये अ॒भितः॑ स॒पत्ना॑ इ॒हास्मा॑कं म॒घवा॑ सू॒रिर॑स्तु ॥

वि॒श्वक॑र्मन् ह॒विषा॑ वर्द्ध॒नेन॑ त्रा॒तार॑मिन्द्र-म॒कृणो॑रव॒द्ध्यं ।

तस्मै॑ वि॒शः स॑मनमन्त पू॒र्वीर॑यमु॒ग्रो वि॒हव्यो॑ यथा ऽस॑त् ॥

स॒मु॒द्राय॑ व॒युना॑य सि॒न्धूनां॑ प॒तये॑ नमः ( ) ।

नदीनां सर्वासां पित्रे जुहुता विश्वकर्मणे
विश्वा ऽहा ऽमर्त्यं हविः ॥ 11

(जजानै - नौ - षधीनां - भूमिं जनय - न्रूतये - नमो - नव

च) (A2)

TS 4.6.3.1

उदेनमुत्तरां नयाग्ने घृतेनाऽऽहुत ।
रायस्पोषेण सꣳ सृज प्रजया च धनेन च ॥
इन्द्रेमं प्रतरां कृधि सजाताना-मसद्-वशी ।
समेनं वर्चसा सृज देवेभ्यो भागधा असत् ॥
यस्य कुर्मो हविर्गृहे तमग्ने **वर्द्धया** त्वं ।
तस्मै देवा अधि ब्रवन्नयं च ब्रह्मणस्पतिः ॥
उदु त्वा विश्वे देवा - [ ] 12

TS 4.6.3.2

अग्ने भरन्तु चित्तिभिः ।
स नो भव शिवतमः सुप्रतीको विभावसुः ॥
पञ्च दिशो दैवीर्यज्ञमवन्तु देवीरपामतिं दुर्मतिं बाधमानाः ।

रा॒य॒स्पो॒षे य॒ज्ञ॒प॒ति-मा॒भ॒ज॒न्तीः ॥

रा॒य॒स्पो॒षे अ॒धि य॒ज्ञो अ॒स्था॒त् स॒मि॒द्धे अ॒ग्ना॒व॒धि मा॒म॒हा॒नः ।

उ॒क्थ॒प॒त्र ई॒ड्यो गृ॒भी॒त॒स्त॒प्तं घ॒र्मं प॒रि॒गृ॒ह्या॒य॒ज॒न्त ॥

ऊ॒र्जा य॒द्-य॒ज्ञ॒म॒श॒म॒न्त दे॒वा दै॒व्या॒य ध॒र्त्रे जो॒ष्ट्रे ।

दे॒व॒श्रीः श्री॒म॒णाः श॒त॒प॒याः - [ ] 13

TS 4.6.3.3

प॒रि॒गृ॒ह्य दे॒वा य॒ज्ञ॒मा॒य॒न् ॥

सू॒र्य॒र॒श्मि॒र्-ह॒रि॒केशः पु॒र॒स्ता॒त् स॒वि॒ता ज्यो॒ति॒रु॒द॒या अ॒ज॒स्रं ।

त॒स्य पू॒षा प्र॒स॒वं या॒ति दे॒वः संप॒श्यन् वि॒श्वा भु॒व॒ना॒नि गो॒पाः ॥

दे॒वा दे॒वे॒भ्यो अ॒ध्व॒र्य॒न्तो अ॒स्थु॒र्वी॒त श॒मि॒त्रे श॒मि॒ता य॒ज॒द्ध्यै ।

तु॒री॒यो य॒ज्ञो य॒त्र ह॒व्य॒मे॒ति ततः पा॒व॒का आ॒शि॒षो नो जु॒ष॒न्तां ॥

वि॒मान ए॒ष दि॒वो म॒द्ध्य आ॒स्त आप॒प्रि॒वान् रो॒द॒सी अ॒न्त॒रि॒क्षं ।

स वि॒श्वा॒ची॒र॒भि - [ ] 14

TS 4.6.3.4

च॒ष्टे घृ॒ता॒ची॒र॒न्त॒रा पू॒र्व॒म॒प॒रं च के॒तुं ॥

उ॒क्षा स॒मु॒द्रो अ॒रु॒णः सु॒पर्णः पू॒र्व॒स्य यो॒निं पि॒तु॒रा वि॒वेश ।

म॒ध्ये दि॒वो नि॒हि॒तः पृ॒श्नि॒र॒श्मा वि च॒क्रमे रज॒सः पा॒त्यन्तौ ॥

इन्द्रं॑ वि॒श्वा अ॒वीवृ॒धन्त्स॑ समु॒द्रव्य॑च॒सं गिरः॑ ।

रथी॑तम॒ रथी॑नां वा॒जानां॑ स॒त्पतिं॑ पतिं॑ ॥

सु॒म्न॒हूर्य॒ज्ञो दे॒वा आ च॑ वक्षद्-यक्ष॒दग्नि॑र्दे॒वो दे॒वा आ च॑ वक्षत् ॥

वा॒जस्य॑ ( ) मा प्र॒सवे॒नोद्ग्रा॑भे॒णो-द॑ग्रभीत् ।

अथा॑ स॒पत्ना॑ इन्द्रो॑ मे नि॒ग्राभे॑णा॒धरा॑ अ॒कः ॥

उ॒द्ग्रा॒भं च॑ नि॒ग्रा॒भं च॑ ब्र॒ह्म दे॒वा अ॒वीवृ॒धन् ।

अथा॑ स॒पत्ना॑निन्द्रा॒ग्नी मे॑ वि॒षूची॑नान् व्य॒स्यतां॑ ॥ 15

(दे॒वाः - श॒त॒प॒या - अ॒भि - वा॒जस्य॑ - षड्वि॑ंशतिश्च) (A3)

TS 4.6.4.1

आ॒शुः शि॒शानो॑ वृष॒भो न॑ यु॒द्ध्मो घ॒नाघ॑नः क्षो॒भण-श्च॑र्षणी॒नां ।

संक्र॑न्दनोऽनि॒मिष॑ ए॒कवी॒रः श॒त से॒ना अ॒जय॑त् सा॒कमिन्द्रः॑ ॥

संक्र॑न्दने॒ना नि॒मिषे॑ण जि॒ष्णुना॑ यु॒त्कारे॑ण दु॒श्च्यव॑नेन धृ॒ष्णुना॑ ।

तदिन्द्रे॑ण ज॒यत॑ तथ् स॒ह॒ध्वं यु॒धो न॒र इ॒षुह॑स्तेन वृ॒ष्णा ॥

स इ॒षुह॑स्तैः स नि॒षंगि॑भिर्व॒शी स॒स्र॑ष्टा स यु॒ध इन्द्रो॑ ग॒णेन॑ ।

स॒ꣳसृष्ट॑जि॒त् सोम॑पा बा॒हुश॑र्द्ध्यू॒र्द्ध्वध॑न्वा॒ प्रति॑हि॒ताभि॑रस्ता ॥

बृ॒हस्प॑ते परि॒ दी॒या- [ ] 16

TS 4.6.4.2

रथे॑न र॒क्षोहा॑मि॒त्राꣳ अप॑बा॒धमा॑नः ।

प्र॒भञ्ज॑न्थ॒ सेनाः॑ प्र॒मृणो॑ यु॒धा ज॑य॒न्नस्मा॑क-मे॒द्ध्यवि॑ता र॒थानां॑ ॥

गो॒त्रभि॑दं गो॒विदं॑ व॒ज्रबा॑हुं ज॒यन्त॑म॒ज्म प्र॑मृ॒णन्त॑-मो॒जसा॑ ।

इ॒मꣳ स॑जा॒ता अनु॑-वी॒रय॑द्ध्व-मि॒न्द्रꣳ स॒खायो॑ ऽनु स॒ꣳ र॑भ॒द्ध्वं ॥

ब॒लवि॑ज्ञायः-स्थ॒विरः॑ प्र॒वीरः॑ स॒हस्वान् वा॒जी स॑ह॒मान॑ उ॒ग्रः ।

अ॒भिवी॑रो अ॒भिस॑त्वा स॒हो॒जा जै॑त्रमि॒न्द्र र॑थ॒माति॑ष्ठ गो॒वित् ॥

अ॒भि गो॒त्राणि॑ स॒हसा॑ गा॒हमा॑नो ऽदा॒यो- [ ] 17

TS 4.6.4.3

वी॒रः श॑तम॒न्युरि॑न्द्रः ।

दु॒श्च॒यव॑नः पृ॒तना॑षाड्यु॒द्ध्यो-स्मा॑कꣳ से॒ना अव॑तु प्र यु॒थ्सु ॥

इ॒न्द्र आ॑सां-ने॒ता बृ॒हस्प॑ति॒ र्दक्षि॑णा य॒ज्ञः पु॒र ए॒तु सो॑मः ।

दे॒वसे॑नानां-म॒भिभ॑ञ्जती॒नां ज॑य॒न्ती॒नां म॑रु॒तो य॑न्त्व॒ग्रे ॥

इ॒न्द्रस्य॑ वृ॒ष्णो व॑रु॒णस्य॑ रा॒ज्ञ आ॑दि॒त्यानां॑ म॒रुता॑ꣳ श॒र्द्ध उ॒ग्रं ।

म॒हाम॒नसां॑ भु॒वन॒च्य॒वानां॑ घो॒षो दे॒वानां॑ ज॒यता॑ मु॒दस्थात् ॥

अ॒स्माक॒-मि॒न्द्रः॑ स॒मृतेषु॑ ध्व॒जेष्व॒स्माकं॑ या॒ इष॑व॒स्ता ज॒यन्तु ॥ 18

TS 4.6.4.4

अ॒स्माकं॑ वी॒रा उत्त॑रे भव॒न्त्वस्मा॑नु दे॒वा अव॑ता ह॒वेषु॑ ॥

उ॒द्धर्ष॑य म॒घव॒न्ना-यु॒धान्यु॒त्स॒त्वेनां॑ मा॒मका॑नां म॒हासि॑ ।

उ॒द्ध॒त्रह॑न् वा॒जिनां॑ वा॒जिना॒न्युद्-र॑थानां ज॒यता॑मेतु॒ घोषः॑ ॥

उ॒प प्रे॒त ज॒यता॑ न॒रःस्थि॑रा वः स॒न्तु बा॒हवः॑ ।

इ॒न्द्रो वः॑ श॒र्म य॒च्छ॒त्वेना॑धृष्या य॒था ऽस॑थ ॥

अ॒वसृ॑ष्टा प॒रा प॒त श॒रव्ये॑ ब्र॒ह्मसं॑शिता ।

ग॒च्छा॒मित्रा॑न् प्र- [ ] 19

TS 4.6.4.5

वि॒श मै॒षां कञ्च॑नोच्छिषः ॥

म॒र्माणि॑ ते व॒र्मभि॑ इ॒च्छाद॑यामि सोम॒स्त्वा रा॒जा ऽमृ॑ते॒नाभि॑ व॒स्तां ।

उ॒रोर्व॑री॒यो व॑रि॒वस्ते॑ अस्तु ज॒यन्तं॑ त्वा॒मनु॑ म॒दन्तु॑ दे॒वाः ॥

य॒त्र बा॒णाः संप॑तन्ति कु॒मारा॑ वि॒शिखा॑ इव ।

इ॒न्द्रो न॒स्तत्र॑ वृ॒त्रहा॑ वि॒श्वाहा॑ श॒र्म य॒च्छतु॑ ॥ 20

(दी॒या – दा॒यो – जय॑न्त्व – मि॒त्रान् प्र – च॒त्वारि॑ञ्शच्च) (A4)

TS 4.6.5.1

प्रा॒ची॒मनु॑ प्र॒दिशं॑ प्रेहि॑ वि॒द्वान॒ग्नेर॒ग्ने पु॒रोअ॑ग्नि॒र्भवे॑ह ।
 वि॒श्वा आ॒शा दी॒द्यानो॑ वि भा॒ह्वूर्जं॑ नो धेहि॑ द्वि॒पदे॑ चतु॒ष्पदे॑ ॥
 क्रम॑द्ध्वम॒ग्निना॑ नाक॒मुख्यञ् ह॑स्तेषु॒ बिभ्र॑तः ।
 दिवः॑ पृ॒ष्ठञ् सुव॑र्ग॒त्वा मि॒श्रा दे॒वेभि॑राद्ध्वं ॥
 पृ॒थि॒व्या अ॒हमु॒दन्तरि॑क्ष-माऽरु॒ह-म॒न्तरि॑क्षाद् दि॒वमाऽरु॑हं ।
 दि॒वो नाक॑स्य पृ॒ष्ठाथ् सुव॑ज्यो॒तिर॑गा- [ ] 21

TS 4.6.5.2

म॒हं ॥
 सुव॑र्यन्तो॒ नापै॑क्षन्त॒ आ द्याञ् रो॑हन्ति॒ रोद॑सी ।
 य॒ज्ञं ये वि॒श्वतो॑धा॒रञ् सु॒वि॒द्वाञ्सो॑ वि॒तेनि॑रे ॥
 अ॒ग्ने प्रेहि॑ प्रथ॒मो दे॒वय॑तां चक्षु॒र्दे॒वाना॑मु॒त म॒र्त्यानां॑ ।
 इ॒यक्ष॑माणा॒ भृगु॑भिः स॒जोषाः॑ सुव॑र्यन्तु॒ यज॑मानाः स्व॒स्ति ॥
 न॒क्तोषा॑सा॒ सम॑नसा॒ विरू॑पे धा॒पये॑ते शि॒शुमे॑कञ् समी॒ची ।

द्या॒वा क्षा॒मा रु॒क्मो अ॒न्तर्वि॑ भा॒ति दे॒वा अ॒ग्निं धा॒रयन्॑ द्र॒विणो॒दाः ॥

अ॒ग्ने स॒हस्रा॑क्ष - [ ] 22

TS 4.6.5.3

श॒तमूर्ध्व॑ञ्छ॒तं ते॑ प्रा॒णाः स॒हस्र॑म॒पानाः॑ ।

त्वञ् सा॒हस्र॑स्य रा॒य ई॒शिषे॑ तस्मै॒ ते वि॒धेम॑ वा॒जाय॑ स्वाहा ॥

सु॒प॒र्णोऽसि॑ ग॒रुत्मा॑न् पृ॒थिव्याञ् सी॒द पृ॒ष्ठे पृ॒थिव्याः॑

सी॒द भा॒साऽन्तरि॑क्ष॒मा पृ॒ण ज्योति॑षा दि॒वमु॒त्त॑भा॒न तेज॑सा दि॒श

उ॒द् दृ॒ह ॥

आ॒जु॒ह्वानः॑ सु॒प्रती॑कः पु॒रस्ता॑द॒ग्ने स्वां॑ यो॒निमा॑ सी॒द सा॒द्ध्य॑ ।

अ॒स्मिन्थ्-स॒धस्थे॑ अ॒ध्युत्तर॑स्मिन् वि॒श्वे दे॒वा - [ ] 23

TS 4.6.5.4

यज॑मानश्च सी॒दत ॥

प्रे॒द्धो अ॒ग्ने दी॑दिहि पु॒रो नो॑ ऽज॒स्रया॑ सू॒र्म्या य॒विष्ठ॑ ।

त्वाञ् श॒श्वन्त॑ उप॒ यन्ति॑ वा॒जाः ॥

वि॒धेम॑ ते प॒रमे॑ जन्म॒न्नग्ने॑ वि॒धेम॑ स्तोमै॒रवरे॑ स॒धस्थे॑ ।

यस्मा॑द्-यो॒नेरु॑दा॒रिथा॑ यजे॒ तं प्र॒ त्वे ह॒वीष्णि॑ जुहु॒रे स॒मिद्धे॑ ॥

ता॒ ऽ स॒वि॒तुर्व॒रेण्य॑स्य चि॒त्रा॒मा॒ऽहं वृ॒णे सु॒म॒तिं वि॒श्वज॑न्यां ।

या॒मस्य॑ क॒ण्वो अ॒दु॒ह॒त् प्र॒पी॒ना॒ ऽ स॒हस्र॑धा॒रां – [ ] 24

TS 4.6.5.5

प॒यसा॑ म॒हीं गां ॥

स॒प्त ते॑ अ॒ग्ने स॒मि॒धः स॒प्त जि॒ह्वाः स॒प्तर॑ष॒यः स॒प्त धा॑म प्रि॒याणि॑ ।

स॒प्त हो॒त्राः स॒प्त॒धा त्वा॑ यज॒न्ति स॒प्त यो॒नीरा॑ **पृ॒ण॒स्वा** घृ॒तेन॑ ॥

ई॒दृङ् चा॒न्यादृङ् चै॒तादृङ् च॑ प्र॒ति॒दृङ् च॑ मि॒तश्च॑ सं॒मि॒तश्च॑ स॒भराः॑ ॥

शु॒क्रज्यो॑तिश्च चि॒त्रज्यो॑तिश्च स॒त्यज्यो॑तिश्च ज्यो॒तिष्मा॑ ऽश्च

स॒त्यश्च॑र्त॒पाश्चा॒त्य॒हाः ॥ 25

TS 4.6.5.6

ऋ॒तजि॑च्च स॒त्यजि॑च्च से॒नजि॑च्च सु॒षेण॑श्चा॒न्त्यमि॑त्रश्च

दू॒रेअ॑मि॒त्रश्च॑ ग॒णः ॥

ऋ॒तश्च॑ स॒त्यश्च॑ ध्रु॒वश्च॑ ध॒रुण॑श्च ध॒र्ता च॑ वि॒धर्ता॑ च वि॒धार॑यः ॥

ई॒दृक्षा॑स ए॒तादृक्षा॑स ऊ॒ षु॒ णः॑ स॒दृक्षा॑सः प्र॒ति॒स॒दृक्षा॑स ए॒तन॑ ।

मि॒तास॑श्च सं॒मि॒तास॑श्च न ऊ॒तये॑ स॒भर॑सो म॒रुतो॑ य॒ज्ञे अ॒स्मिन्नि॒न्द्रं

दै॒वीर्वि॑शो म॒रुतो॑ऽनु॒व॒र्त्मानो॑ ( ) यथे॒न्द्रं दै॒वीर्वि॑शो म॒रुतो॑ऽनु॒व॒र्त्मान॑

ए॒वमि॒मं य॑ज॒मानं॑ दै॒वीश्च॑ वि॒शो मा॑नु॒षीश्चानु॑व॒र्त्मानो॑ भवन्तु ॥ 26

(अगा॑ - सह॒स्राक्ष॑ - दे॒वाः - सह॑स्र॒धारा॑ - म॒त्य॑हा -
अ॒नुव॑र्त्मानः - षोड॑श च) (A5)

TS 4.6.6.1

जी॒मू॒तस्ये॒व भ॑वति प्र॒तीकं॑ य॒द्-व॒र्मी या॑ति स॒मदा॑मु॒पस्थे॑ ।
अ॒नावि॑द्धया त॒नुवा॑ ज॒य त्व॑ स त्वा व॒र्मणो॑ म॒हिमा॑ पि॒प॒र्तु ॥
ध॒न्व॒ना गा॑ ध॒न्व॒ना ऽऽजिं॑ ज॒येम॑ ध॒न्व॒ना ती॒व्राः स॒मदो॑ ज॒येम॑ ।
ध॒नुः श॒त्रो॒रप॑का॒मं कृ॑णोति ध॒न्व॒ना सर्वाः॑ प्र॒दिशो॑ ज॒येम॑ ॥
व॒क्ष्य॒न्ती॒वेदा॑ ग॒नीग॑न्ति क॒र्णं प्रि॒य॑ स॒खायं॑ प॒रिष॑स्वजा॒ना ।
योषे॑व शि॒ङ्गे वि॒त॒ता ऽधि॑ ध॒न्वन् - [ ] 27

TS 4.6.6.2

ज्या॑ इ॒य॑ स॒मने॑ पा॒रय॑न्ती ॥
ते आ॒चर॑न्ती स॒मने॒व योषा॑ मा॒ते॒व पु॒त्रं बि॑भृ॒तामु॒पस्थे॑ ।
अ॒प श॒त्रून् वि॑द्ध्यता॑ सँवि॒दाने॑ आ॒र्त्नी इ॒मे वि॑ष्फु॒रन्ती॑ अ॒मित्रा॑न् ॥
ब॒ह्वी॒नां पि॒ता ब॒हुर॑स्य पु॒त्रश्चि॑श्वा कृ॑णोति स॒मना॑ ऽव॒गत्य॑ ।
इ॒षुधिः॑ स॒ङ्काः॑ पृ॒तना॑श्च सर्वाः॑ पृ॒ष्ठे नि॑न॒द्धो ज॑यति प्र॒सूतः॑ ॥

रथे तिष्ठन् नयति वाजिनः पुरो यत्रयत्र कामयते सुषारथिः ।

अभीशूनां महिमानं – [ ] 28

TS 4.6.6.3

पनायत मनः पश्चादनु यच्छन्ति रश्मयः ॥

तीव्रान् घोषान् कृण्वते वृषपाणयोऽश्वा रथेभिः सह वाजयन्तः ।

अवक्रामन्तः प्रपदैरमित्रान् क्षिणन्ति शत्रून्-रनपव्ययन्तः ॥

रथवाहनं हविरस्य नाम यत्राऽऽयुधं निहितमस्य वर्म ।

तत्रा रथमुप शग्मं सदेम विश्वाहा वयं सुमनस्यमानाः ॥

स्वादुषंसदः पितरो वयोधाः कृच्छेश्रितः शक्तीवन्तो गभीराः ।

चित्रसेना इषुबला अमृद्धाः सतोवीरा उरवो व्रातसाहाः ॥

ब्राह्मणासः – [ ] 29

TS 4.6.6.4

पितरः सोम्यासः शिवे नो द्यावापृथिवी अनेहसा ।

पूषा नः पातु दुरितादृतावृधो **रक्षा** माकिर्नो अघशंस ईशत ॥

सुपर्णं वस्ते मृगो अस्या दन्तो गोभिः सन्नद्धा पतति प्रसूता ।

यत्रा नरः सं च वि च द्रवन्ति तत्रास्मभ्यमिषवः शर्म यंसन् ॥

ऋ॒जी॒ते॒ परि॑ वृ॒ड्धि॒न्ध॒ नो॑ ऽ॒श्मा॒ भव॑तु नस्त॒नूः ।

सो॒मो॒ अधि॑ ब्रवी॒तु नो॑ ऽदि॒तिः – [ ] 30

TS 4.6.6.5

श॒र्म॒ यच्छ॑तु ॥

आ॒ ज॒ङ्घ॑न्ति॒ सान्वे॑षां॒ जघ॑ना॒ञ् उप॑ जिघ्नते ।

अश्वा॑जनि॒ प्रचे॑त॒सो ऽश्वा॑न्थ् स॒मथ्सु॑ चोदय ॥

अहि॑रिव॒ भोगैः॒ पर्ये॑ति॒ बाहुं॑ ज्याया॒ हेतिं॑ परि॒बाध॑मानः ।

हस्त॑घ्नो विश्वा॒ वयु॑नानि॒ विद्वान् पु॒मान् पुमा॑ञ्सं॒ परि॑ पातु॒ विश्व॑तः ॥

वन॑स्पते॒ वीड्व॑ङ्गो हि॒ भूया॑ अ॒स्मथ्स॑खा प्र॒तर॑णः सु॒वीरः॑ ।

गो॒भिः सन्न॑द्धो॒ असि॑ वी॒डय॑स्वाऽऽस्था॒ता ते॑ जय॒तु जे॒त्वानि॑ ॥

दि॒वः पृ॒थि॒व्याः पर्यो॑ – [ ] 31

TS 4.6.6.6

–ज॒ उद्भृ॑तं॒ वन॑स्पति॒भ्यः पर्या॑भृ॒तञ् सहः॑ ।

अ॒पा॒मो॒ज्मानं॑ परि॒ गोभि॑रावृ॒तमि॑न्द्रस्य॒ वज्र॑ञ् ह॒विषा॒ रथं॑ य॒ज ॥

इ॒न्द्रस्य॒ वज्रो॑ म॒रुता॑मनी॒कं मि॒त्रस्य॒ गर्भो॑ व॒रुण॑स्य॒ नाभिः॑ ।

से॒मां नो॑ ह॒व्यदा॑तिं जुषा॒णो दे॒व रथ॑ प्रति॒ हव्या॑ गृ॒भाय॑ ॥

उप॑ श्वा॒सय॑ पृ॒थि॒वीमु॒त द्यां॑ पु॒रु॒त्रा ते॑ म॒नुतां॑ वि॒ष्टितं॑ जगत् ।

स दु॒न्दु॒भे स॒जूरि॒न्द्रेण॑ दे॒वैर्दू॒रा- [ ] 32

TS 4.6.6.7

द्वी॒यो अप॑ से॒ध श॒त्रून् ॥

आ क्र॒न्दय॑ ब॒लमो॒जो न॒ आ धा॑ नि॒ष्टनि॒हि दु॒रिता॑ बा॒धमा॑नः ।

अप॑ प्रो॒थ दु॒न्दु॒भे दु॒च्छु॒नाꣳ इ॒त इ॒न्द्रस्य॑ मु॒ष्टिर॑सि वी॒डय॑स्व ॥

आ ऽमू॒रज॑ प्र॒त्याव॑र्तये॒माः के॒तुम॑द् दु॒न्दु॒भिर्वा॑वदीति ।

सम॑श्च॒पर्णा॑श्चरन्ति नो नरोऽस्मा॑कमिन्द्र॒रथि॑नो जयन्तु ॥ 33

(ध॒न्वन् - म॒हि॒मा॒नं - ब्रा॒ह्म॒णा॒सो - ऽदि॑तिः - पृ॒थि॒व्याः परि॑ -

दू॒रा - दे॒कच॑त्वारिꣳश॒च्च) (A6)

TS 4.6.7.1

यद॑क्र॒न्दः प्र॒थमं॑ जा॒यमा॑न उ॒द्यन्त् स॒मु॒द्रादु॑त वा पु॒री॒षात् ।

श्ये॑नस्य॒ पक्षा॑ ह॒रिण॑स्य बा॒हू उप॑स्तु॒त्यं म॒हि जा॑तं ते अ॒र्वन् ॥

यमे॑न द॒त्तं त्रि॑त ए॒नमा॑यु॒नगि॒न्द्र ए॒णं प्र॒थमो॑ अ॒द्ध्यति॑ष्ठत् ।

ग॒न्ध॒र्वो अ॑स्य र॒शना॑म-गृ॒भ्णाथ् सू॒राद॑श्च व॒सवो॑ नि॒रत॑ष्ठ ॥

अ॒सि॒ य॒मो अ॒स्यादि॒त्यो अ॒र्व॒न्न॒सि त्रि॒तो गु॒ह्येन॒ व्र॒तेन॒ ।

अ॒सि॒ सो॒मै॒न स॒मया॒ वि॒पृ॒क्त - [ ] 34

TS 4.6.7.2

आ॒हु॒स्ते त्री॒णि दि॒वि ब॒न्ध॒नानि॑ ॥

त्री॒णि त आ॒हुर्दि॒वि ब॒न्ध॒नानि॑ त्री॒ण्य॒प्सु त्री॒ण्य॒न्तः स॒मु॒द्रे ।

उ॒ते॒व मे॒ व॒रु॒ण इ॒च्छन्थ॑ स्य॒र्वन् य॒त्रा त आ॒हुः प॒र॒मं ज॒नि॒त्रं ॥

इ॒मा ते॑ वा॒जि॒न्न॒व॒मार्ज॑नानी॒मा श॒फा॒नाः स॒नि॒तुर्नि॒धाना॑ ।

अ॒त्रा ते॑ भ॒द्रा र॒श॒ना अ॒प॒श्य॒मृ॒तस्य॑ या अ॒भि॒र॒क्ष॒न्ति गो॒पाः ॥

आ॒त्मा॒नं ते॑ म॒न॒सा ऽऽ॒रा॒द॒जा॒ना-म॒वो दि॒वा - [ ] 35

TS 4.6.7.3

प॒त॒य॒न्तं प॒त॒ङ्गं ।

शि॒रो अ॒प॒श्यं प॒थि॒भिः सु॒गे॒भि-र॒रे॒णुभि॒र्जे॒ह॒मा॒नं प॒त॒त्रि ॥

अ॒त्रा ते॑ रू॒प॒मु॒त्त॒मम॑प॒श्यं जि॒गी॒ष॒मा॒ण-मि॒ष आ प॒दे गोः॑ ।

य॒दा ते॑ म॒र्तो अ॒नु भो॒ग॒मा॒न॒डादि॑द् ग्र॒सि॒ष्ठ ओ॒ष॒धी॒र॒जी॒गः ॥

अ॒नु त्वा र॒थो अ॒नु म॒र्यो अ॒र्व॒न्न॒नु गा॒वोऽनु॑ भ॒गः क॒नी॒नां ॥

अ॒नु ब्रा॒ता॒स॒स्त॒व स॒ख्य॒मी॒यु॒रनु॑ दे॒वा म॒मि॒रे वी॒र्यं॑ - [ ] 36

TS 4.6.7.4

ते ॥

हिरण्यशृङ्गो ऽयो अस्य पादा मनोजवा अवर इन्द्र आसीत् ।
 देवा इदस्य हविरद्यमायन् यो अर्वन्तं प्रथमो अद्ध्यतिष्ठत् ॥
 ईर्मान्तासः सिलिकमद्ध्यमासः सञ् शूरणासो दिव्यासो अत्याः ।
 हञ्सा इव श्रेणिशो यतन्ते यदाक्षिषुर्दिव्य-मज्ममश्वाः ॥
 तव शरीरं पतयिष्वर्वन् तव चित्तं वात इव ध्रुजीमान् ।
 तव शृङ्गाणि विष्टिता पुरुत्राऽरण्येषु जर्भुराणा चरन्ति ॥

उप - [ ] 37

TS 4.6.7.5

प्रागाच्छसनं वाज्यर्वा देवद्रीचा मनसा दीद्ध्यानः ।
 अजः पुरो नीयते नाभिरस्यानु पश्चात् कवयो यन्ति रेभाः ॥
 उप प्रागात् परमं यथ् सधस्थमर्वाञ् अच्छा पितरं मातरं च ।
 अद्या देवान् जुष्टतमो हि गम्या अथाऽऽ शास्ते दाशुषे वार्याणि ॥ 38
 (विपृक्तो - दिवा - वीर्य - मुपै - कान्नचत्वारिञ्शच्च) (A7)

TS 4.6.8.1

मा नो मि॒त्रो वरु॑णो अ॒र्य॒मा ऽऽयु॑रिन्द्र ऋ॒भु॒क्षा मरु॑तः परि॒ ख्यन् ।
यद्-वा॒जिनो॑ दे॒वजा॑तस्य स॒प्तैः प्र॒वक्ष्या॑मो वि॒दथे॑ वी॒र्या॑णि ॥
यन्नि॒र्णिजा॑ रे॒क्णसा॑ प्रावृ॒तस्य॑ रा॒तिं गृ॒भीतां॑ मु॒खतो॑ नयन्ति ।
सु॒प्राङ॒जो मे॒म्यद् वि॒श्वरूप॑ इन्द्रा॒पू॒ष्णोः प्रि॒यम॑प्येति पा॒थः ॥
ए॒ष च्छा॑गः पु॒रो अ॒श्वेन॑ वा॒जिना॑ पू॒ष्णो भा॒गो नी॑यते वि॒श्वदै॑व्यः ।
अ॒भिप्रि॒यं य॑त् पु॒रोडा॑शमर्वता त्वष्टे - [ ] 39

TS 4.6.8.2

-दे॒नꣳ सौ॑श्रवसाय जि॒न्वति॑ ॥
यद्ध॒विष्य॑मृतु॒शो दे॒वयानं॑ त्रि॒र्मानु॑षाः पर्य॒श्वं न॑यन्ति ।
अत्रा॑ पू॒ष्णः प्र॒थमो॑ भा॒ग ए॒ति य॒ज्ञं दे॒वेभ्यः॑ प्र॒तिवे॑दयन्न॒जः ॥
हो॒ता ऽध्व॑र्युरावया अ॒ग्निमि॑न्धो ग्रा॒वग्रा॑भ उ॒त शꣳस्ता॑ सु॒विप्रः॑ ।
तेन॑ य॒ज्ञेन॑ स्वरं॒कृतेन॑ स्वि॒ष्टेन॑ व॒क्षणा॑ आ पृ॒णध्वं॑ ॥
यू॒पव्र॑स्का उ॒त ये यू॒पवा॑हाश्च॒षालं॑ यै अ॒श्वयू॑पाय तक्षति ।
ये चा॒र्वते॑ पच॒नꣳ सं॒भर॑न्त्यु॒तो - [ ] 40

TS 4.6.8.3

तेषा॑-म॒भिगू॑र्तिर्न॒ इ॒न्वतु॑ ॥
 उप॑ प्रा॒गाथ् सु॒मन्मे॑ ऽधा॒यि म॑न्म॒ दे॒वा॒ना॒मा॒शा उप॑ वी॒तपृ॑ष्ठः ।
 अ॒न्वे॒नं वि॒प्रा ऋ॑षयो म॒दन्ति॑ दे॒वानां॑ पु॒ष्टे च॑कृ॒मा सु॒बन्धुं॑ ॥
 यद्-वा॒जिनो॑ दा॒म स॒न्दा॒नम॑र्वतो॒ या शी॑र्ष॒ण्या र॑श॒ना र॒ज्जुर॑स्य ।
 यद्-वा॒ घा॒स्य प्र॑भृ॒तमा॒स्ये तृ॒णं सर्वा॑ ता ते॒ अपि॑ दे॒वेष्व॑स्तु ॥
 यद॑श्च॒स्य क्र॒विषो॑ - [ ] 41

TS 4.6.8.4

म॒क्षिका॑ ऽऽश॒ यद्-वा॒ स्वरौ॑ स्व॒धितौ॑ रि॒प्तम॑स्ति ।
 य॒द्ध॒स्तयोः॑ श॒मितु॑र्य॒न्नखे॑षु सर्वा॑ ता ते॒ अपि॑ दे॒वेष्व॑स्तु ॥
 यदू॒वद्ध्यमु॑दरस्याप॒वाति॑ य आ॒मस्य॑ क्र॒विषो॑ ग॒न्धो अ॑स्ति ।
 सु॒कृ॒ता तच्छ॑मि॒तारः॑ कृ॒ण्वन्तू॑त मे॒धं शृ॑तपा॒कं प॑चन्तु ॥
 यत् ते॒ गा॒त्राद॑ग्नि॒ना प॑च्यमा॒नाद॑भि शू॒लं नि॑हतस्याव॒धाव॑ति ।
 मा तद्-भू॒म्या॒मा श्रि॒ष ( )-न्मा॑ तृ॒णेषु॑ दे॒वेभ्य॑स्तदु॒शद्भ्यो॑
 रा॒तम॑स्तु ॥ 42

(इ - दुतो - क्रविषः - श्रिषथ् - सप्त च) (A8)

TS 4.6.9.1

ये वा॒जिनं॑ परि॒पश्य॑न्ति प॒क्वं यँ॑ ई॒माहुः॑ सु॒रभि॑र्निर्ह॒रेति॑ ।
 ये चा॒र्वतो॑ मा॒स॒भि॒क्षामु॑पा॒सत॑ उ॒तो ते॒षाम॑भि॒गूर्ति॑र्न इ॒न्वतु॑ ॥
 यन्नी॑क्षणं मा॒स्य॑च॒न्या उ॒खाया॑ या पा॒त्राणि॑ यू॒ष्ण आ॒सेच॑नानि ।
 ऊ॒ष्मण्या॑ऽपि॒धाना॑ च॒रूणा॑म॒ङ्गाः सू॒नाः परि॑ भू॒षन्त्य॑श्चं ॥
 नि॒क्रम॑णं नि॒षद॑नं वि॒वर्त॑नं यच्च॒ पड्बी॑शम॒र्वतः॑ ।
 यच्च॒ पपौ॑ यच्च॒ घासि॑ - [ ] 43

TS 4.6.9.2

ज॒घास॑ सर्वा॒ ता ते॒ अपि॑ दे॒वेष्व॑स्तु ॥
 मा त्वा॒ ऽग्नि॑र्ध्व॒नयि॑द्-धू॒मग॑न्धि॒र्मोखा॑ भ्राज॒न्त्यभि॑ वि॒क्त ज॒घ्निः॑ ।
 इष्टं॑ वी॒तम॑भि॒गूर्तं॑ व॒षट्कृ॑तं तं दे॒वासः॑ प्र॒ति गृ॑भ्णन्त्य॑श्चं ॥
 यद॒श्वाय॑ वा॒स उप॑स्तृणन्त्य॒धीवा॑सं या॒ हिर॑ण्यान्य॒स्मै ।
 स॒न्दान॑म॒र्वन्तं॑ पड्बी॒शं प्रि॒या दे॒वेष्व॑ या॒मय॑न्ति ॥
 यत् ते॒ सा॒दे म॒हसा॑ शू॒कृत॑स्य पा॒र्षिया॑ वा॒ कश॑या - [ ] 44

TS 4.6.9.3

वा तुतोद ।

सु॒चे॒व ता॒ ह॒वि॒षो अ॒ध्व॒रेषु॒ सर्वा॒ ता ते॒ ब्र॒ह्म॒णा सू॒द॒यामि॑ ॥

चतु॑स्त्रि॒ंशद्-वा॒जिनो॑ दे॒वब॑न्धो-र्व॒ङ्क्री-र॒श्वस्य॑ स्व॒धि॒तिः॒ समे॑ति ।

अ॒च्छि॒द्रा गा॒त्रा व॒युना॑ कृ॒णोत॑ परु॒ष्यरु॑रनु॒घुष्या॑ वि श॒स्त ॥

ए॒क॒स्त्वष्टु॑र॒श्वस्या॑ वि॒श॒स्ता द्वा य॒न्तारा॑ भव॒तस्त॑थर्तुः ।

या ते॒ गा॒त्राणामृ॑तु॒था कृ॒णोमि॑ ता॒ता पि॒ण्डा॒नां प्र जु॑होम्य॒ग्नौ ॥

मा त्वा तपत् - [ ] 45

TS 4.6.9.4

प्रि॒य आ॒त्माऽपि॑यन्तं॒ मा स्व॑धि॒तिस्त॒नुव॒ आ ति॑ष्ठिपत् ते ।

मा ते॒ गृ॒द्ध॒नु-र॑वि॒शस्ता॑ ऽति॒हाय॑ छि॒द्रा गा॒त्राण्य॑सिना॒ मिथू॑ कः ॥

न वा उ॒-वे॒तन्मि॑यसे॒ न रि॑ष्यसि दे॒वाँ इ॒देषि॑ प॒थिभिः॑ सु॒गेभिः॑ ।

हरी॑ ते॒ यु॒ञ्जा पृ॑षती॒ अभू॑तामुपा॒स्थाद्-वा॒जी धु॒रि रा॑स॒भस्य॑ ॥

सु॒गव्यं॑ नो वा॒जी स्व॑श्चि॒यं पु॒ंसः पु॒त्राँ उ॒त वि॑श्वापु॒षँ र॒यिं ( ) ।

अ॒ना॒गास्त्वं नो॒ अदि॑तिः कृ॒णोतु॑ क्ष॒त्रं नो॒ अश्वो॑ वन॒ताँ

ह॒विष्मान् ॥ 46 (घा॒सिं-क॑श॒या - तप॑द् - र॒यिं - नव॑ च) (A9)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 9 Anuvaakams :-

(अ॒श्मन् - य इ॒मो - दे॒न - मा॒शुः - प्रा॒चीं - जी॒मू॒त॒स्य -
यद॒क्र॒न्दो - मा नो॑ मि॒त्रो - ये वा॒जिनं॑ - न॒व)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(अ॒श्मन् - म॒नो॒यु॒जं - प्रा॒ची॒म॒नु - श॒र्म य॒च्छ॒तु - ते॒षाम॑भि॒गू॒र्तिः॑
- षट्च॑त्वारि॒ंशत्)

First and Last Padam of Sixth Prasam of Kaandam 4 :-

(अ॒श्मन् - ह॒वि॒ष्मान्)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डे षष्ठः प्रश्नः समाप्तः ॥

ओं नमः परमात्मने , श्री महागणपतये नमः ,
श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

4.7 चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रश्नः – वसोर्धारादिशिष्ट

संस्काराभिधानं

TS 4.7.1.1

अ॒ग्नावि॑ष्णू स॒जोष॑से॒मा व॑र्द्धन्तु वां गिरः ।

ध्यु॒म्नैर्वा॑जेभि॒-रा ग॑तं ॥

वा॒जश्च॑ मे प्र॒सव॑श्च मे प्र॒यति॑श्च मे प्र॒सिति॑श्च मे

धी॒तिश्च॑ मे क्र॒तुश्च॑ मे स्वर॑श्च मे श्लो॒कश्च॑ मे

श्राव॑श्च मे श्रु॒तिश्च॑ मे ज्यो॒तिश्च॑ मे सु॒वश्च॑ मे

प्रा॒णश्च॑ मे ऽपान॑ - [ ] 1

TS 4.7.1.2

-श्च॑ मे व्या॒नश्च॑ मे ऽसु॑श्च मे चि॒त्तं च॑ म आ॒धीतं॑ च मे वाक्च॑ मे

मन॑श्च मे चक्षु॑श्च मे श्रो॒त्रं च॑ मे दक्ष॑श्च मे बलं॑ च म

ओज॑श्च मे सह॑श्च म आयु॑श्च मे ज॒रा च॑ म आ॒त्मा च॑ मे

त॒नूश्च॑ मे॒ ( ) श॒र्म च॑ मे॒ वर्म॑ च॒ मे ऽङ्गानि॑ च॒ मे ऽस्थानि॑ च॒ मे
परू॑षि च॒ मे शरी॑राणि च॒ मे ॥ 2

(अ॒पान॑ - स्त॒नूश्च॑ मे॒ - ऽष्टा॑दश च) (A1)

TS 4.7.2.1

ज्यै॑ष्ठ्यं च॒ म आ॑धिपत्यं च॒ मे म॒न्युश्च॑ मे॒ भाम॑श्च॒ मे
ऽम॑श्च॒ मे ऽम्भ॑श्च॒ मे जे॒मा च॑ मे॒ महि॑मा च॒ मे वरि॑मा च॒ मे
प्र॒थिमा॑ च॒ मे व॒र्ष्मा च॑ मे॒ द्राघु॑या च॒ मे वृ॒द्धं च॑ मे॒
वृ॒द्धिश्च॑ मे॒ स॒त्यं च॑ मे॒ श्रद्धा॑ च॒ मे जग॑च्च - [ ] 3

TS 4.7.2.2

-मे॒ धनं॑ च॒ मे व॒शश्च॑ मे॒ त्विषि॑श्च॒ मे क्री॒डा च॑ मे॒
मोद॑श्च॒ मे जा॒तं च॑ मे॒ जनि॑ष्यमाणं च॒ मे सू॒क्तं च॑ मे॒
सु॒कृतं॑ च॒ मे वि॒त्तं च॑ मे॒ वेद्यं॑ च॒ मे भू॒तं च॑ मे॒ भवि॑ष्यच्च॒ मे
सु॒गं च॑ मे॒ सु॒पथं॑ च॒ म ऋ॒द्धं च॑ म॒ ऋ॒द्धि ( ) च॑ मे॒ क्लृ॒प्तं च॑ मे॒
क्लृ॒प्तिश्च॑ मे॒ म॒तिश्च॑ मे॒ सुम॑तिश्च॒ मे ॥ 4

(जग॑च्च - र्द्धि - श्र॒तुर्द॑श च) (A2)

TS 4.7.3.1

शं च मे मयश्च मे प्रियं च मे ऽनुकामश्च मे कामश्च मे
 सौमनसश्च मे भद्रं च मे श्रेयश्च मे वस्यश्च मे
 यशश्च मे भगश्च मे द्रविणं च मे यन्ता च मे धर्ता च मे
 क्षेमश्च मे धृतिश्च मे विश्वं च - [ ] 5

TS 4.7.3.2

मे महश्च मे सँविच्च मे ज्ञात्रं च मे सूश्च मे प्रसूश्च मे
 सीरं च मे लयश्च म ऋतं च मे ऽमृतं च मेऽयक्ष्मं च मे
 ऽनामयच्च मे जीवातुश्च मे दीर्घायुत्वं च मे ऽनमित्रं च मे
 ऽभयं च मे सुगं च मे शयनं ( ) च मे सूषा च मे सुदिनं च मे ॥ 6

(विश्वं च - शयन - मष्टौ च) (A3)

TS 4.7.4.1

ऊर्क्च मे सूनृता च मे पयश्च मे रसश्च मे घृतं च मे मधु च मे
 सग्धिश्च मे सपीतिश्च मे कृषिश्च मे वृष्टिश्च मे जैत्रं च म औद्भिद्यं
 च मे रयिश्च मे रायश्च मे पुष्टं च मे पुष्टिश्च मे विभु च - [ ] 7

TS 4.7.4.2

मे प्र॒भु च॑ मे बहु॑ च॑ मे भू॒यश्च॑ मे पू॒र्ण च॑ मे पू॒र्णत॑रं च॑ मे
 ऽक्षि॑तिश्च॑ मे कू॒यवा॑श्च॑ मेऽन्नं॑ च॑ मे ऽक्षु॑च्च मे व्री॒हय॑श्च॑ मे
 ॥ यवा॑श्च॑ मे मा॒षाश्च॑ मे ति॒लाश्च॑ मे मु॒द्गाश्च॑ मे ख॒ल्वाश्च॑ मे
 ॥ गो॒धूमा॑श्च॑ मे म॒सुरा॑- ( ) -श्च॑ मे प्रि॒यंग॑वश्च॑ मे ऽण॑वश्च॑ मे
 ॥ श्या॒माका॑श्च॑ मे नी॒वारा॑श्च॑ मे ॥ 8

(वि॒भु च॑ - म॒सुरा॑ - श्रु॒तुर्द॑श च॑) (A4)

TS 4.7.5.1

अ॒श्मा च॑ मे मृ॒त्तिका॑ च॑ मे गि॒रय॑श्च॑ मे प॒र्वता॑श्च॑ मे सि॒कता॑श्च॑ मे
 वन॑स्पतयश्च॑ मे हि॒रण्यं॑ च॑ मे ऽय॑श्च॑ मे सी॒सं च॑ मे त्र॒पुश्च॑ मे
 श्या॒मं च॑ मे लो॒हं च॑ मेऽग्नि॑श्च॑ म आप॑श्च॑ मे वी॒रुध॑श्च॑ म
 ओष॑धयश्च॑ मे कृ॒ष्टप॑च्यं च॑ - [ ] 9

TS 4.7.5.2

मे ऽकृ॑ष्टपच्यं च॑ मे ग्रा॒याश्च॑ मे प॒शव॑ आ॒रण्या॑श्च॑ य॒ज्ञेन॑ कल्पन्तां
 ॥ वि॒त्तं च॑ मे वि॒त्तिश्च॑ मे भू॒तं च॑ मे भू॒तिश्च॑ मे वसु॑ च॑ मे वस॒तिश्च॑ मे
 क॒र्म च॑ मे श॒क्तिश्च॑ मेऽर्थ॑श्च॑ म ए॒मश्च॑ म इति॑श्च॑ मे गति॑श्च॑ मे ॥ 10

(कृष्टपच्यं चा – षाचत्वारिंशच्च) (A5)

TS 4.7.6.1

अ॒ग्निश्च॑ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ सोम॑श्च म॒ इन्द्र॑श्च मे॒
स॒विता च॑ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ सर॑स्वती च म॒ इन्द्र॑श्च मे॒
पू॒षा च॑ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ बृ॒ह॒स्पति॑श्च म॒ इन्द्र॑श्च मे॒
मि॒त्रश्च॑ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ वरु॑णश्च म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ त्व॒ष्टा च॑ – [ ] 11

TS 4.7.6.2

म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ धा॒ता च॑ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒
वि॒ष्णुश्च॑ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ ऽश्वि॑नौ च म॒ इन्द्र॑श्च मे॒
म॒रुत॑श्च म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ वि॒श्वे च॑ मे॒ दे॒वा इन्द्र॑श्च मे॒
पृ॒थि॒वी च॑ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ ऽन्त॑रि॒क्षं च॑ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒
द्यौश्च॑ म॒ ( ) इन्द्र॑श्च मे॒ दि॒शश्च॑ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒
मूर्ध्ना॑ च॑ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ प्र॒जाप॑तिश्च म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ ॥ 12

(त्व॒ष्टा च॑ – द्यौश्च॑ म॒ – ए॒क॒विं॑शतिश्च) (A6)

TS 4.7.7.1

अ॒॒शु॒श्च॑ मे॒ र॒श्मि॒श्च॑ मे॒ ऽदा॒भ्य॒श्च॑ मे॒ ऽधि॒पति॑श्च॒ म
उपा॒॒शु॒श्च॑ मे॒ ऽन्तर्या॑मश्च॒ म ऐ॒न्द्रवा॒यव॑श्च॒ मे
मै॒त्राव॑रुणश्च॒ म आ॒श्विन॑श्च॒ मे प्र॒तिप्र॑स्थानश्च॒ मे शु॒क्रश्च॑ मे
म॒न्थी च॑ म आ॒ग्रय॑णश्च॒ मे वै॒श्वदे॒वश्च॑ मे॒ ध्रु॒वश्च॑ मे
वै॒श्वान॑रश्च॒ म ऋ॒तुग्र॑हाश्च- [ ] 13

TS 4.7.7.2

मे॒ ऽति॒ग्राह्या॑श्च॒ म ऐ॒न्द्रा॒ग्नश्च॑ मे॒ वै॒श्वदे॒वश्च॑ मे
म॒रु॒त्वती॑याश्च॒ मे मा॒हेन्द्र॑श्च॒ म आ॒दि॒त्यश्च॑ मे॒ सा॒वि॒त्रश्च॑ मे
सा॒र॒स्व॒तश्च॑ मे॒ पौ॒ष्णश्च॑ मे॒ पा॒त्नी॒व॒तश्च॑ मे॒ हा॒रि॒यो॒ज॒नश्च॑ मे ॥ 14

(ऋ॒तुग्र॑हाश्च - च॒तु॒स्त्रि॒ंश॒च्च॑) (A7)

TS 4.7.8.1

इ॒ध्मश्च॑ मे॒ ब॒र्हि॒श्च॑ मे॒ वे॒दि॒श्च॑ मे॒ धि॒ष्णि॒याश्च॑ मे॒
सु॒चश्च॑ मे॒ च॒म॒साश्च॑ मे॒ ग्रा॒वा॒णश्च॑ मे॒ स्वर॑वश्च॒ म
उ॒पर॑वाश्च॒ मे ऽधि॑षवणे च॒ मे द्रो॑णकल॒शश्च॑ मे॒
वा॒य॒व्या॒नि च॑ मे॒ पू॒त॒भृ॒च्च॑ म आ॒ध॒व॒नी॒यश्च॑ म आ॒ग्नी॒ध्रं च॑ मे

ह॒वि॒र्द्धानं॑ च॒ मे गृ॒हाश्च॑ ( ) मे॒ सद॒श्च मे॒ पुरो॒डा॒शाश्च॑ मे
प॒च॒ताश्च॑ मे॒ऽव॒भृ॒थश्च॑ मे॒ स्व॒गा॒का॒रश्च॑ मे ॥ 15

(गृ॒हाश्च॑ – षोड॒श च॑) (A8)

TS 4.7.9.1

अ॒ग्निश्च॑ मे॒ घ॒र्मश्च॑ मे॒ऽर्क॑श्च॒ मे सूर्य॑श्च॒ मे
प्रा॒णश्च॑ मे॒ ऽश्व॑मे॒धश्च॑ मे॒ पृ॒थि॒वी च॒ मे ऽदि॑तिश्च॒ मे
दि॑तिश्च॒ मे द्यौश्च॑ मे॒ श॒क्व॒रीर॒ङ्गुल॑यो दि॒शश्च॑ मे
य॒ज्ञेन॑ क॒ल्पन्ता॒- मृ॒क्च॑ मे॒ साम॑ च॒ मे स्तो॑मश्च॒ मे
य॒जुश्च॑ मे॒ दी॒क्षा ( ) च॒ मे त॑पश्च॒ म ऋ॒तुश्च॑ मे॒ व्र॒तं च॒ मे
ऽहो॒रा॒त्रयो॑ वृ॒ष्ट्या बृ॒ह॒द्र॒थन्त॑रे च॒ मे य॒ज्ञेन॑ क॒ल्पेतां॑ ॥ 16

(दी॒क्षा – ऽष्टा॒दश च॑) (A9)

TS 4.7.10.1

ग॒र्भाश्च॑ मे॒ व॒थ्साश्च॑ मे॒ त्र्य॒विश्च॑ मे॒ त्र्य॒वी च॒ मे दि॒त्य॒वाट् च॒ मे दि॒त्यौ
ही च॒ मे प॒ञ्चा॒विश्च॑ मे॒ प॒ञ्चा॒वी च॒ मे त्रि॒व॒थ्सश्च॑ मे॒ त्रि॒व॒थ्सा च॒ मे
तु॒र्य॒वाट् च॒ मे तु॒र्यो॒ही च॒ मे प॒ष्ठ॒वाच् च॒ मे प॒ष्ठौही च॒ म उ॒क्षा च॒ मे
व॒शा च॒ म ऋ॒ष॒भश्च॑ – [ ] 17

TS 4.7.10.2

मे वे॒ह॒च्च॑ मे ऽन॒ड्वान् च॑ मे धे॒नुश्च॑ म॒ आयु॑र्य॒ज्ञेन॑ कल्पतां प्रा॒णो
य॒ज्ञेन॑ कल्पता-मपा॒नो य॒ज्ञेन॑ कल्पतां व्या॒नो य॒ज्ञेन॑ कल्पतां
चक्षु॑-र्य॒ज्ञेन॑ कल्पता॒ञ् श्रोत्रं॑ य॒ज्ञेन॑ कल्पतां मनो॑ य॒ज्ञेन॑ कल्पतां
वाग् य॒ज्ञेन॑ कल्पता-मा॒त्मा य॒ज्ञेन॑ कल्पतां य॒ज्ञो य॒ज्ञेन॑ कल्पतां ॥ 18

(ऋषभश्च – चत्वारिंशच्च) (A10)

TS 4.7.11.1

एका॑ च मे तिस्रश्च॑ मे पञ्च॑ च मे सप्त॑ च मे
नव॑ च म॒ एका॑दश च मे त्रयो॑दश च मे पञ्च॑दश च मे
सप्त॑दश च मे नव॑दश च म॒ एक॑विंशतिश्च मे
त्रयो॑विंशतिश्च मे पञ्च॑विंशतिश्च मे सप्त॑विंशतिश्च मे
नव॑विंशतिश्च म॒ एक॑त्रिंशच्च मे त्रय॑स्त्रिंशच्च- [ ] 19

TS 4.7.11.2

मे चत॑स्रश्च मे ऽष्टौ॑ च मे द्वाद॑श च मे
षोड॑श च मे विं॒शतिश्च॑ मे चतु॑र्विंशतिश्च मे
ऽष्टा॑विंशतिश्च मे द्वा॒त्रिं॑शच्च मे षट्॒त्रिं॑शच्च मे

च॒त्वारि॒ंश॒च्च॒ मे॒ चतु॑श्चत्वारि॒ंश॒च्च॒ मे॒ ऽष्टा॑चत्वारि॒ंश॒च्च॒ मे॒
वा॒ज॒श्च॒ प्र॒स॒व॒श्चा॒पि॒ज॒श्च॒ क्र॒तु॒श्च॒ सु॒व॒श्च॒ मू॒र्द्धा॒ च॒
व्य॒ङ्गि॒ज॒य॒श्चा- ( ) -न्त्या॒य॒न॒श्चान्त्य॑श्च॒ भौ॒व॒न॒श्च॒
भु॒व॒न॒श्चा॒धि॒प॒ति॒श्च॒ ॥ 20

(त्रय॑स्त्रि॒ंश॒च्च॒ - व्य॒ङ्गि॒ज॒य॒ - ए॒का॒द॒श॒ च॒) (A11)

TS 4.7.12.1

वा॒जो॑ नः स॒प्त॒ प्र॒दि॒श॒श्च॒त॒स्रो॑ वा॒ प॒रा॒व॒तः॑ ।
वा॒जो॑ नो॒ वि॒श्वे॑र्दे॒वै-र्ध॒न॒सा॒ता॒वि॒हा॒व॒तु॑ ॥
वि॒श्वे॑ अ॒द्य म॒रु॒तो॒ वि॒श्वे॑ ऊ॒ती॒ वि॒श्वे॑ भ॒व॒न्त्व॒ग्न॒यः॑ स॒मि॒द्धाः॑ ।
वि॒श्वे॑ नो॒ दे॒वा अ॒व॒सा॒ ऽऽ ग॒म॒न्तु॒ वि॒श्वम॑स्तु॒ द्र॒वि॒णं॑ वा॒जो॑ अ॒स्मे ॥
वा॒ज॒स्य॑ प्र॒स॒वं॑ दे॒वा र॒थैर्या॑ता॒ हि॒र॒ण्य॒यैः॑ ।
अ॒ग्निरि॒न्द्रो॒ बृ॒ह॒स्प॒ति॒र्म॒रु॒तः॑ सोम॒पी॒त॒ये ॥
वा॒जे॒वा॒जे॒ ऽव॑त॒ वा॒जि॒नो॒ नो॒ ध॒ने॒षु॑ - [ ] 21

TS 4.7.12.2

वि॒प्रा अ॒मृ॒ता ऋ॒त॒ज्ञाः॑ ।
अ॒स्य॑ म॒ध्वः॑ पि॒ब॒त मा॒द॒य॒ध्वं॑ तृ॒प्ता॒ या॒त प॒थि॒भिर्दे॒व॒या॒नैः॑ ॥

वाजः पु॒रस्ता॒दुत॒ मद्ध्यतो॒ नो वाजो॑ दे॒वाꣳ ऋ॒तुभिः॑ कल्पयाति ।
 वाजस्य॑ हि प्र॒सवो॑ नन्नमीति॒ विश्वा॒ आशा॒ वाजपति॑र्भवेयं ॥
 पयः॑ पृथि॒व्यां पय॑ ओष॒धीषु॑ पयो॑ दि॒व्यन्तरि॑क्षे पयो॑ धां ।
 पय॑स्वतीः प्र॒दिशः॑ सन्तु॒ मह्यं॑ ॥
 सं मा॑ सृ॒जामि॑ पयसा॒ घृतेन॑ सं मा॑ सृ॒जाम्यप॑ - [ ] 22

TS 4.7.12.3

ओष॒धीभिः॑ ।
 सोऽहं॑ वाजꣳ सनेयमग्ने ॥
 नक्तोषासा॑ सम॒नसा॒ विरूपे॑ धा॒पये॑ते शि॒शुमे॑कꣳ समी॒ची ।
 द्यावा॒ क्षामा॑ रु॒क्मो अ॒न्तर्वि॑ भाति॒ देवा॑ अ॒ग्निं धा॑रयन् द्र॒विणो॑दाः ॥
 स॒मुद्रो॑ऽसि॒ नभ॑स्वाना॒र्द्रदानुः॑ शं॒भूर्मयो॑भूर॒भि मा॑ वाहि॒ स्वाहा॑
 मा॒रुतो॑ऽसि॒ मरु॑तां ग॒णः शं॒भूर्मयो॑भूर॒भि मा॑ वाहि॒ स्वाहा॑
 ऽव॒स्युर॑सि॒ दुव॑स्वाञ्छंभूर्मयोभूर॒भि मा॑ ( ) वाहि॒ स्वाहा॑ ॥ 23
 (धने॑ - ष्वपो - दुव॑स्वाञ्छंभूर्मयोभूर॒भि मा॑ - द्वे च॑) (A12)

TS 4.7.13.1

अ॒ग्निं॑ यँ॒नज्मि॑ श॒वसा॑ घृ॒तेन॑ दि॒व्यं॑ सु॒पर्णं॑ वय॒सा बृ॒हन्तं॑ ।
 तेन॑ वयं॑ प॒तेम॑ ब्र॒ध्नस्य॑ वि॒ष्टप॑ सु॒वो रु॒हाणा॑ अधि॒ नाक॑ उत्त॒मे ॥
 इ॒मौ ते॑ प॒क्षाव॑ज॒रौ प॒त॒त्रिणो॑ या॒भ्यां॑ र॒क्षाऽस्य॑प॒हऽस्य॑ग्ने ।
 ता॒भ्यां॑ प॒तेम॑ सु॒कृता॑मु॒ लोकं॑ यँ॒त्रर्ष॑यः प्रथ॒मजा॑ ये पु॒राणाः॑ ॥
 चि॒दसि॑ स॒मुद्र॑यो॒नि-रि॒न्दुर्दक्षः॑ श्ये॒न ऋ॒तावा॑ ।
 हि॒रण्य॑पक्षः शकु॒नो भु॑र॒ण्यु-र्म॒हान्थ॑ स॒धस्थे॑ ध्रु॒व - [ ] 24

TS 4.7.13.2

आ निष॑त्तः ॥
 नम॑स्ते अस्तु॒ मा मा॑ हि॒सीर्वि॑श्वस्य मूर्ध॒न्नधि॑ तिष्ठसि श्रि॒तः ।
 स॒मुद्रे॑ ते हृ॒दय॑-म॒न्तरा॑यु-र्द्वा॒वापृ॑थि॒वी भु॑व॒नेष्व॑र्पि॒ते ॥
 उ॒द्नो द॑त्तो॒दधिं॑ भि॒न्त दि॒वः प॒र्जन्या॑द॒न्तरि॑क्षात् पृ॒थि॒व्यास्ततो॑ नो
 वृ॒ष्ट्या॑वत ।
 दि॒वो मूर्ध्वा॑ऽसि पृ॒थि॒व्या नाभि॑-रू॒र्गपा॑-मोष॒धीनां॑ ।
 वि॒श्वायुः॑ शर्म॑ स॒प्रथा॑ नम॒स्पथे॑ ॥
 येन॑र्ष॒यस्त॑पसा स॒त्र - [ ] 25

TS 4.7.13.3

मा॒स॒ते॒न्धा॒ना अ॒ग्नि॒ꣳ सु॒व॒रा॒भर॒न्तः ।
तस्मि॒न्नहं॑ नि द॒धे ना॒के अ॒ग्निमे॒तं य॑मा॒हुर्म॑नव स्ती॒र्णब॑र्हिषं ॥
तं प॒त्नीभि॑रनु गच्छेम दे॒वाः पु॒त्रैर्भा॑तृभि॒रुत॑ वा हि॒रण्यैः ।
नाकं॑ गृह्णा॒नाः सु॒कृ॒तस्य॑ लो॒के तृ॒तीये॑ पृ॒ष्ठे अधि॑ रोच॒ने दि॒वः ॥
आ वा॒चो म॒द्ध्य-म॒रुह॑द्-भु॒रण्यु॒रय॑-म॒ग्निः स॒त्पति॑श्चे॒किता॑नः ।
पृ॒ष्ठे पृ॒थि॒व्या नि॒हि॒तो द॒विद्यु॑तदधस्प॒दं कृ॑णुते - [ ] 26

TS 4.7.13.4

ये पृ॒त॒न्यवः॑ ॥
अ॒यम॒ग्निर्वी॑र॒तमो॑ वयो॒धाः स॒हस्रि॑यो दी॒प्यता॑मप्रयुच्छन् ।
वि॒भ्राज॑मानः स॒रि॒रस्य॑ म॒द्ध्य उप॑ प्र या॒त दि॒व्यानि॑ धाम ॥
सं प्र च्य॑व॒द्ध्वम॒नु सं प्र॑ या॒ताग्ने॑ प॒थो दे॑व॒याना॑न् कृ॒णु॒द्ध्वं ।
अ॒स्मिन्थ॑ स॒धस्थे॑ अ॒द्ध्यु॒त्तर॑स्मिन् विश्वे॑ दे॒वा य॑ज॒मानश्च॑ सीदत ॥
ये॒ना॑ स॒हस्रं॑ व॒हसि॑ ये॒नाग्ने॑ सर्ववे॒दसं॑ ।
ते॒नेमं॑ य॒ज्ञं नो॑ वह दे॒व्या॒नो य॑ - [ ] 27

TS 4.7.13.5

उत्तमः ॥

उद्-बुद्ध्यस्वाग्ने॑ प्रति॑ जागृह्येन-मिष्टा॑पूर्ते सञ् सृजे॑थामयं च॑ ।

पुनः॑ कृण्व॑स्त्वा पि॒तरं॑ यु॒वान-म॒न्वाता॑सीत् त्वयि॑ तन्तु॑मेतं ॥

अ॒यं ते॒ योनि॑र् ऋ॒त्वियो॒ यतो॑ जा॒तो अ॒रोच॑थाः ।

तं जा॒नन्न॒ग्न आ॒ रोहा॑था नो॒ वर्द्ध॑या र॒यिं ॥ 28

(ध्रु॒वः - स॒त्रं - कृ॑णु॒ते - यः - स॒प्तत्रिं॑शच्च) (A13)

TS 4.7.14.1

म॒माग्ने॑ व॒र्चो वि॒ह॒वेष्व॑स्तु व॒यं त्वे॒न्धा॒ना स्त॒नुवं॑ पु॒षेम॑ ।

म॒ह्यं न॑मन्तां प्र॒दिश॑श्चत॒स्र स्त्व॒या-ऽद्ध्य॑क्षेण॒ पृ॒त॒ना ज॑येम ॥

म॒म दे॒वा वि॒ह॒वे स॑न्तु॒ सर्व॑ इन्द्रा॑वन्तो म॒रुतो॑ विष्णु॑र॒ग्निः ।

म॒मा॒न्तरि॑क्ष-मु॒रु गो॒प॒मस्तु॑ म॒ह्यं वा॑तः प॒वतां॑ का॒मे अ॒स्मिन् ॥

म॒यि दे॒वा द्र॑विण-मा॒ यज॑न्तां म॒य्या॒शी-र॑स्तु॒ मयि॑ दे॒वहू॑तिः ।

दै॒व्या हो॑तारा वनिषन्त - [ ] 29

TS 4.7.14.2

पूर्वे ऽरि॑ष्टाः स्याम॑ त॒नुवा॑ सु॒वीराः॑ ॥
म॒ह्यं॑ यँजन्तु॑ म॒म या॑नि ह॒व्या ऽऽकू॑तिः स॒त्या म॑न॒सो मे॑ अस्तु ।
ए॒नो मा॑ निगां॑ क॒तम॑च्च॒नाहं॑ वि॒श्वे दे॑वा॒सो अ॒धि वो॑चता मे ॥
दे॒वीः ष॑डु॒र्वी-रु॒रु णः॑ कृ॒णोत॑ वि॒श्वे दे॑वा॒स इ॒ह वी॑रयद्ध्वं ।
मा हा॑स्महि प्र॒जया॑ मा त॒नूभि॒र्मा र॑धाम द्विष॒ते सो॑म राजन् ॥
अ॒ग्निर्म॒न्युं प्र॑ति॒नुदन्॑ पु॒रस्ता॑- [ ] 30

TS 4.7.14.3

द॒द॒ब्धो गो॒पाः परि॑ पा॒हि न॒स्त्वं ।
प्र॒त्यञ्चो॑ यन्तु नि॒गुतः॑ पु॒नस्ते॑ ऽमै॒षां चि॒त्तं प्र॒बुधा॑ वि नै॒शत् ॥
धा॒ता धा॑तृ॒णां भु॑वन॒स्य य॑स्पति॒र्दे॒वꣳ स॑वि॒तार॑-म॒भिमा॑ति॒षाहं॑ ।
इ॒मं यँ॑ज म॒श्विनो॒भा बृ॑ह॒स्पति॑र्दे॒वाः पा॑न्तु यज॒मानं॑ न्य॒र्थात् ॥
उ॒रुव्य॑चा॒ नो म॑हिषः श॒र्म यꣳस॑द॒स्मिन् ह॑वे पु॒रुहू॑तः पु॒रुक्षु॑ ।
स नः॑ प्र॒जायै॑ हर्यश्च मृ॒डये॑न्द्र मा - [ ] 31

TS 4.7.14.4

नो॑ री॒रिषो॑ मा॒ परा॑ दाः ॥

ये नः॑ स॒पत्ना॒ अप॒ ते भ॑वन्त्विन्द्रा॒ग्निभ्या॒-मव॑ बा॒धामहे॒ तान् ।

वस॑वो रु॒द्रा आ॑दि॒त्या उ॒परि॒स्पृशं॑ मो॒ग्रं चे॒त्तार॑-म॒धि रा॒ज-म॑क्रन् ॥

अ॒र्वाञ्च॒ मिन्द्र॑म॒मुतो॑ हवामहे यो गो॒जिद्-ध॑न॒जिदश्च॑जिद्-यः ।

इ॒मन्नो॑ य॒ज्ञं वि॑ह॒वे जु॑षस्वा॒स्य कु॑र्मो ह॒रिवो॑ मे॒दिनं॑ त्वा ॥ 32

(व॒नि॒षन्त॒ - पु॒रस्तान्॒ - मा॒ - त्रि॑च॒त्वारि॑ञ्च॒) (A14)

TS 4.7.15.1

अ॒ग्नेर्म॑न्वे प्रथ॒मस्य॑ प्र॒चेत॑सो यं पा॒ञ्चज॑न्यं ब॒हवः॑ स॒मिन्धते॑ ॥

वि॒श्वस्यां॑ वि॒शि प्र॑वि॒विशि॒वाञ्स॑-मीमहे स नो॑ मु॒ञ्चत्व॑ ह॒सः ॥

यस्ये॒दं प्रा॒णन्नि॑मिषद् यदे॒जति॑ यस्य जा॒तं ज॑न॒मानं॑ च के॒वलं ।

स्तौ॒म्यग्निं॑ ना॒थितो॑ जो॒हवी॑मि स नो॑ मु॒ञ्चत्व॑ ह॒सः ॥

इन्द्र॑स्य म॒न्ये प्रथ॑मस्य प्र॒चेत॑सो वृ॒त्रघ्नः॑ स्तो॒मा उ॒प मा॒-मु॒पागुः॑ ।

यो दा॒शुषः॑ सु॒कृतो॑ ह॒वमु॒प ग॑न्ता - [ ] 33

TS 4.7.15.2

स नो॑ मुञ्च॒त्व॒ ह॒सः॑ ॥
यः॑ सं॒ग्रामं॑ न॒यति॑ सँ व॒शी यु॒धे यः॑ पु॒ष्टानि॑ स॒सृज॑ति त्र॒याणि॑ ।
स्तौमीन्द्रं॑ नाथि॒तो जो॑हवीमि स नो॑ मुञ्च॒त्व॒ ह॒सः॑ ॥
मन्वे॑ वां मि॒त्रावरु॑णा तस्य॑ वि॒त्त॒ सत्यौ॑जसा दृ॒हणा॑ यं नु॒देथे॑ ।
या रा॒जान॑ स॒रथं॑ याथ॑ उ॒ग्रा ता नो॑ मुञ्चतमा॒गसः॑ ॥
यो वा॒ रथ॑ ऋ॒जुर॑श्मिः स॒त्यध॑र्मा मिथु॒श्चर॑न्त-मुप॒याति॑ दू॒षय॑न् ।
स्तौमि॑ - [ ] 34

TS 4.7.15.3

मि॒त्रावरु॑णा नाथि॒तो जो॑हवीमि तौ नो॑ मुञ्चतमा॒गसः॑ ॥
वा॒योः स॒वितु॑ वि॒दथा॑नि मन्महे॒ यावा॑त्मन्वद्-बिभृ॒तो यौ च॑ रक्ष॒तः ।
यौ विश्व॑स्य परिभू॒ बभू॑वतुस्तौ नो॑ मुञ्चतमा॒गसः॑ ॥
उप॑ श्रेष्ठा न आ॒शिषो॑ दे॒वयो॑र्द्धमे॒ अस्थि॑रन् ।
स्तौमि॑ वा॒यु स॒वितारं॑ नाथि॒तो जो॑हवीमि तौ नो॑ मुञ्चतमा॒गसः॑ ॥
र॒थीत॑मौ र॒थीना॑-मह्व ऊ॒तये॑ शु॒भं ग॑मिष्ठौ सु॒यमे॑भि॒रश्वैः॑ ।
ययो॑ - [ ] 35

TS 4.7.15.4

–वाँ देवौ दे॒वेष्वनि॑शित–मोज॒स्तौ नो॑ मुञ्चत॒माग॑सः ॥
यदया॑तं वँह॒तुः सूर्या॑या–स्त्रिच॒क्रेण॑ स॒ः सद॑मिच्छ॒मानौ॑ ।
स्तौमि॑ दे॒वा व॒श्विनौ॑ नाथि॒तो जो॑हवीमि॒ तौ नो॑ मुञ्चत॒माग॑सः ॥
मरु॑तां मन्वे॒ अधि॑ नो ब्रुवन्तु॒ प्रेमां॑ वाचं॒ विश्वा॑ मवन्तु॒ विश्वे॑ ।
आ॒शून् हु॑वे सु॒यमा॑नूतये॒ ते नो॑ मुञ्चन्त्वे॒नसः॑ ॥
तिग्म॑मायु॒धं वी॑डित॒ः सह॑स्वद् दि॒व्यः श॒र्द्धः – [ ] 36

TS 4.7.15.5

पृ॒तना॑सु जि॒ष्णु ।
स्तौमि॑ दे॒वान् मरु॑तो॒ नाथि॒तो जो॑हवीमि॒ ते नो॑ मुञ्चन्त्वे॒नसः॑ ॥
दे॒वानां॑ मन्वे॒ अधि॑ नो ब्रुवन्तु॒ प्रेमां॑ वाचं॒ विश्वा॑मवन्तु॒ विश्वे॑ ।
आ॒शून् हु॑वे सु॒यमा॑नूतये॒ ते नो॑ मुञ्चन्त्वे॒नसः॑ ॥
यदि॑दं मा॒ऽभि॒शोच॑ति॒ पौरु॑षेयेण॒ दैव्ये॑न ।
स्तौमि॑ विश्वा॒न् दे॒वान् नाथि॒तो जो॑हवीमि॒ ते नो॑ मुञ्चन्त्वे॒नसः॑ ॥
अनु॑ नो॒ ऽद्या॑नुमति॒ > ¹, रन्वि – [ ] 37

TS 4.7.15.6

द॒नु॒म॒ते त्वं > [2], वै॒श्वान॒रो न ऊ॒त्या > [3], पृ॒ष्ठो दि॒वि > [4] ॥
 ये अ॒प्र॒थे॒ता-म॒मि॒ते॒भि-रो॒जो॒भि र्ये प्र॒ति॒ष्ठे अ॒भ॒व॒तां व॒सू॒नां ।
 स्तौ॒मि द्या॒वापृ॒थि॒वी ना॒थि॒तो जो॒ह॒वीमि ते नो मुञ्च॒तम॑ ह॒सः ॥
 उ॒र्वी रो॒द॒सी व॒रि॒वः कृ॒णो॒तं क्षे॒त्र॒स्य प॒त्नी अ॒धि नो ब्रू॒या॒तं ।
 स्तौ॒मि द्या॒वापृ॒थि॒वी ना॒थि॒तो जो॒ह॒वीमि ते नो मुञ्च॒तम॑ ह॒सः ॥
 यत् ते व॒यं पु॒रु॒ष॒त्रा य॒वि॒ष्ठा॒वि॒द्वाँ॒स श्र॒कृ॒मा क॒च्य॒ना - [ ] 38

TS 4.7.15.7

ऽऽ॒गः ।
 कृ॒धी स्व॒स्माँ अ॒दि॒ते॒र॒ना॒गा व्ये॒नाँ॒सि शि॒श्र॒थो वि॒ष्व॒ग॒ग्ने ॥
 य॒था ह॒ तद् व॒स॒वो गौ॒र्यं चि॒त् प॒दि षि॒ता म॒मुञ्च॒ता य॒ज॒त्राः ।
 ए॒वा त्व॒म॒स्मत् प्र मुञ्चा॒ व्यँ॒हः प्रा॒ता॒र्य॒ग्ने प्र॒त॒रा॒न्न आ॒युः ॥ 39
 (ग॒न्ता - दू॒ष॒य॒न्थ् स्तौ॒मि - य॒योः - श॒र्द्धो - ऽनु॒म॒ति॒रनु॑ - च॒न
 - च॒तु॒स्त्रिँ॒श॒च्च) (A15)

Special Korvai for Anuvaakam A-15

(अ॒ग्ने॒र्मन्वे॒ - यस्ये॒द- मिन्द्र॑स्य॒ - यः सं॑ ग्रा॒ममिन्द्र॑ - स नो॑
मुञ्च॑त्व॒ ह॒सः । मन्वे॒ वा॒न्ता नो॑ मुञ्च॑त॒माग॑सः । यो वां॑ - वा॒यो-
रुप॑ - र॒थी॒तमौ॑ - यद॑या॒त-म॒श्विनौ॑ - तौ नो॑ मुञ्च॑त॒माग॑सः ।
म॒रुता॑न्- ति॒ग्मं - म॒रुतो॑ - दे॒वानां॑ - य॒दिदं॑ वि॒श्वान् - ते नो॑
मुञ्च॑न्त्वे॒नसः॑ । अनु॑ न - उ॒र्वी - द्या॑वा॒पृथि॑वी - ते नो॑ मुञ्च॑त
म॒ह॒सो य॒त्तै । च॒तुर॒ह॒सः षा॑डा॒गसश्च॑तु॒रे॒नसो॑ द्वि॒र॒ह॒सः ।

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 15 Anuvaakams :-

अ॒ग्नावि॑ष्णू - ज्यै॒ष्ठ्य॒ - श॒ञ्चो - क॒र्चा - ऽ॒श्मा चा॑ - ग्निश्चा॑-
ऽ॒शु - श्रे॒द्धम॑श्चा - ग्निश्च॑ घ॒र्मा - ग॒र्भा - श्रै॒का च॑ - वा॒जो नो॑
- अ॒ग्निं यु॑न॒ज्मि - म॒मा॒ग्ने - अ॒ग्नेर्मन्वे॒ - पञ्च॑द॒श ।

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(अ॒ग्नावि॑ष्णू - अ॒ग्निश्च॑ - वा॒जो नो॑ - अ॒द॒ब्धो गो॑पा
- न॒व॒त्रि॒ंशत्)

First and Last Padam of Seventh Prasnam of Kandam 4:-

(अ॒ग्ना॒वि॒ष्णू॒ – प्र॒त॒रा॒न्न॒ आ॒युः॒)

Kaanda Korvai with starting Padams of 7 Prasanas of Kandam 4:-

(यु॒ञ्जानो॑ – वि॒ष्णो॑ – र॒पा॒ꣳ – र॒श्मि॑ – न॒मो॑ – ऽश्म॑ –
अ॒ग्ना॒वि॒ष्णू॒ – स॒प्त॒)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रश्नः समाप्तः ॥

॥ इति चतुर्थं काण्डं ॥

4.7.1 Appendix

4.7.15.5 – अनु॑नोऽद्यानु॑मति॑ > ¹, रन्वि॑दनु॒मते॒ त्वं > ²

अनु॑ नोऽद्यानु॑मति॑र्यज्ञं दे॒वेषु॑ मन्यतां ।

अ॒ग्निश्च॑ ह॒व्यवा॑हनो भवतां दा॒शुषे॑ मयः ॥

अन्वि॑दनु॒मते॒ त्वं म॒न्यासै॑ शञ्चनः कृधि ।

क्र॒त्वे दक्षाय॑ नो हि॒नु प्र॒ण आयू॑ष्णि तारिषः ॥

(Appearing in TS 3.3.11.3 and 3.3.11.4)

4.7.15.6 – वै॒श्वान॑रो न ऊ॒त्या > ³, पृ॒ष्टो दि॒वि > ⁴

वै॒श्वान॑रो न ऊ॒त्या ऽऽ प्र या॑तु परावतः । अ॒ग्निरु॒क्थेन॑ वाहसा ॥

पृ॒ष्टो दि॒वि पृ॒ष्टो अ॒ग्निः पृ॒थिव्यां॑ पृ॒ष्टो वि॒श्वा ओष॑धीरा विवेश ।

वै॒श्वान॑रः सहसा पृ॒ष्टो अ॒ग्निः स॒नो दि॒वा स रि॑षः पा॒तु नक्तं॑ ॥

(Appearing in TS 1.5.11.1 and 1.5.11.2)

Details of Anuvakam, Panchati and Padam for Kandam 4

	Anuvakam	Panchati	Padams
Prasna 1	11	46	2293
Prasna 2	11	48	2498
Prasna 3	13	36	1844
Prasna 4	12	37	1887
Prasna 5	11	27	1234
Prasna 6	9	46	2331
Prasna 7	15	39	2008
Total	82	279	14095